

katılım finans

YIL: 2 SAYI: 9 EYLÜL - EKİM 2018 TKBB

TKBB'nin Kurumsal İletişim Yayınıdır

32

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE

FAİZSİZ FİNANS

26

Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu:

İSLAM
İKTİSADINDA
TEMİZ KALP
ÖNEMLİDİR

38

İstanbul Ticaret
Odası Başkanı
Şekib Avdagiç:

HEDEFİMİZ
ÜRETEBİLİR VE
GELİŞEN
TÜRKİYE

22 İSLAM İKTİSADINDA
AHLAK VE ADALET
Sektöre yön verecek "İslam
İktisadında Ahlak ve Adalet"
isimli kitabımız yayınlandı

YENİ YAYIN
AAOIFI
Standartlarını
Türkiye
Kazandırdık

KATILIM BANKACILIĞINI TAKİPTE KALIN

Katılım bankacılığı hakkında
hep daha fazlasını bulacağınız
sosyal medya hesaplarımızı
takip etmeyi unutmayın.

 / TkbbOrgTr

 / tkbborgtr

 / +TkbbOrgTr

 / TurkiyeKatilimBankalariBirligi

 / TurkiyeKatilimBankalariBirligi

 / TurkiyeKatilimBankalariBirligi

www.tkbb.org.tr

KATILIM FİNANSMANINA BAKIŞ AÇINIZI ZENGİNLEŞTİRECEK BİR KİTAP

BU ESER, TKBB'NİN 2018 YILINDA DÜZENLEMİŞ OLDUĞU ÖDÜLLÜ MAKALE YARIŞMASINDA DERECEYE GİREN İLK 5 MAKALENİN DERLENMESİNDEN OLUŞTURULMUŞTUR.

katılım finans

Yıl:2 Sayı: 9 Eylül-Ekim 2018

Bakış

11 KATILIM BANKALARI YENİ ŞUBE AÇMAYA DEVAM EDİYOR

Katılım bankaları yeni şubelerle daha fazla noktada hizmet veriyor

12 ORTAK ATM'LERİN ÜCRETSİZ KULLANIMI HAYATA GEÇTİ

"Ücretsiz Ortak ATM Kullanımı" sistemi 04.04.2018 tarihinde imzalandı

Sektör

13 ALTIN, HESAPLAR ARASINDA TRANSFER EDİLEBİLECEK

Altın Transfer Sistemi ile altın, elektronik işlem hızında gönderebilecek

14 KUVEYT TÜRK'ÜN ALTIN ARACI TÜRKİYE TURUNDA

Kuveyt Türk, "Altın Araç" ile Türkiye'yi dolaşacak

Araştırma Röportajı

38 HEDEFİMİZ ÜRETEK, BÜYÜYEN VE GELİŞEN TÜRKİYE

İstanbul'un marka değerini yükseltecek, projeler hazırlıyoruz

Yorum

46 KATILIM BANKACILIĞI UYGULAMA MODELLERİ NELERDİR?

22 İSLAM İKTİSADINDA AHLAK VE ADALET

İslam İktisadında Ahlak ve Adalet kitabında İslam iktisadı detaylıca ele alınıyor ve ahlak olgusunun iktisattaki önemi izah ediliyor

26 İSLAM İKTİSADINDA TEMİZ KALBE ULAŞMAK İLK HEDEFTİR

Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu ile faizsiz finans üzerine bir röportaj gerçekleştirdik

32 DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE FAİZSİZ FİNANS

Faizsiz finans, dünya çapında geleneksel finans sektörü karşısındaki hızlı büyüme oranları ile dikkat çekiyor

42 KATILIM BANKALARININ BUGÜNLERE GELMESİ KOLAY OLMADI

Türkiye'de katılım bankacılığı bu noktalara kolay gelmedi. Riskler aldık ve her şeyi deneyerek öğrendik

50 OTOMATİK KATILIM SİSTEMİ'NİN AMACI NEDİR?

56 YAPAY ZEKÂ TABANLI ROBO DANIŞMANLAR

60 DİL ÖĞRETİMİNDEN DİLLERİN ÖĞRETİMİNE

Türkiye Faizsiz Finansta Örnek Bir Ülke

Katılım bankaları olarak faizsiz finans sektöründe ülkemizi, dünyada en iyi şekilde temsil etmek için var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz

Merhabalar,

Dünyada yaşanan ekonomik kriz dönemlerinde, krizlere karşı dik duruşuyla alternatif bir model hâline gelen faizsiz finans, dirençli yapısı ile dünyanın ilgisini çekmeyi başardı. Bugün geldiğimiz noktayı değerlendirdiğimizde faizsiz finansa, dünya çapında yoğun bir talep olduğunu görüyoruz. Ekonomik model olarak faizsiz finans, yalnızca İslam ülkelerinde değil, Avrupa, Asya başta olmak üzere dünyanın dört bir yanında öne çıkıyor. Dünyanın önde gelen büyük finans kuruluşları da yatırımlarında faizsiz finansa dönük araştırmalara odaklanıyor. Bu açılardan değerlendirdiğimizde faizsiz finansın gelecekte yeni ürünler, yeni hizmetler, teknolojiler, yatırımcılar ve farklı pazarlarla her ülkede daha fazla yer tutacağına inanıyorum. Bizler de katılım bankaları olarak dünyadaki bu serüvende yerimizi almak ve faizsiz finans sektöründe ülkemizi temsil etmek için var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz. Ülkemizde

bankacılık sektöründeki katılım bankacılığı payını artırmak öncelikli hedeflerimiz arasında yer alıyor. Bunu yaparken de katılım bankaları olarak hedefimiz uluslararası kalitede rekabetçi ve güçlü bir yapıyı tesis etmektir.

Türkiye, tarihi ve kültürel birikimi açısından dünya üzerinde emsalsiz bir coğrafyanın üzerinde konumlanmıştır. Türkiye özelinde ise İstanbul apayrı bir önem taşımaktadır. Altı asır boyunca dünyayı ekonomik ve siyasi açıdan yönetme görevini üstlenen bu şehir, yeniden şekillenen dünya düzeninde faizsiz finansın merkezi olmaya adaydır. Katılım bankaları da İstanbul Finans Merkezi eylem planı çerçevesinde katılım bankacılığının gelişmesi için tüm kurumların iş birliği ile kapsamlı bir çalışma içerisinde. TKBB olarak katılım bankacılığı sektöründe çalışmalarımızı uluslararası standartlarda geliştirmek için ekonomi yönetimimizin de desteğiyle katkı sağlamaya devam edeceğiz. Dünyada ve Türkiye’de faizsiz finansın geleceğini kapak konusu olarak işlediğimiz Katılım Finans dergimizin dokuzuncu sayısını sizlerle paylaşmaktan keyif duyuyoruz.

Allah’a emanet olun

Metin ÖZDEMİR
TKBB Yönetim Kurulu Başkanı

BİRİKİMLERİNİZ ZİRAAT KATILIM GÜVENCESİYLE DEĞERLENSİN

Türk Lirası ve yabancı para cinsinden birikimlerinizi 1, 3, 6, 12 ay veya 1 yıldan uzun vade seçenekleriyle ya da esnek vadeli olarak Katılma Hesabınıza yatıralım. Hem Ziraat Katılım güvencesiyle tasarruf edin hem de katılım bankacılığı esaslarına uygun olarak elde edilen kâr payından yararlanın.

 Ziraat Katılım

Paylaştıkça daha fazlası

**Müşteri İletişim
Merkezi**

www.ziraatkatilim.com.tr

Faizsiz Finans Neden Tercih Ediliyor?

Bu sayımızda faizsiz finansın dünyada ve Türkiye’de tercih edilme nedenlerini, ekonomiye katkısını ve önemini araştırdık.

Merhabalar,

Paranın bulunması bir yandan tüketimi ve ekonomik faaliyetleri artırdığı gibi bir yandan da parayı güvende saklama ihtiyacını ortaya çıkardı. Katılım bankacılığı da gelişen küresel finans yapısının içerisinde ihtiyaç olarak ortaya çıktı. Özellikle Basra Körfezi’ndeki petrol üreticisi ülkeler başta olmak üzere pek çok ülkenin dikkatini çeken katılım bankaları, hızla faaliyet alanlarını genişleterek, küresel piyasalarda da alternatif bir model olarak kullanılmaya başlandı. Biz de bu sayımızda faizsiz finansın dünyada ve Türkiye’de tercih edilme nedenlerini, katkısını ve önemini araştırdık. Reel ekonomi anlayışının gereği olarak istikrarlı para sistemini savunan faizsiz finansın ekonomiye katkısının önümüzdeki yıllarda daha da artacağı öngörülmüyor. Peki, Avrupa’dan Asya’ya kadar dünyada katılım bankacılığına ilginin yoğun olduğu günümüzde Türkiye nerede ve bu anlamda neler yapıyor? Küreselleşmenin Müslümanlar üzerindeki

etkisi nedir? İslam iktisadı nasıl olmalıdır? Bu sayımızda röportajlarımızla ve kapak konumuzla bu soruların cevaplarına detaylıca yer verdik. Bu alanda önemli bir isim olan Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu ile röportaj gerçekleştirerek İslam iktisadını konuştuk ve faizsiz finans alanında kariyer düşünen gençlerle tavsiyelerimizi paylaştık. Dünyanın en büyük odalarından biri olan ve 400 binden fazla üyeye sahip İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç ile röportaj gerçekleştirerek faizsiz finansın iş dünyasındaki yerini konuştuk. Katılım bankacılığı uygulama modelleri, Otomatik Katılım Sistemi ve yapay zekâ konularında analiz ve yorum yazılarına yer verdik. Eğitim, bilim, sanat, sağlık ve teknoloji gibi farklı alanlarda güncel konulara yer verdiğimiz Katılım Finans Dergisi sizlerle.

Keyifle okumanız ve yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle...

Merve Kantarcı Çulha
Yayın Yönetmeni

+90 (216) 636 95 00 (pbx)

www.katilimfinansdergisi.com.tr
bilgi@katilimfinansdergisi.com.tr

Saray Mh. Dr. Adnan Büyükdüz Cd. Akofis Park C Blok
No:8 Kat:8 34768 Umraniye / İSTANBUL

/katilimfinansdergisi

@KatilimFinans

/katilimfinansdergisi

TKBB'nin Kurumsal İletişim Yayınıdır

Bu dergide yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin resmi görüşünü yansıtmaz, imzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

TKBB Adına İmtiyaz Sahibi
Osman Akyüz

Danışma Kurulu

Metin Özdemir
İkram Göktaş
Melikşah Utku
Ufuk Uyan
Wael Abdulaziz Raies
Temel Hazıroğlu
Dr. Ahmet Albayrak

Genel Yayın Yönetmeni
Aydın Yabanlı

Yayın Kurulu
TKBB İletişim Komitesi
Burak Yedek
Emre Memiş

Didem İzgi
Ahmet İkizoğlu
Ömer Berkli

YAPIM
cube
medya

Genel Direktör
Ömer Arıcı

Grup Direktörü
Mustafa Özkan

Yayın Yönetmeni
Merve Kantarcı Çulha

Sanat Yönetmeni
Cüneyt Mert

İllüstratör
Merve Aktaş

Redaksiyon
Ayşe Nur Azca

Fotoğraf
Halid Doğan

Yayın Türü
Sürelili yayın – İki ayda bir yayınlanır

Baskı
Mavi Ofset I.O.S.B. Heskoop
San.Sit. Sinpaş İş Modern İş
Merkezi B Blok Kat:1 No: 22/23
Başakşehir / İstanbul
Sertifika No:12346

Türkiye Katılım Bankaları Birliği Genel Sekreteri **Osman Akyüz**

DÜNYADA REKABET EDİLEBİLİR

Bir Sektör Oluşturacağız

Faizsiz sistem, reel hayata toplumsal gelişmeye daha faydalı, daha uygun bir sistem. Faizi elimine edecek bir bankacılık modeli bizde de dünyada da çok yeni bir kavram. Fakat buna rağmen dünyada faizsiz sisteme yoğun ilgi olduğunu söyleyebiliriz. Biz de bunu hem dünyada hem ülkemizde geliştirme gayreti içindeyiz. Katılım bankacılığı henüz oluşum sürecini tamamlamamış yeni, genç ve kendine has eksikleri olan bir sektör. Bu alana girişim ve talep var. Türkiye olarak faizsiz finans konusunda hakikaten iyi bir noktaya geldik. Bu işi daha da ileriye taşıyacağımıza inanıyorum. Biz de Türkiye Anadolu standartlarını oluşturacağız. Bu standartlarla dünyaya örnek olacağız. Çünkü biliyorsunuz katılım bankacılığı örnek alınıyor ve dünyada da artık katılım bankası adı altında bankalar kurulmaya başladı. Dolayısıyla orada da

*İstanbul'u
finans merkezi
yaparsak,
faizsiz finans
da bunun
önemli bileşeni
olacaktır. Katılım
bankacılığı
modelinde
dünyaya örnek
olacağız*

bir örneğimiz söz konusu. Dünyada rekabet edilebilir bir sektör oluşturma hedefimiz var, bu hem Hükümetin hedefi hem de bizim hedefimiz. Bunun için de yenilikler yapmak yeni ürünler geliştirmek, daha ucuz ve etkin finansal hizmet üretebiliyor hâle gelmek gerekiyor. Bu amaçlar doğrultusunda çalıştık ve çalışmaya da devam edeceğiz.

Türkiye'de katılım bankaları mevduat bankalarıyla aynı kanuni zeminde benzer tüm bankacılık hizmetlerini üretiyor. Dolayısıyla İstanbul'u finans merkezi yaparsak, faizsiz finans da bunun çok önemli bir bileşeni olacaktır. Çünkü Türkiye, hassasiyetlerine önem veren Müslüman bir ülke. Dolayısıyla faizsiz finansın, katılım bankacılığının burada gelişme potansiyeli var. Bu anlamda sektör, reel ekonomiye ciddi karşılığı olan finansal hizmet sunmaya devam edecek.

KOBİ'LER KUVEYT TÜRK'Ü ANLATIYOR

Kuveyt Türk, her KOBİ'nin iş yapışının ve ihtiyacının farklı olduğuna, dijital platformlara özel hazırladığı yeni reklam filmleriyle dikkat çekiyor. Her işletmenin ihtiyacına özel çözüm paketlerini daha önce yoğurtçu bir babanın Kayhan, Orhan ve Burhan adlı üç oğlunun hikâyesiyle ekranlara taşıyan Kuveyt Türk, bu defa farklı sektörlerde başarılı işlere imza atan beş KOBİ'nin yöneticilerine mikrofon uzatıyor. KOBİ yöneticileri, Kuveyt Türk'ün bankacılık ürün ve hizmetlerinin ticari faaliyetlerine kattığı değeri anlatıyor. "Her KOBİ'nin işi başka. Başka başka KOBİ'lerimiz şimdi karşınızda!" mottosuyla KOBİ ve esnaflara hitap eden reklamlarda, Kuveyt Türk'ün KOBİ'lere sunduğu ürün ve hizmetlere değiniliyor. Her reklamda farklı bir KOBİ'nin yer aldığı filmlerin ilkinde Taş Dünyası'ndan Fatih Karaca, yüksek limitli KOBİ Kart'ın işlerini nasıl kolaylaştırdığına, Kuveyt Türk'ün internet bankacılığından nasıl yararlandığına ve ücretsiz bankacılık hizmetlerine dikkat çekiyor. Efendel Nakliyat'tan Ali Alp, Kuveyt Türk'ten aldığı çok hızlı finansman desteğinden, kullandığı ürünlerden ve güler yüzlü hizmete verdiği önemden bahsederken, Kaya Grup Lazer Makine'den Burcu Kaya ise büyüme hayallerinden ve DBS ile rahata kavuşan aile firmasından söz ediyor. Gram İstanbul imzasını taşıyan reklam filmi, hangi sektörde, hangi büyüklükte, hangi bölgede iş yaparlarsa yapsınlar, Kuveyt Türk'ün, müşterilerinin ihtiyaçlarına en uygun paketi sunduğuna vurgu yapıyor.

KATILIM BANKALARI YENİ ŞUBE AÇMAYA DEVAM EDİYOR

Vakıf Katılım, İzmir Konak ve Manisa şubesinin açılışını gerçekleştirdi. Bankanın İzmir yeni şube açılışı dolayısıyla düzenlenen törende açıklamalarda bulunan Vakıf Katılım Genel Müdürü İkram Göktaş, strateji ve hedefleri kapsamında şube sayısını 76'ya çıkardıklarını belirtti. Göktaş, Türkiye'nin farklı noktalarında yıl sonunda yaklaşık 100 şubeye ulaşacaklarını ve şube açılışlarına hız kesmeden devam ettiklerini söyledi. Törene Vakıf Katılım Genel Müdürü İkram Göktaş, İzmir'de Vakıf Katılım Yönetim Kurulu Üyeleri ve birçok önemli isim katıldı.

Albaraka Türk'ten Taksim'e Yeni Şube
Albaraka Türk, İstanbul'un en önemli merkezlerinden Taksim'de yeni bir şube açtı. Albaraka'nın Türkiye'de 222., İstanbul'da 90. şubesi olan Taksim Şubesi'nde kurumsal ölçekli müşterilerin yanı sıra, bireysel, mikro, KOBİ ve ticari segmentteki müşterilere bütün bankacılık hizmetleri sunulacak. Dijital bankacılık hizmetlerinin ilk örneklerinin de sunulacağı Taksim Şubesi aynı zamanda 'Özel Bankacılık' hizmeti ile bir ilki gerçekleştirecek.

Türkiye Finans'tan İzmir'de Yeni Şube
Perakende bankacılıkta yılın ilk yarısında dokuz yeni şubeyi müşterileriyle buluşturan Türkiye Finans, İzmir'de açtığı Gıda Çarşısı şubesi ile şube sayısını toplam 69 ilde 298'e çıkardı. Türkiye Finans, yıl sonuna kadar hem ticari ve hem de perakende şube ağına toplamda 22 yeni şube eklemeyi planlıyor.

KATILIM BANKALARI KİRA SERTİFİKASI İLE BÜYÜYOR

Albaraka Türk, 12 Haziran 2018 tarihinde Bereket Varlık Kiralama A.Ş. aracılığıyla 200.000.000 TL tutarındaki kira sertifikası ihracını başarıyla gerçekleştirdi. 178 gün vadeli ve 150 milyon TL olarak planlanan ihraca yoğun talep gelmesi nedeniyle ihraç 200 milyon TL olarak gerçekleşti.

Kuveyt Türk, bu yılın ilk 7 ayında, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 140'lık bir artışla 2 milyar 785 milyon TL tutarında sukuk ihracı yaparak Türkiye'nin en yüksek tutarlı sukuk ihraç hacmine ulaştı. Bankanın yıl sonuna kadar toplamda 4 milyar TL'lik sukuk ihraç hedefi bulunuyor.

Vakıf Katılım, iştiraki Vakıf Varlık Kiralama A.Ş. aracılığı ile 500 milyon TL tutarında, 126 gün vadeli, tahsisli satış yöntemiyle kira sertifikası ihracı gerçekleştirdi. Vakıf Katılım son 1 yıl içerisinde 17 tertip ihraç ile toplamda yaklaşık 3,2 milyar TL'lik kira sertifikası ihracı gerçekleştirdi.

Türkiye Finans Katılım Bankasının iştiraki TF Varlık Kiralama A.Ş.'nin 175 gün vadeli, ek satış ile 130 milyon TL'ye kadar

artırılabilir 90 milyon TL değerindeki kira sertifikası 26 Haziran 2018'de yurt içi piyasaya sunuldu. Halka arz yöntemiyle ihracı gerçekleştirilen 130 milyon TL tutarındaki kira sertifikasının satışının tamamlandı.

Ziraat Katılım Bankası A.Ş., 2018'in ikinci çeyreğinde dört adet kira sertifikası ihracını tamamladı. Ziraat Menkul Değerler A.Ş. aracılığı ile gerçekleştirilen bu ihraçlardan 650 Milyon TL fonlama temin edilirken, kira sertifikası ihraçlarının tamamına nitelikli yatırımcılardan ihraç tutarının üzerinde yoğun talep geldi. Ziraat Katılım'ın toplam kira sertifikası ihracı 2,9 milyar TL'ye ulaştı.

LONCA GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ ÜÇÜNCÜ DÖNEMİNDE

Teknoloji odaklı yeni fikirleri desteklenip geliştirilmesi ve ticari faaliyete dönüştürülerek ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla Kuveyt Türk tarafından Workinton iş birliğiyle hayata geçirilen Lonca Girişimcilik Merkezi'nde üçüncü dönem başvuruları sona erdi. En az 10 yeni girişime destek vermeyi amaçlayan merkeze başvurular www.loncagirisim.com adresi üzerinden yapıldı. Merkez'e genel ve FinTech olmak üzere iki ayrı kategoride başvuru kabul edildi. Genel kategoriye yazılım, bilgi güvenliği, robotik, büyük veri, nesnelerin interneti (IoT), mobil uygulama, öğrenen cihazlar, sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR), oyun geliştirme veya görüntü işleme üzerine bir projeye sahip olan tüm girişimciler başvurdu. Başvurularda, girişimin geniş bir pazar büyüklüğüne hitap etmesi, bir gelir ya da fayda modelinin olması gibi birçok kriter gözetilerek değerlendirme yapıldı. Proje kapsamında startup'lara eğitim, proje bazlı mentorluk, çok lokasyonlu kuluçka hizmeti, 10 bin TL'ye kadar hibe desteği, Ar-Ge desteği gibi birçok ayrıcalığın yanı sıra girişimcilere uluslararası yarışmalarda Türkiye'yi temsil etme imkânı da sunuluyor.

ORTAK ATM'LERİN ÜCRETSİZ KULLANIMI 5 BANKANIN GİRİŞİMİYLE HAYATA GEÇTİ

Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank, Ziraat Katılım ve Vakıf Katılım bankaları bir araya gelerek "Ücretsiz Ortak ATM Kullanımı" sistemini 04.04.2018 tarihinde imzalanan protokol ile hayata geçirdi. Buna göre; söz konusu bankalara ait yaklaşık 15 bin adet ortak ATM'den yapılabilen, para yatırma, para çekme, bakiye sorgulama, kredi kartı borç sorgulama, kredi kartı limit sorgulama, kredi kartı borç ödeme işlemleri bu bankaların müşterileri tarafından işlem limitleri dâhilinde ücretsiz yapılabilecek. Protokole imza atan bankalarca, aynı noktada yan yana bulunan ATM'ler ile ilgili verimlilik esasına göre optimizasyon çalışmaları da başlatılmış olup böylelikle mevcut ATM'lerin çok daha verimli konumlandırılması, müşterilerin finansal hizmetlere erişim düzeyinin artırılması, ayrıca orta ve uzun vadede ATM cihazı ithalatının azalarak ülkemiz dış ticaret dengesine olumlu katkı sağlanması hedeflenmektedir. Söz konusu bankaların Eylül 2017'de vardığı mutabakat çerçevesinde, toplamda 360 bin adede

ulaşan POS terminallerinin ortak kullanıma açılması ile de önemli bir maliyet kalemi minimize edilmiş oldu. Bu ve kurulacak benzeri operasyonel birliklikler ile katılımcı bankaların operasyonel maliyetlerinin düşürülmesine, dolayısıyla faizin unsurlarından biri olan operasyonel maliyetlerin bu şekilde azaltılması ile faizlerin aşağı doğru seyrine pozitif katkı sağlayacak.

Ortak ATM Bankacılık Hizmetlerine Erişimi Kolaylaştıracak

Bankacılık hizmetlerine erişimi kolaylaştıran Ortak ATM uygulaması ile vatandaşların artık daha fazla kanaldan ücretsiz bir şekilde yararlanacağını söyleyen Ziraat Katılım Genel Müdürü Metin Özdemir, "Bankaların ATM kaynaklı katlandığı maliyetlerde bir düşüş beklerken, hizmet standartlarında belirgin bir artışın olacağını bekliyorum. Bu ortaklığa katkı sağlayan tüm bankalara teşekkür ediyorum." dedi.

Ülke Ekonomisine Önemli Katkıları Sağlayacak

Vakıf Katılım Genel Müdürü İkrâm Göktaş, 15 bin noktadan müşterilere ücretsiz işlem yapma imkânı sunan bir sistemi hayata geçirdiklerini belirterek; "Bankacılık işlemleri açısından müşterilerimize ciddi bir kolaylık getiriyoruz. Bunun yanında ATM cihazları için her bankanın üstlendiği ciddi maliyetleri de ortadan kaldırmış oluyoruz. Bu sayede ülke ekonomisine önemli katkılar sağlayacağız." dedi.

YENİ BİR HİZMET: ZEKÂT ASİSTANI UYGULAMASI

Albaraka Türk, hayata geçirdiği "Zekât Asistanı" internet uygulaması ile sektöründe bir ilke imza atıyor. Zekât vermek isteyip de hesaplama konusunda sıkıntı yaşayan insanlara yardımcı olmayı hedefleyen "Zekât Asistanı" dijital uygulaması ile dini vecibesini yerine getirmek isteyenler, daha pratik ve doğru hesaplama imkânına kavuşacak. Hesaplama işleminin ardından dileyenler zekâtlarını anlaşmalı vakıf ve derneklere ödeyebilecek. Albaraka Keşfet Kurum İçi Girişimcilik programıyla, Avrupa Dijital Bankacılık servisinde çalışan Melih Turan tarafından hayata geçirilen "Zekât

Asistanı" internet uygulaması, Albaraka Türk internet şubesinde kullanılabilir. Projenin ikinci aşamasında Albaraka Türk mobil şubesinde de kullanıma açılacak.

Albaraka Türk Genel Müdürü Melikşah Utku, bu uygulama ile insanlara yardımcı olmayı hedeflediklerini belirtti.

ALTIN, HESAPLAR ARASINDA TRANSFER EDİLEBİLECEK

Vakıf Katılım, katılım bankaları arasında Kişiden Kişiyeye Altın Transfer Sistemi'ne geçiş yapan ilk kurum oldu. İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank), tarafından yazılımı ve geliştirmesi yapılan sistem ile altın, hesaplar arasında transfer edilebilecek. Vakıf Katılım Müdürü İkrâm Göktaş "Bu sistemle bankalardaki altın depo hesapları mobilite kazandı" diye konuştu. Bu sayede altının bir nakit ödeme aracı özelliğine kavuşmuş olduğunu söyleyen Göktaş, "Borsa İstanbul Kıymetli Maden ve Taşlar Piyasası'nda ilk piyasa yapıcı kamu bankası olan Vakıf Katılım, sistemin hayata geçtiği ilk gün Takasbank Altın Transfer Sistemi'ne kendi bankacılık sistemini entegre edip, tamamen elektronik ortamda otomatize bir şekilde bankalar arasında kişiden kişiye gram altın gönderme ve alma işlemlerine başladı. Bu sistem ile altın gelen-giden transfer işlemleri müşteri talimatı ile anlık olarak gerçekleştiriliyor." ifadelerini kullandı. Altın Transfer Sistemi'ne geçiş ile İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi olması

yolunda önemli bir adım atıldığını kaydeden Göktaş, bu sistemin ülkemizin global ölçekte bir altın merkezi olma hedefinde kilometre taşı özelliğine sahip olacağını belirtti. Altın EFT'sinin hızla yaygınlaşacağını belirten Kuveyt Türk Bireysel Bankacılıktan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Oral, "Müşterilerimiz, mesai saatlerinde bankamızın tüm şubelerinden, 7 gün 24 saat ise tüm ATM'lerimizden fiziki olarak altın satın alabilmektedir. Tüm müşterilerimiz hafta içi 24 saat boyunca uygun kur marjlarıyla döviz ve kıymetli maden alım-satım işlemleri gerçekleştirebilmektedir." dedi.

TÜRKİYE FİNANS ÇOCUKLAR İÇİN YOLA ÇIKTI

Çalışanlar tarafından sosyal girişim ve destek amacıyla kurulan İyilik Kulübü ile tüm Türkiye'de kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını farkındalık oluşturmayı hedefleyen Türkiye Finans, 2018 yılındaki sosyal sorumluluk faaliyetlerini çocuklar yararına gerçekleştirecek. Bu kapsamda Ağrı'nın Tutak ilçesine ziyarette bulunan Türkiye Finans İyilik Kulübü üyeleri, 8 köy okulundan yaklaşık 750 ilköğretim

öğrencisiyle bir araya gelerek, onların bayramlık kıyafet ve ayakkabı ihtiyacını karşıladı. Türkiye Finans İyilik Kulübü, çocukların hayata daha iyi şartlarda katılması için Türkiye genelinde çalışmalarına yıl boyunca devam edecek.

**Türkiye
Finans**

"KALEMİN BEREKETİ" SERGİSİ ÇORUM'DA

Albaraka Türk, bankacılık sektöründeki başarısını kültür ve sanat alanındaki faaliyetleriyle güçlendirmeye devam ediyor. Yüzyıllardır süregelen hat sanatını yaşatmak ve bu alanda çalışan sanatçıları destekleme hedefiyle yola çıkan Albaraka Türk'ün, kültür sanat etkinliklerinden biri olan "Kalem Bereketi Hat ve Tezhip Sergisi'nin yeni durağı Çorum oldu.

Albaraka Türk Genel Müdürü Melikşah Utku ve Albaraka Türk Çorum Şube Müdürü Aşkın Bolkan ile birlikte çok sayıda davetlinin katılımıyla Çorum Belediyesi Sanat Müzesi ve Galerisi'nde 1 Haziran'da açılışı gerçekleştirilen "Kalem Bereketi Hat ve Tezhip Sergisi", 15 Haziran tarihine kadar Çorum'daki ziyaretçilerini ağırlayacak. Açılış töreninde konuşan Albaraka Türk Genel Müdürü Melikşah Utku, hat ve tezhip alanındaki önemli eserleri Çorum'daki sanatseverlerle buluşturmuş olmaktan dolayı büyük bir mutluluk duyduklarını dile getirdi.

YENİ DÖNEMDE EKONOMİ KURUMLARINDA DEĞİŞİKLİK

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte, ekonomik kurumların yapılarında da köklü değişikliklere gidildi. Buna göre Türkiye'nin ekonomik gelişimine katkı sağlamak, üretim ve istihdamı artırırken cari açığı azaltmak amacıyla uygulanan teşvik sistemi artık Ekonomi Bakanlığı yerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülecek. Yap İşlet Devret projelerinin organizasyonunu da yine bu bakanlık gerçekleştirecek. Bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmanın sağlanması amacıyla faaliyet gösteren Kalkınma Ajansları da kapatılan Kalkınma Bakanlığı yerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yönetilecek. Bakanlıkların yeniden yapılandırılmasını düzenleyen 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 385'inci maddesi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın görevleri belirleniyor. Sanayi politika ve stratejilerinin belirlenmesi amacıyla çalışma yapacak olan bakanlık, ekonominin verimlilik esaslarına uygun olarak gelişmesi amacıyla verimlilik politika ve stratejilerini hazırlayacak. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın idari yapılanması, aldığı yeni görevlerle birlikte değişti. Buna göre Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ile birlikte Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde oluşturuldu.

JCR EURASIA RATING'DEN ALBARAKA TÜRK'E YÜKSEK NOT

Japon Derecelendirme Kuruluşu JCR Eurasia Rating (JCR) Albaraka Türk Katılım Bankası'nın Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetişim İlkeleri ile ilgili uyum notunu yukarı yönlü revize ederek, bankaya Pozitif Görünüm verdi. JCR değerlendirme raporunda, Albaraka'nın yeni Yatırımcı İlişkileri mobil uygulamasını, Yönetim Kurulu Sekreterliği'nin yakın zamanda bağımsız bir departman olarak ayrılmasını, yeni yönetim

kurulu ilişkili atamaları ve bunların yanı sıra dijitalleşme atağını, şeffaflık, erişim, etkinlik ve kamuyu aydınlatmayı geliştiren faktörler olarak değerlendirdi. Konuyla ilgili olarak değerlendirilmede bulunan Albaraka Türk Genel Müdür Yardımcısı Malek K. Tamsah, "JCR tarafından notumuzun yükseltilmesi ve pozitif görünüm verilmesi de, bu sorumluluklarımızı en üst düzeyde yerine getirmek için verdiğimiz çabaların bir göstergesidir." dedi.

KUVEYT TÜRK'ÜN ALTIN ARACI TÜRKİYE TURUNDA

Altın Günleri, Altın Hesapları, Altın Veren ATM gibi birçok ürün ve hizmeti Türkiye'de ilk kez hayata geçiren Kuveyt Türk, altın bankacılığı alanında bir yeniliğe daha imza atıyor. 2008'den bu yana altın sahiplerinin tasarruf ve kazanç elde etmesine imkân sağlayan Kuveyt Türk, altın sahiplerini bilgilendirmek için hazırladığı "Altın Araç" ile Türkiye'yi dolaşacak. Proje kapsamında dört ay boyunca Türkiye'de altın toplayan Kuveyt Türk şubelerinin bulunduğu şehirlerin meydanlarında, altın bankacılığına yönelik tanıtım ve özendirme faaliyetleri gerçekleştirilecek. Altın Araç projesiyle, öncelikle kadınlar olmak üzere altın bankacılığı konusunda bireylerin farkındalık eşiklerinin yükseltilmesi hedefleniyor.

"Hayalleriniz için sakladığınız altınlarınızın hakkı Kuveyt Türk. Altınlarınızı Kuveyt Türk'e getirin, hem altın olarak kalsın hem de değer kazansın" çağrısıyla altın bankacılığının yatırım ve kazanç fırsatlarıyla ilgili detaylı bilgiler verecek olan Kuveyt Türk yetkilileri, merak edilen soruları da yanıtlayacak. Kuveyt Türk, 2011 yılından bu yana yastık altındaki altınların güvenli bir saklama yöntemi olan altın hesabı hizmetini veriyor.

VAKIF KATILIM'DAN EKONOMİYE 16.4 MİLYAR TL DESTEK

Vakıf Katılım, 2018 yılı ikinci çeyrek finansal sonuçlarını açıkladı. Vakıf Katılım, 2018'in ikinci çeyreğinde 13,1 milyar TL fon topladı ve ekonomiye 16,4 milyar TL finansman desteği sağladı. Katılım bankacılığında referans kurum olma vizyonuyla istikrarlı büyümesini sürdüren Vakıf Katılım, net kârını 123,7 milyon TL'ye çıkardı. Aktif büyüklükte 2017 yılı sonuna göre yüzde 34'lük bir büyüme sergiledi ve 2018 yılı ikinci çeyreğinde 17,7 milyar TL'lik aktif büyüklüğe ulaştı. KOBİ'lerin her türlü finansal ihtiyaçlarını karşılamayı ve birikimlerini değerlendirirken onlara destek olmayı hedefleyen Vakıf Katılım, bu dönemde şube sayısını 77'ye çıkararak coğrafi olarak ülkenin önemli bir kısmını kapsar hâle geldi. 2018 ikinci çeyrek sonuçlarını değerlendiren Vakıf Katılım Genel Müdürü İkrâm Göktaş, büyük bir titizlikle ve gayretle yürüttükleri çalışmalar neticesinde önemli bir büyüme ivmesi yakaladıklarını söyledi. 2023'te sektör lideri olma yolunda emin adımlarla yol aldıklarını dile getiren Göktaş, sözlerine şöyle devam etti: "Vakıf Katılım olarak aktif büyüklükte 2017 yıl sonuna göre yüzde 20'lik bir büyüme sergiledik ve 2018 yılı ikinci çeyreğinde 17,7 milyar TL'lik aktif büyüklüğe ulaştık. Geride bıraktığımız dönemde milli ekonomimize destek vermek amacıyla, öz kaynaklarımızı da devreye sokarak topladığımızdan fazla fonu reel sektöre destek olarak sunduk. Bu doğrultuda 2018 yılı ikinci çeyreğinde kullandığımız fonlarımız (nakdi + finansal kiralama + gayri nakdi) 16, 4 milyar TL, topladığımız fonlar da 13,1 milyar TL oldu."

HEDEFİMİZ AVRUPA'NIN FAİZSİZ FİNANSAL SİSTEME ERİŞİMİNİ ARTIRMAK

Kuveyt Türk, yılın ilk altı ayında net kârını geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 37,5 artırarak 479 milyon TL'ye yükseltti. Bu dönemde toplanan fon büyüklüğü 2017 yılı sonuna göre yüzde 21,2 artışla 48,3 milyar TL'ye, kullanılan fon büyüklüğü ise yüzde 21,4 artışla 46,1 milyar TL'ye ulaştı. Kuveyt Türk'ün toplam aktifleri 67,3 milyar TL olurken öz varlıkları da 5 milyar TL'yi aştı. Bugüne kadar yenilenebilir enerji alanında 700 milyon Dolar'ın üzerinde fonlama gerçekleştirerek sürdürülebilir büyümeye katkı sağladıklarını belirten Kuveyt Türk Genel Müdürü Ufuk Uyan, "Ülkemizin gelişimine önemli katkıları olan Çanakkale 1915 Köprüsü, Niğde-Ankara Otoyolu gibi mega projelere de büyük ölçüde finansman desteği verdik. Önümüzdeki dönemde de proje finansmanına katkı sunmaya devam edeceğiz." dedi. Uyan, "Kuveyt Türk'ün yüzde 100 iştiraki olan KT Bank AG ile Almanya'da şu an dört şube ile hizmet veriyoruz. Aktif büyüklüğü 300 milyon Euro'ya yaklaşan KT Bank AG, önümüzdeki dönemde Münih'te açılması planlanan beşinci şubesi ile hizmet ağını genişletecek. Dijital bankacılık alanında yapılacak geliştirmeler ve genişleyen coğrafi kapsama alanı ile Avrupa'daki faizsiz finansal sisteme erişimi artırmak en önemli hedeflerimiz arasında." ifadelerini kullandı.

VAN'A 55 MİLYON DOLARLIK GES YATIRIMI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının belirlediği güneş enerjisinden elektrik üretilebilecek bölgeler arasında en yüksek ikinci kotayı alan Van'da, yaklaşık 55 milyon dolarlık yatırımla kentin ilk lisanslı Güneş Enerjisi Santrali (GES) tesisi kuruluyor. Akfen Holding tarafından Edremit ilçesinde 600 bin metrekarelik alanda kurulum çalışmaları sürdürülen 30 megavat kapasiteli GES'in, 20 megavatlık ilk etabında eylül ayına kadar üretime başlanması planlanıyor. Söz konusu projenin sabit yatırım tutarının 35 milyon dolar olduğunu, lisans ücretleriyle yaklaşık 55 milyon dolarlık bir katma değer kente kazandırıldığını belirtiliyor. 600 bin metrekare alana kurulacak GES'te yıllık 59,7 gigavatsaat elektrik enerjisi üretilerek 30 bin hanenin enerji ihtiyacının temiz enerjiyle karşılanması bekleniyor.

KATILIM BANKALARI BAŞLICA FİNANSAL BÜYÜKLÜKLERİ

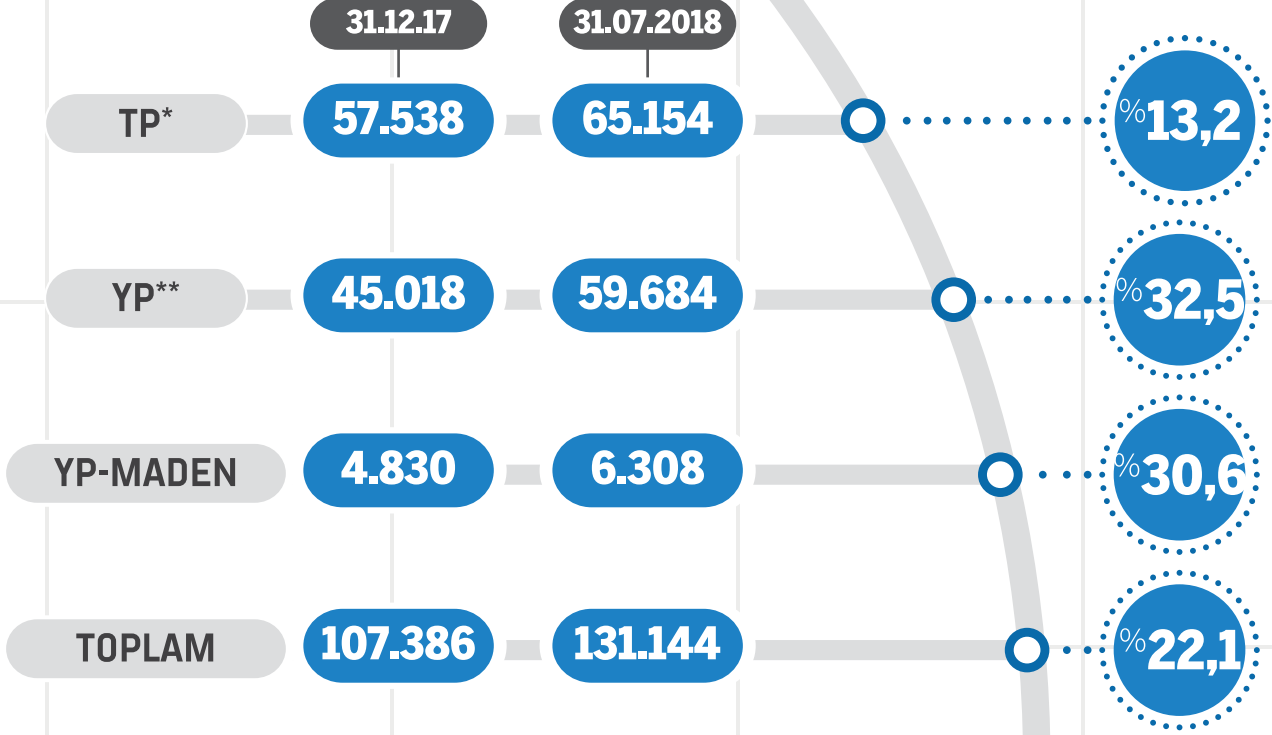
FİNANSAL BAŞLIKLAR	KATILIM BANKALARI (Milyon TL)		
	Aralık 2017	Haziran 2018	Haziran 2018- Aralık 2017 (Değişim %)
TOPLAM AKTİF	160.136	185.942	%16,1
ÖZ VARLIK	13.645	15.156	%11,1
*NET KÂR	769	1.197	%55,7
PERSONEL SAYISI	15.029	15.310	%1,9
ŞUBE SAYISI	1.032	1.065	%3,2

*Net Kar rakamı geçen yılın aynı ayına göre mukayese edilmiştir

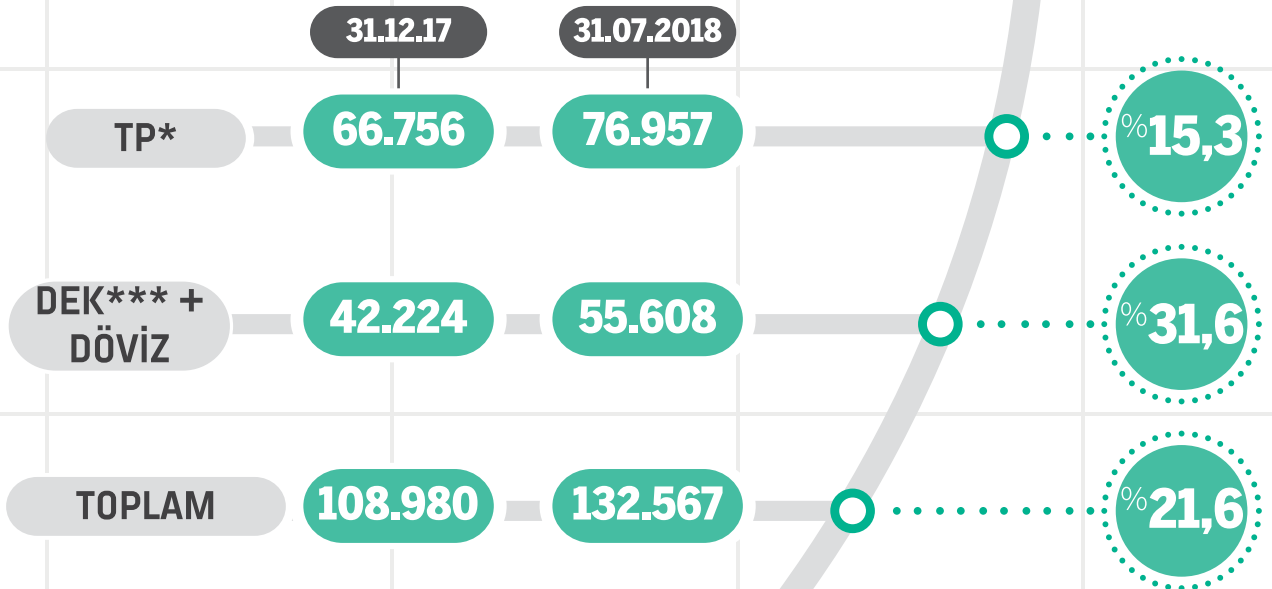

TOPLANAN FONLAR (Milyon TL)

Temmuz 2018 - Aralık 2017 "Değişim"

KULLANDIRILAN FONLAR (Milyon TL)

* Türk Parası

** Yabancı Para

*** Döviz Endekli Krediler

FAİZSİZ FİNANS SEKTÖRÜ VARLIKLARI 2 TRİLYON DOLAR

Faizsiz finansal Hizmetler Kurumu (IFSB) tarafından yeni 2018 Faizsiz finansal Hizmetler Sektörü İstikrar Raporu yayımlandı. Buna göre küresel faizsiz finans sektörünün üç ana sektördeki (bankacılık, sermaye piyasaları ve tekafül) varlıkları şu anda 2 milyar doları aşmış durumda. 2017 yılı sonunda toplam varlıklar bir önceki yılın aynı dönemine göre dolar bazında yüzde 8,3'lük bir artış göstererek 2.05 trilyon dolara ulaştı. Faizsiz finasta genel anlamda iyileşme görülse de en önemli performans artışı faizsiz sermaye piyasaları segmentinde, yani sırasıyla varlıkları yüzde 25,6 ve yüzde 19 oranında büyüyen sukuk ve İslami fonlarda görüldü.

Küresel faizsiz bankacılık sektörünün varlıkları yüzde 4,3'lük bir artışla yaklaşık 1.56 trilyon dolara ulaşırken, küresel tekafül sektörü ise yüzde 4'lük bir artışla 26,1 milyar dolara yaklaştı. Faizsiz bankacılık varlıklarında küresel pazar payı bakımından İran, Suudi Arabistan, BAE, Malezya, Kuveyt, Katar, Türkiye, Bangladeş, Endonezya ve Bahreyn şeklinde sıralanıyor.

FAİZSİZ FİNANS TEKNOLOJİSİNİ GELİŞTİRMEK ŞART

Endonezya'da gerçekleştirilen üçüncü Yıllık faizsiz finans Konferansı'nda açıklamalarda bulunan Endonezya Maliye Bakanı Yardımcısı Mardiasmo, şeriat finans teknolojisinin (şeriat Fintech) gelişmesinin, ülkenin finansal hizmetlerinde şer'i finans işletmelerinin payını artırmaya yardımcı olma potansiyeline sahip olduğunu söyledi. Mardiasmo, Makassar, "Faizsiz finansın rolünü güçlendirme sürecini hızlandırmak için, son teknolojik ilerlemeleri göz önünde bulundurmak da dâhil olmak üzere, kalıpların dışında düşünmemiz gerekiyor." Mali Hizmetler Dairesi (OJK) Başkan Yardımcısı Sarjito, daireye kayıtlı 50 eş düzeyde (P2P) kreditor den sadece bir tanesinin, Ammana'nın şer'i uyumlu bir firma olduğunu kaydetti. Mardiasmo şeriat Fintech'inin büyümesinin, ülkenin finans hizmetlerinde faizsiz bankaların payını artıracak bir katalizör olacağını umduklarını dile getirdi. Şer'i Fintech'inin aynı zamanda küçük ve orta büyüklükteki işletmelere daha fazla finansman sağlama potansiyeli olduğunu ekledi. Ancak Mardiasmo insanların konu hakkında bilgi sahibi olmadığını söyleyerek, "Şeriat temelli düzenlemelere uymaları için Fintech oyuncuları arasında şeriat bilgisini derinleştirmeye ihtiyacımız var." dedi.

FAİZSİZ FİNANS ŞİRKETLERİNDEN İNGİLTERE'DE LOBİ FAALİYETLERİ

Faizsiz finansla ilgili şirketler, bazı şer'i uyumlu yapıların işleyişlerinin, büyümelerini engellediğini öne sürerek vergi reformları için İngiliz Hükümetinde lobi faaliyetleri yürütüyor. İngiltere, Batı dünyasının en büyük faizsiz finans merkezi hâline gelmek için faizsiz finansı aktif bir şekilde takip etti ve bankalar artık geleneksel benzerleriyle kafa kafaya rekabet ettikleri için ipotek refinansmanı gibi alanlarda vergi denkliliği sağlamaya çalışıyor.

İngiltere'de 20'den fazla şirket faizsiz finans ürünleri sunmaktadır. Lobi grubu TheCityUK, ülkenin daha önce İslami bono ve konut ipoteklerine yönelik olumsuz vergi işlemlerini ele aldığını ve bunun ülkedeki faizsiz bankacılık varlıklarının 2016'da 5 milyar Pound'u aşmasına yardım ettiğini, bu sırada Londra'nın toplam değerleri 48 milyar dolar olan 65'ten fazla İslami bono kotasyonu çektiğini açıkladı.

MALTA FAİZSİZ FİNANS ÇALIŞMALARINI İLERLETİYOR

Malta Hükümeti, faizsiz finansın gelişmesine yardımcı olacak bir ulusal birim kurdu. Ülke, Orta Doğu şirketlerinden iş çekmeyi amaçlıyor ve sektör faaliyetlerini kolaylaştırmak üzere mevzuat için yeni planlar yapıyor. En küçük Avrupa Birliği ülkesi olan Malta, kendisini faizsiz finans firmaları için bir merkez olarak konumlandırmaya çalışıyor.

Finansal hizmetler, dijital ekonomi ve inovasyondan sorumlu siyasi Müsteşar Silvio Schembri, Malta Faizsiz Finans Derneği'nin ulusal kurumların, düzenleyicilerin ve diğer standart belirleme kurumlarının çalışmalarının koordine edilmesine yardımcı olacağını belirtti. 2016'da Malta Menkul Kıymetler Borsası'nın faizsiz özkaynak endeksini yürürlüğe sokması dâhil olmak üzere, faizsiz finansın Malta'ya çekilmesi için daha önce çaba sarf edildi. Malta'nın mali düzenleyicisi ayrıca, 2011 yılında faizsiz yatırım fonları hakkında bir kılavuz notu yayınlayan ilk AB üye ülkesi oldu.

AFRİKA HEDEF PAZARLARIN BAŞINDA GELİYOR

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın BRICS Zirvesi için gittiği Güney Afrika ve ardından gerçekleştirdiği Zambiya temasları iş dünyasını da hareketlendirdi. Özellikle son 10 yılda Afrika ülkelerine 'Kazan Kazan' politikası ile yaklaşan Türkiye, altyapı yatırımlarından ihracata, tarımsal üretimden şirket iş birliklerine kadar yüzlerce alanda Kara Kıta ile yoğun bir iş birliği sürdürüyor. Türk iş dünyası temsilcileri, Afrika ülkelerinde Türkiye'ye yönelik olumlu yaklaşımdan memnun ve pazarda daha fazla yer almayı hedefliyor.

Afrika turunda Erdoğan'a eşlik eden Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak ve Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, ziyaretleri değerlendirdi. Olpak, Türkiye'nin sadece Afrika'nın yer altı zenginliklerini alıp gitme yaklaşımına sahip olmadığını ve bu yüzden kıtada çok fazla kabul gördüğünü belirtti. Yakın süreçte ne kadar çok Afrika'yla ilgilenilirse, ne kadar iş temsilcisi gelirse o kadar fırsat yakalanabileceğini belirten Kaan, Afrika'nın hedef pazarların başında geldiğini söyledi.

6 BİN YABANCI YATIRIMCIYA TÜRKİYE ÇAĞRISI

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, telekonferans yöntemiyle 6 bin yabancı yatırımcıyla buluştu. Albayrak, "Bütün ülke içi zorlukları anlıyoruz ve farkındayız" diyerek, "Bu dalgalanma ile daha güçlü çıkacağız." ifadelerini kullandı.

Açıklamadan öne çıkan başlıklar şöyle:

- Bu dalgalanmalardan daha güçlü çıkacağız
- Enflasyonu en kısa zamanda tek haneye düşürmek istiyoruz.
- Bütün ülke içi zorlukları anlıyoruz ve farkındayız.
- Şu anda piyasa düzensizliğiyle uğraşıyoruz.
- Türk bankacılık sistemi sağlıklı ve güçlü, açık döviz pozisyonu yok.
- Bankalardan son dönemde büyük bir mevduat çıkışı yaşanmadı.
- FX borçlanmasını kısacak önlemleri zaten almıştık.

Bankacılık sektörü mevcut volatilitayı yönetebilecek kapasitede, sektöre destek verme konusunda tereddüt etmeyeceğiz.

- Türkiye yüksek kaldıraçlı olan bir ülke değil, borçla ilk çeyrek itibarıyla GSYH'nin yüzde 137'si.

- Yeni makro ihtiyati tedbirler, sıkı makro ve mali politikalarla daha sürdürülebilir bir büyümeyi yakalayacağız.

FAS, İLK DEVLET SUKUKUNU ÇIKARACAK

Fas Maliye Bakanı Mohamed Boussaid, sukuk satışlarını yöneten düzenleyici çerçevenin kabul edilmesinin ardından önümüzdeki haftalarda değeri 1 milyar dirhem (105 milyon \$) olan Fas'ın ilk İslami devlet sukukunu çıkarmaya hazırlandığını söyledi. Boussaid, "Fas'ın önümüzdeki haftalarda ilk devlet sukukunu çıkarması için yasal çerçeve artık hazır." yorumunda bulundu. Hükümet sözcüsü Mustapha El Khalfi, daha önce Fas Müslüman Alimler Konseyinin görüşleri doğrultusunda, kabinenin finans otoritelerinin farklı türdeki sukukları tanımlamasına izin veren bir kararnamayı kabul ettiğini söyledi. Uzun zamandır İslami hareketler konusundaki endişelerden dolayı reddediliyordu, ancak artık faizsiz bankalar Fas'ın finans piyasasının likiditesini artırma ve yabancı yatırımcıları çekmenin bir yolu olarak görülüyor. Geçtiğimiz yılın başlarında Fas Merkez Bankası, faizsiz banka açmak için beş talebi onayladı ve üç Fransız bankasının iştiraklerinin İslami ürünleri satmalarına izin verdi. Fas, Kuzey Afrikalı komşuları arasında faizsiz finasta en gelişmiş olanıdır. Tunus ve Cezayir de faizsiz bankacılığı keşfetmeye başladı.

SUUDİ İSLAMİ İŞLER KURUMU, VAKIF YATIRIM FONLARI PROJESİNİ BAŞLATTI

İslami İşler ve Vakıflar Genel Müdürlüğü (GAIAE) vakıfları düzenlemek, sürdürmek, geliştirmek ve gelirleri yönetmek amacıyla ilk girişimi olan Vakıf Yatırım Fonları projesini başlattı. Bu proje ile GAIAE, vakıf ve kâr amacı gütmeyen kuruluşların finansal sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkıda bulunmayı ve vakıf sektörünün kalkınma ihtiyaçlarının karşılanmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. GAIAE, Suudi Arabistan'daki vakıf sektörünü iyileştirmeyi, vakıfların önemi konusunda bilinci artırmayı ve bankaları kalkınmayı desteklemeye yönlendirmeyi amaçlamaktadır.

GAIAE Yöneticisi İmad El-Kharashi, "Proje, eksiksiz bir düzenleyici çerçeveye göre, vakıf ve kâr amacı gütmeyen kuruluşların finansal sürdürülebilirliğinin sağlanmasında rol oynayan yaratıcı bir yatırım vakıf ürünü aracılığıyla, vakıfların geliştirici rolünün yenilenmesine katkıda bulunuyor." dedi. Vakıf Fonu'nun fonlarına yatırım yaparak toplumun ekonomik ve sosyal kalkınma ihtiyaçlarını karşıladığını belirten İmad El-Kharashi, bu fonların Vakıflar Dairesi'nde yatırım, yönetim, şeffaflık ve beyanı iyileştirmeyi amaçladığını ifade etti.

MÜŞTERİ VE BANKA İletişimi

Yazar: Mustafa Özkan

Dijital iletişim kanallarının gelişmesiyle artan iletişim trafiği bizi çevremizle daha fazla etkileşime sürüklüyor. Bu iletişim trafiği çalışanların mevcut yaptıkları işlerde sahip oldukları yetkinliklerin yanı sıra, kurumların müşterilerle bu iletişimi hızlandırarak sorunlara çözüm bazlı hareket etmeyi sağlayacak projeler geliştirmeye de sebep oluyor. Bunlardan biri olan Albaraka Türk, 2013 yılında ödeme sorunu yaşayan müşterilerine daha doğru ve anlaşılır bir dille ulaşabilmek için bir proje geliştirdi. Albaraka'nın Simurg değişim projesi kapsamında Albaraka Bereket Collection ekibi 2013 yılının Mart ayında

İletişim kanallarının gelişmesi kurumları da harekete geçiriyor. Her kurum müşteri memnuniyetini ön planda tutan projeler geliştiriyor

kuruldu. Bankacılık çalışmalarının insan odaklı bir şekilde yürütmeyi amaçlayan Albaraka Türk'ün hedefi sadece ödemelerin tahsilatı değildi. Amaçları Albaraka'nın gecikmede bulunan bireysel müşterileriyle iletişime geçerek profesyonel ekipler tarafından tek bir merkezden aranıp bankanın sorunlu alacaklarını tahsil etmek ve müşteriye ödeme noktasında doğru dokunuşlarla ödeme yapmasını sağlamaktı. Böylece insanların ödeme aksaklıklarını oluşturan süreçler doğru tanımlanıyor ve bunlarla ilgili çözümler bulunabiliyor.

Bereket Collection kurulmadan önce gecikmede bulunan müşteriler şubeler tarafından

aranmaktaydı. Bu aramalardan dolayı müşteri ile şube karşı karşıya kalabiliyor ve müşteriyi ödemeye ikna etmek şube tarafından kolay olmuyordu. Aramalara başladıktan sonra bunun da önüne geçmiş oldu. Bu durumdan şubelerin de memnun kaldığını belirten Bereket Collection yetkilileri, ilk zamanlar özellikle bazı müşterilerin aranmasının talep edildiğini belirtiyor.

Müşteri Memnuniyeti Ön Planda

Dört kişilik mütevazı bir ekiple başlayan Bereket Collection şimdilerde 20 kişiden fazla profesyonelden oluşan bir ekibe dönüşmüş durumda. Önceleri Albaraka Türk şubelerinden aldıkları ödemesi geciken kişileri arayarak durumlarını güncellemişler. Şubelerin bu iletişimi kendilerinin yapması, müşteri ile şubeyi karşı karşıya getiriyormuş tabii bir de iş yükünün artması yüzünden günlük işlerin aksaması var. Dolayısıyla bu proje müşteri memnuniyetinin de öncesinde şube çalışanlarının memnuniyetini kazanmış.

Müşterilerin banka ile olan iletişimlerinde "hâlden anlamak" dediğimiz anlamlı iletişimin kurulması kolay değildir. İnsanlar bankalarla olan ilişkilerini ciddi bir havada yapmak istemezler. Çünkü bankalar bir anlamda da "emanetçidirler." Günümüzde Bereket Collection projesi ile müşteriden yüzde 90'lar seviyesinde dönüş alabilen, müşterilerinin yaklaşık yüzde 80'ine ulaşabilen başarılı bir performans sergiliyor. Bereket Collection yetkilileri, "Aramalara başladığımızdan sonra bankanın sorunlu alacaklarında hızlı bir düşüş, tahsilat rakamlarında ise hızlı bir yükseliş gerçekleşmiştir. Müşteriye telefon, sms, mail ve sosyal medya üzerinden iletişime geçmeye çalışıyoruz. Müşterilerimizin yüzde 73'üne ulaşma imkânına sahibiz. Ulaştığımız müşterilerden aylık bazda yüzde 90 gibi bir söz alma oranı yakalamış bulunmaktayız. Söz alınan müşterilerin de yaklaşık yüzde 75'i

ALBARAKA BEREKET
COLLECTION
MÜŞTERİLERİN
%73
'ÜNE ULAŞIYOR

ödemelerini gerçekleştirmektedir. Ekip olarak genç ve dinamik bir ekibiz. Çalışma zamanımızın dışında ekip olarak devamlı sosyal aktiviteler gerçekleştirmekteyiz. En bilinen özelliğimiz aile ortamı şeklinde çalışıyor olmamız. Bu işi yapan diğer kurumları incelediğinizde Turn over oranının yüksek olduğunu göreceksiniz. Ama bizdeki Turn over oranı sıfır denilebilecek kadar azdır. Sosyal medya üzerinden oluşturduğumuz platformda yaptığımız paylaşımlar banka içi ve banka dışından büyük ilgiyle takip edilmekte ve beğenilmektedir. Ekip olarak teknolojik yenilikler ve gelişmeleri de yakından takip etmekteyiz. 'Gamificaion' oyunlaştırma uygulamasını çok yakında Türkiye katılım bankacılığında ilk defa biz hayata geçireceğiz." şeklinde kendilerini ifade ediyor. "Gamificaion" oyunlaştırma uygulaması ile Y ve Z kuşağı çalışanlarına yapılan işi daha eğlenceli hâle getirmek amaçlanıyor.

Son yıllarda bankacılık sektöründe satış, pazarlama uygulamaları artık biraz daha arka planda kalmakta olup tahsilat faaliyetleri daha çok ön plana çıkıyor. Buda sektörde Bereket Collection ekibinin önemini daha çok ortaya çıkarıyor. Albaraka müşterilerinin çoğunluğu ticari ve KOBİ'lerden oluştuğu için Bereket Collection, ilerleyen süreçlerde ticari nitelikli olan KOBİ'lere de ulaşmayı hedefliyor.

Albaraka Bereket Collection ekibinin amacı, insanların ödeme aksaklıklarını oluşturan süreçleri doğru tanımlamak ve bunlarla ilgili çözümler sunmak

İSLAM İKTİSADINDA AHLAK VE ADALET

YAZI: Prof. Dr. Mehmet Sarac

Faizsiz finans ya da ülkemizdeki kavramsallaştırma sürecinde katılım finansı dediğimiz olgu her ne kadar çağdaş finansal sistemin yeni ve küçük bir sektörü gibi algılansa da, aslında kökeni kadim bir anlayışa ve geleneğe dayanıyor. Faizsiz finansı hakkıyla anlayabilmek, anlamlandırabilmek ve dolayısıyla etkin biçimde uygulayabilmek için öncelikle onun dayandığı iktisadi anlayışı kavramak gerekiyor. İslam iktisadını anlayabilmek ve bu alanı üretken bir disipline dönüştürebilmek için ise İslam'ın dünya görüşünü, ahlak anlayışını ve İslam toplumlarının tarihi tecrübesini iyi öğrenmek gerekiyor. Aynı zamanda, bu disiplinin, konvansiyonel iktisat öğretisinde ve çağdaş dünyadaki ekonomik krizler karşısında

*TKBB ve
İstanbul
Üniversitesi
ortaklığı
ile "İslam
İktisadında
Ahlak ve Adalet"
adlı yeni kitap
yayınlandı*

ortaya çıkan önemini ve gereğini dikkatle tahlil etmek kaçınılmaz oluyor.

İslam iktisadının çağdaş dünyadaki teori inşa sürecinde hiç şüphesiz en büyük katkıyı veren bilim adamlarından biri Muhammed Umer Chapra'dır. Onun 40 yılı aşkın sürede verdiği eserler, çağdaş dünyanın İslam'ın iktisat bilimine ve iktisadi düzene dair önerisini anlayabilmesine ciddi anlamda hizmet etmiştir. İşte bizim İstanbul Üniversitesi İslam İktisadı ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak TKBB'nin değerli katkısıyla çevirip yayınladığımız "İslam İktisadında Ahlak ve Adalet" adlı eser de bu husustaki en kapsamlı çalışmalardan biridir. Bu eserle ilgili ayrıntılara girmeden önce Chapra'nın hayat hikâyesinden ve eserlerinden kısaca bahsedelim.

1933 Pakistan doğumlu olan Muhammed Umer Chapra, Lisans ve Yüksek Lisans eğitimini Karachi Üniversitesinde, doktorasını ise ABD'deki Minnesota Üniversitesinde yapmıştır. Pakistan Kalkınma Ekonomisi ve İslami Araştırma Enstitüsü ve Amerika'daki çeşitli Üniversitelerden sonra 34 yıl boyunca Suudi Arabistan Para Kurumu'nda danışman olarak görev yapmıştır. Chapra 15'ten fazla kitap ve 90'dan fazla makale yayınlamıştır.

2002'de "The Future of Economics: An Islamic Perspective" (İslam İktisadının Geleceği: İslami Bir Bakış), 2005'te "Objectives of Islamic Economic Order: An Introduction in Economics and Islamic Financing" (İslami Ekonomi Düzeninin Amaçları: İslam İktisadı ve Finansına Giriş) adlı kitapları ile 2008'de İslam Medeniyeti üzerine kaleme aldığı eseri de çok ilgi gördü. Eserleri birçok dile tercüme edildi ve dünyadaki birçok üniversitede okutuldu, okutulmaya devam ediyor. Bunlar yanında

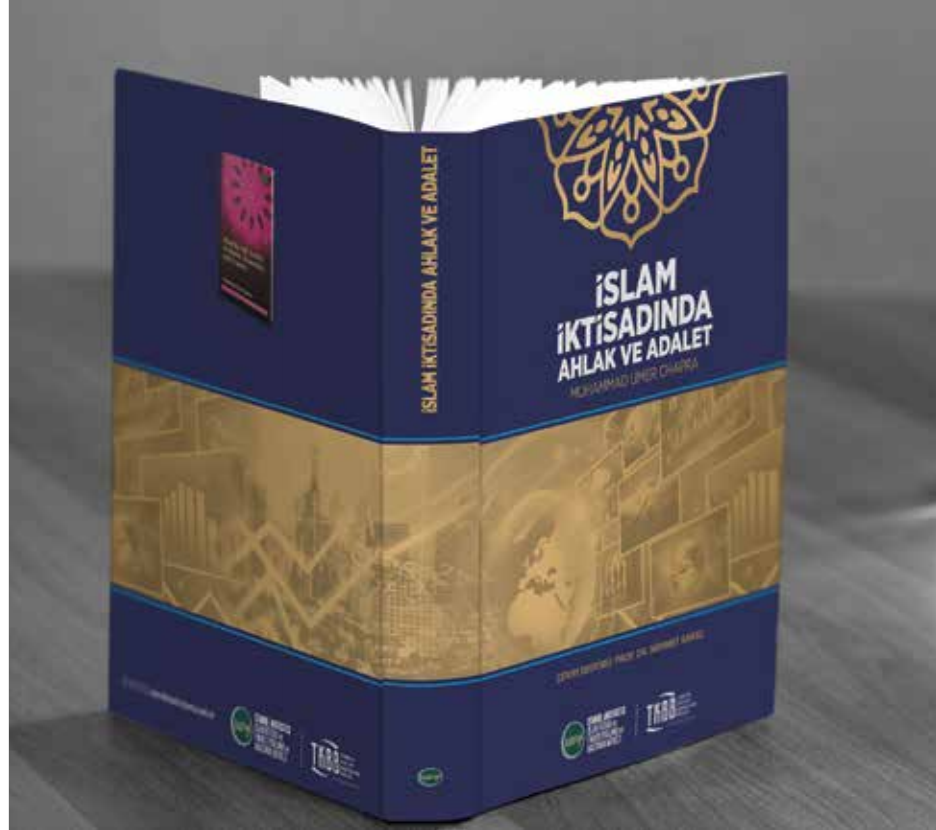
elbette dünya çapında yüzlerce konferansa katılmış ve konuşmalar yapmıştır. Dr. Chapra, son olarak İslam Kalkınma Bankasına bağlı İslami Araştırma ve Eğitim Enstitüsü (IRTI)'de danışman olarak görev yaptıktan sonra geçtiğimiz yıl emekli olmuştur. Londra Kraliyet Ekonomi Topluluğu, Amerika Ekonomi Derneği, Suudi Arabistan Ekonomi Derneği ve İslam Ekonomisi Derneği üyesidir. Birçok itibarlı akademik dergide editörler kurulu üyesidir. 1990'daki Kral Faysal Uluslararası İslami Çalışmalar Ödülü yanında diğer başka ödüllere de sahiptir.

İslam İktisadında Ahlak ve Adalet, Chapra'nın bugüne kadarki en seçme sekiz makalesinden oluşan bir kitap. Bu kitap öncelikle İslam'ın iktisada getirdiği anlayışı ahlak ve adalet perspektifinden oldukça kapsamlı biçimde ortaya koyduktan sonra bu anlayış temelinde oluşması gereken finansal sistemi özellikle somut çözüm önerileriyle birlikte izah ediyor. Kitap bilhassa İbn Haldun'a özel bir bölüm ayırmak suretiyle meselenin sosyolojik ve tarihi perspektifini ve bir bütün olarak medeniyet boyutuna da temas ediyor. Yalnız İngilizce telif edilmiş İslam iktisadi literatüründe yaygın olarak görülen Osmanlı tecrübesini ihmal sorununun bu eserde de hissedildiğini söyleyebiliriz.

Faiz Neden Ekonominin Bir Sorunu?

Eserin ilk bölümünde İslam İktisadı diye bir disiplinin gerekliliği, İslam iktisadının genişçe bir izahı, ahlak olgusunun iktisattaki önemi ve gereği ortaya konduktan sonra İbn Haldun'un kalkınma teorisi perspektifinden bugün halkı Müslüman olan ülkelerdeki medeniyet krizi izah edilmektedir. Kitabın ikinci bölümü ise daha ziyade Faizsiz finans çerçevesindeki makalelerden oluşmakta. Burada öncelikle faizin neden ekonominin bir sorunu olduğu ortaya konarak faiz karşıtı argümanlar ele alınmaktadır. İşte bu noktada Chapra, faizin bilimsel açıdan neden bir sorun olduğunu teorik ve pratik açıdan ustalıkla izah ediyor. Özellikle krizlerden sonra sıklıkla sorgulanmaya başlayan konvansiyonel iktisadi ve finansal sistemin kusurlarını ve sorunlarını da ayrıntılarıyla ortaya koyuyor.

Kitapta ayrıca Faizsiz finans sektörünün gelişimi, mevcut durumu ve sorunları da ele alınıyor. Bu eserin de işaret ettiği gibi Faizsiz finansın bugün öne çıkan en temel sorunu, kendisine özgü bir kulvar geliştirememesi şeklinde özetlenebilir. Daha açık ifadeyle, Faizsiz finans sektörü, kendisine çok da uygun olmayan bir şablonda gelişmeye çalışmakta,

Faizsiz finans alanında yabancı dilde yayınlanmış eserlerin Türkçeye çevrildiği kitap, İslam iktisadıyla ilgili birçok konuyu derinlemesine ele alıyor

ancak bu da gelişmesini kısıtlı tutmaktadır. Bu eserde sonuç itibarıyla küresel anlamda sürdürülebilir ve sağlıklı bir finansal sistem inşa etmek için nasıl bir reform tasavvur edilmesi gerektiği ortaya konulmaktadır. Kitabın çevirisi oldukça titiz bir sürecin sonucunda tamamlandı. Çeviride hem yaşayan Türkçe'nin hem de Türkçe ekonomi-finans terminolojisinin doğru biçimde kullanılmasına özen gösterildi. Konunun uzmanı olmayan okuyucu için zaman zaman çevirmen dipnotlarıyla açıklama ve yorumlarla kitabın içeriği genişletilmiş oldu. Bizce bu kitap İslam iktisadi ve finansı hakkında bugüne kadar hiçbir okuma yapmamış olup bilgilenme arzusu olanlardan, bu konuda lisans ve lisansüstü eğitim alanlara, sektör çalışanlarına varıncaya kadar geniş bir okuyucu kitesine hitap etmektedir.

KİTAP KÜNYESİ

Kitap Adı	: İslam İktisadında Ahlak ve Adalet
Yazar	: Muhammad Umer Chapra
Çeviri Editörü	: Prof. Dr. Mehmet Saraç
Yayın	: İSIFAM Yayınları
Sayfa Sayısı	: 207
Başlıca Konular	: İslam iktisadi, ahlak ve iktisat, faiz karşıtı argümanlar, Faizsiz finans, küresel finansal kriz...

AMACIMIZ, HERKESE DOĞRU BİLGİ AKTARMAK

girişimcilere destek oluyor.

■ Yeni Nesil Müşteriler Basit Uygulama İstiyor

Katılım bankaları, müşteri odaklılık anlayışına önem vererek, alternatif kanallara yatırım yapıyor.

■ 25 Ton Altın Topladılar

Katılım bankaları, bugüne kadar "altın günleri" adı altında düzenledikleri faaliyetler sonucunda yastık altındaki 25 ton altını ekonomiyeye kazandırdı.

■ Katılım Bankalarının Rekabet Gücü Artıyor

Katılım bankacılığı sektöründe gerek ürün çeşitliliği gerekse teknoloji ile rekabet gücü artıyor.

■ Katılım Bankalarından Dijitalleşme Hamlesi

Yeni hizmetlere önem veren katılım bankaları, dijital şubelere yatırım yapıyor ve bu alanda yatırımlarını arttırıyor.

Türkiye'de katılım bankacılığı sektörünün sağlıklı ve sürdürülebilir biçimde gelişmesi için çaba sarf eden Türkiye Katılım Bankaları Birliği(TKBB), finansal tüketiciler, iş dünyası ve tüm bireylere ulaşmak için basında da sık sık kendinden söz ettiriyor. Bünyesinde beş katılım bankası üyesi olan TKBB, katılım bankalarının ürün çeşitliliği, sertifikasyon çalışmaları, standartlar, mevzuat ve düzenlemeler hakkında bilgileri herkese sağlıklı ulaştırma adına gazetelerde ve dergilerde yer alıyor.

■ Nefes Kredisine Talep Yoğun

Bugüne kadar katılım bankaları 500 KOBİ'ye 70 milyon TL Nefes Kredisini kullandırdı.

■ Girişimciye Katılım Desteği

Katılım bankaları, farklı ortaklık modelleri ile

TKBB, finansal tüketiciler, iş dünyası ve tüm bireylere ulaşmak için basında sık sık katılım bankacılığına söz ettiriyor

Her türlü zaruri ihtiyacınız bizim için her şeyin üzerinde!

Evinizin tadilatından
eğitim ve sağlığa
ihtiyaçlarınızı
çözen finansman
Dert Çözen Finansman!

**Dert Çözen
Finansman'a**
başvurmak için

"ÇÖZÜM" boşluk
"TC Kimlik No"
2310'a gönder.

**Türkiye
Finans**

*Hayata
katılım
bankası*

#hayatakatılım

0850 222 22 44 • turkiyefinans.com.tr

[f](https://www.facebook.com/turkiyefinans) [i](https://www.instagram.com/turkiyefinans) [t](https://www.tiktok.com/turkiyefinans) /turkiyefinans

“İslam ekonomisi, reel ekonomi anlayışının gereği olarak istikrarlı ve reel para sistemini savunur”

İSLAM İKTİSADINDA

Temiz Kalbe Ulaşmak İlk Hedefdir

Röportaj: Merve Kantarcı Çulha

İslam ilim literatüründe birçok kaynak Müslüman iktisatçılara başlangıç donanımı vermektedir. Ancak bu külliyatları, kitapları, projeleri ve çalışmaları geçmişten günümüze bizlere ulaştıran, alanında uzman kişilerin emeği de inkâr edilemez. Bu isimlerden biri olan Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu ile İslam iktisadı ve faizsiz finans üzerine bir röportaj gerçekleştirdik. Tabakoğlu, İslam iktisadını detayları ile bizlere anlattı.

► **Okurlarımıza kısaca kendinizden ve çalışmalarınızdan bahseder misiniz?**

Edremit'te 1952 yılında doğdum. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi (1975) ve İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünü (1976) bitirdim. İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi,

Ticari Bilimler Fakültesi'nde araştırma görevlisi oldum (1979), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde, Halil Sahillioğlu'nun danışmanlığı altında Gerileme Dönemine Giren Osmanlı Maliyesi isimli doktoramı 1981'de tamamladım. 1982'de Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Yrd. Doç. Dr., 1986 yılında doçent, 1993 yılında ise profesör oldum. 1979 yılında asistan olarak İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ticari Bilimler Fakültesi'nde başladığım akademik görevime aralıksız olarak aynı üniversitede (Marmara Üniversitesi) devam etmekteyim. Hâlen Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde öğretim üyesi ve kurucularından olduğum Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Müdürü olarak görev yapmaktayım. Çalışmalarım genelde Türkiye (özellikle Osmanlı) İktisat Tarihi, İslam İktisadı ve

İstanbul tarihi üzerinde yoğunlaşmıştır.

► **İslam iktisadı kavramını nasıl anlamalı ve hangi çerçeve içinde değerlendirmeliyiz? Bu kavramın temelinde neler yatıyor? Biraz bundan bahsedebilir misiniz?**

İktisat ve ekonomi kelimeleri tutumlu olmak, dengeli olmak gibi anlamlar taşırlar. İslam iktisadının, öncelikle çağdaş İslam toplumlarının ihtiyaçlarından dolayı özel bir önemle ele alınması gerekmektedir. Bu toplumların fikrî, kültürel ve siyasi bağımsızlıklarını elde etmeleri, büyük ölçüde konu ile ilgili çalışmalara bağlıdır. İktisat ilminin konusu iktisadi faaliyetlerdir. İktisadi faaliyetler, insanların hayatların sürdürebilmeleri için yapmak zorunda oldukları faaliyetlerdir. Her insan beslenmek, giyinmek ve barınmak ihtiyacıdır. Bu faaliyetler öncelikle bu temel ihtiyaçları giderme amacını güderler. Bu ilim de kültür çevrelerine ve ideolojilere göre farklılık göstermektedir. Gerçi arz ve talep gibi genel eğilim kanunlarına sahiptir ama bunlar mutlak değil nisbi ve izafi kanunlardır. Yani bunların işleyişleri çeşitli şartlara göre farklılaşır. Yine "faiz" gibi sorunlar halledilmiş gibi görünseler bile yüzyıllardır sorun olmayı sürdürüyor. İktisaden faiz olan bir olgu fıkhen faiz kabul edilmeyebiliyor.

İktisadi meseleler toplumlara göre değişir. Kapitalist (ve onun bir varyantı olan Marksist) iktisat teorisi Batı'da yüzyıllar süren tatbiki ve nazari gelişmelerin sonucudur. Bu teoriler, Batı toplumlarının ihtiyaçlarından kaynaklanmıştır. İslam dünyası ise ayrı bir olgudur. Batı anlamındaki ve aydınlanma geleneği içerisindeki iktisat biliminin ayrı bir bilim olmasının uzun zaman aldığı ve İslam iktisadının da büyük ölçüde buna tepki olma özelliğinde olduğu düşünülürse oluşmakta olan yeni bir bilimden bahsedebiliriz. Dolayısıyla İslam iktisadı İslam inançlarının, ilim ve irfan çevresinin, tarihinin ve fıkhnın belirlediği bir bilgi dalı olarak ele alınabilir. Bununla ilgili olarak fikhî eserler yanında tarih ve siyaset eserlerinde de malzeme bulunmaktadır. Üstelik bunlar İslam

*İslam iktisadı
İslam
inançlarının,
ilim ve irfan
çevresinin,
tarihinin
ve fıkhnın
belirlediği bir
bilgi dalı olarak
ele alınabilir*

Millî gelirin artmasına katkıda bulunmak önemlidir. Ancak hedef iktisadi faaliyetleri temiz bir kalbe sahip olmaya engel olmaktan çıkarmaktır

toplumlarının tecrübelerinin ürünüdür. Burada, oluşturulmakta olan İslam iktisat teorilerinin sağlıklı bir tarih yorumuna dayanması gereğinin hayati önemine de işaret etmek gerekmektedir. İslam iktisat teorileri ise öncelikle İslam iktisat tarihinden kuvvet almalıdır. Böylece daha gerçekçi sonuçlara ulaşılabilecektir. Yani, İslam iktisat tarihi İslam iktisadının bir kaynağı olmalıdır.

İslam iktisadının ilkeleri, öncelikle Kur'an ve sünnet gibi iki asli kaynaktan çıkmıştır. Kul hakkına önem ve öncelik veren bir sistem kurmayı amaçlayan bu ilkeler israfın bertaraf edilmesi, iktisadi ve siyasi bağımsızlığın sağlanması, mülkiyetin yaygınlaştırılması, içtimai adalet, güvenlik ve refah şeklinde özetlenebilir. Bu ilkeler ışığında oluşturulacak sistem, iktisada kaybettiği asli anlamı tekrar kazandıracak ve kendi bünyemize uygun bir iktisat ilminin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Yani, bir yönüyle, "İslam iktisadı", iktisadın "millileşmesi" demektir. İslam iktisadı başlıca beş yaklaşımla ele alınmaktadır. Bunlardan birincisi, kapitalist iktisadın geliştirdiği tahlil aletlerini ve modelleri kullanmaktadır. Bu çalışmalar Islamic economics başlığı altında toplanabilir. Bu tür çalışmalar bize faizsiz ve zekâtlı kapitalizmi veya İslam

kapitalizmini çağrıştırmaktadır. İkincisi fıkıh sistematığına dayanan ve genellikle fıkıh kökenli ilim adamları tarafından yürütülen fıkhu'l-iktisâd çalışmalarıdır. Bilindiği gibi fıkıhın muâmelat bölümlerinin yarısından fazlası iktisadi konularla ilgilidir. Üçüncü yaklaşıma sahip eserler ahlak felsefesiyle ilgilidir. Bugün iktisat ilmi çerçevesinde ele alınan konular geçmişte hem Doğu'da hem Batı'da daha çok ahlak, hukuk ve tarih kitaplarında ele alınmıştır. Ahlak ilmi, günümüz iktisat ilminin kaynağı gibi görünmektedir. İslam iktisadi düşünce tarihi konusuna girebilecek, özellikle toprak, ticaret ve fiyat siyaseti gibi konulardaki yüzlerce eser dördüncü bölümdür.

► **Türkiye'de faizsiz finansa olan ilgi gitgide artıyor. Ülkemizde çok sayıda proje hayata geçti ve üniversitelerde de yeni bölümler açıldı. Bu durumda faizsiz finansla ilgilenen gençlere tavsiyeleriniz nelerdir?**

İslam ilim literatürü, ansiklopedik eserler, sözlükler gibi genel kaynaklar Müslüman iktisatçılara başlangıç donanımı vermektedir. Kur'an, hadis, fıkıh, usûl, kelim, felsefe, tasavvuf, edep, tarih ve coğrafya külliyatları çok zengin genel kaynaklar oluşturmaktadır. Nihayet İslam iktisat tarihi çalışmaları beşinci bir dal oluşturmaktadır. İslam iktisadi birikimini,

Faizsiz bankacılık, ortaklığın teşvikiyle, reel ekonomi ile finans sistemi arasında on kata varan açığı azaltabilir ve finansmana katkıda bulunabilir

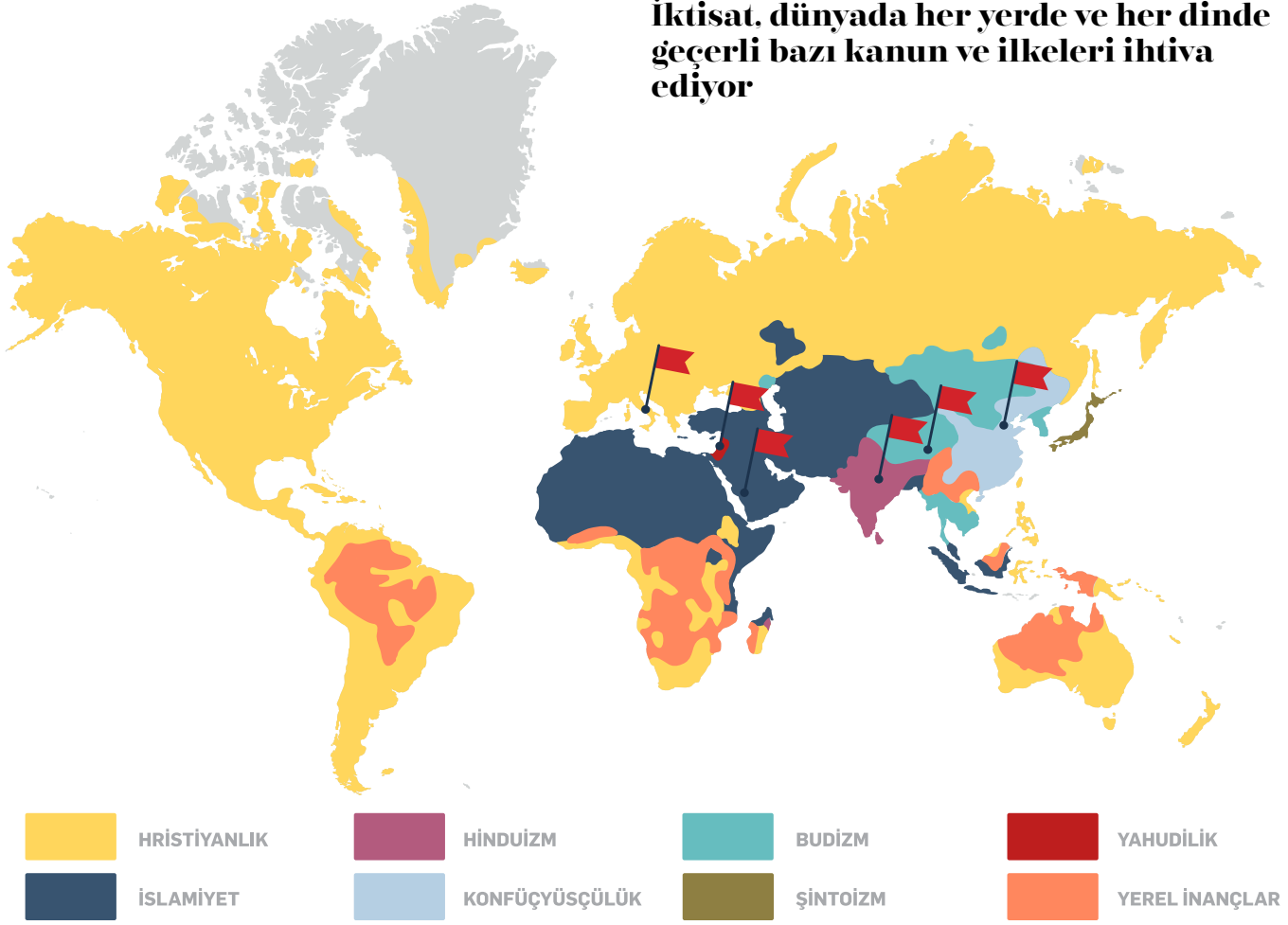
bu konudaki çalışmaların öncülerinden M.Necâtullah Sıddîkî, Sabahaddin Zaim, Târikullah Khan, M. Akram Khan ve İslahî'nin çalışmalarından izleyebiliriz. Bugün ilk kaynaklara inebilen iktisatçılar olmasına rağmen üniversite seviyesinde İslam iktisadi öğretimi henüz yeterli değildir. Oysa Batı iktisadi varlığını her şeyden önce akademik çalışmalara borçludur. 1976'lara giderken sadece Mısır ve Pakistan'da lisansüstü öğretim yapılıyordu.

Günümüzde İslam iktisadi ile ilgili lisans ve lisansüstü seviyelerinde eğitim yapılmaya devam edilmektedir. Arap ülkeleri, Pakistan, Malezya gibi Türkiye'de de bu konuda lisansüstü öğretim yapılmaktadır. Mesela Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam hukuku doktora programında İslam ekonomi düşüncesi, 2000 yılına kadar Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü İktisat yüksek lisans programında, İslam iktisadına giriş, doktora programında İslam ekonomisi ve İslam'da iktisadi düşünce dersleri vardı. 2000 yıllarında İslam iktisadi çalışmalarının bankacılık ve finansman konularında yoğunlaştığını söyleyebiliriz. İlk kaynaklara inebilen Müslüman iktisatçılar yanında konu ile ilgilenen Batılı iktisatçılar da artmaktadır. İslam ekonomisiyle ilgilenenlerin çoğu ya iktisat ya fıkıh bilmiyor. Konu ile ilgilenen fıkıhçı ve iktisatçılar da genellikle yan yana durmaktadır. Her iki bilimi de kendisinde birleştirmiş olanlar çok azdır. İslam iktisat tarihi bilenler ise daha da azdır. Bütün bunlara rağmen ilk kaynaklara inebilen fıkıh ve tarihe aşina iktisatçıların giderek arttığını söyleyebiliriz.

İktisat. dünyada her yerde ve her dinde geçerli bazı kanun ve ilkeleri ihtiva ediyor

Özellikle bu tarz çalışmalar İslam iktisadının aslı hüviyetini tayin edecektir. Kapitalist sistemde para ve kredi politikası içerisinde en önemli rolü faiz oranları oynamaktadır. Bu oranların değiştirilmesi politikaya yön verir. İslam iktisadında faiz oranlarının yerini değişken kâr oranları almaktadır. Bu yüzden mesela reeskont hadlerini değiştirme bir politika aracı olarak kabul edilemez.

► Küreselleşmenin Müslümanlar üzerindeki etkisi nedir?

Küreselleşme ile dünya ekonomisinde üretimin payı azalıyor, finans sektörünün payı artıyor. Bir başka deyişle üretim fakir ülkelere bırakılıyor, ileri kapitalist ülkeler ise finans sistemine sahip olup dünyanın geri kalan kısmını kontrol ediyorlar. Bu ülkeler genellikle çok uluslu şirketler aracılığıyla üretim sürecine hakim oluyorlar, küçük işletmelerin rekabete dayanamayıp piyasayı terk etme süreçleri hızlanıyor. Küreselleşmenin diğer yönü siyasidir.

İSLAM İKTİSADI ÇALIŞMALARI

2000

YILLARINDA
BANKACILIK VE
FİNANSMAN
KONULARINDA
YOĞUNLAŞTI

Bir başka deyişle Birleşik Amerika'nın Orta Doğu odağında dünyaya yeniden şekil verme istekleridir. (Büyük Orta Doğu Projesi) Gerçekten Birleşik Amerika'nın istekleriyle Müslümanların isteklerinin birbirleriyle uyuşmadığının farkında olmak kurtuluşa atılacak adımların başlangıcıdır. Kapitalist dünya sistemi belli bir dengeye ulaşmıştır. Özellikle tek kutuplu dünya ve globalizasyon sürecinde küresel adaletsizlik çok daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Gelir dağılımı daha da kötüleşmekte, kalkınmışlarla az gelişmişler, zenginlerle fakirler arasındaki mesafe giderek açılmaktadır.

Konuya geçiş dönemi mantığıyla baktığımızda, özellikle günümüz İslam ülkelerinde gördüğümüz işçi ve emek meselesine İslam'ın öncelikli yeri vermesi gerektiğini savunmalıyız. Çünkü Batı dünyasında sendikalaşma süreci içerisinde belli bir dengeye ulaşmış bulunan işçi meselesi, İslam ülkelerinde adaletsiz bir görünüme sahip hâle gelmiştir.

Günümüzde İslam iktisadı ile ilgili lisans ve lisansüstü seviyelerinde eğitim yapılmaya devam edilmektedir

► İslam iktisadı nasıl olmalıdır? Hangi ilkelere dayanmalıdır?

Konu temelde ahlakidir. İslam iktisadının da hedeflerinin başında, zenginliğe değil, temiz kalbe ulaşmak gelir (Şuarâ, 26/88-89). Zenginlik bir güç, itibar ve iktidar vesilesi olmamalıdır. Sadece hizmet ve infâk vesilesi olmalıdır. Ancak böylece temiz kalbe ulaşmayı sağlayan bir araç olabilir. İktisat sistemi ahlaktan güç almalıdır. Zira hukuk gibi iktisat da ahlakın tamamlayıcı bir unsurdur. "Modern iktisat" modern kapitalizmin ideolojisidir. İslam iktisadı ise büyük ölçüde tepki olma özelliğine sahiptir. Ancak barındıracağı bir özellik onu özgün kılabilir. O da içeriğinin hem bu dünyada hem de sonsuzluk âleminde insanı mutlu kılabilmesidir. Yani iktisadi faaliyetlerin kâr ve fayda maksimizasyonu hedefinden önce insanı iktisadi faaliyetlerin esiri olmaktan kurtarmaktır. Millî gelirin artmasına veya üretim artışına katkıda bulunmak önemlidir. Ancak nihai hedef iktisadi faaliyetleri temiz bir kalbe sahip olmaya engel olmaktan çıkarmaktır.

Günümüzde Türkiye gibi ülkelerde emek sömürsü farklı boyutlarda ele alınmalıdır. Bunun en önemli sebebi, iktisadi kalkınmanın tasarruf eğilimi yüksek üst gelir gruplarının görevi olarak görülmesidir. Bu sistem Tanzimat'la birlikte, Batılılaşmanın iktisadi boyutunun gerçekleştirilmesi yani burjuva sınıfı

oluşturulması niyetleriyle başlamıştır. Böylece emekçilerin tasarrufları da üst gelir gruplarının finansmanına yönlendirilmekte, vergiler ve enflasyon bu zümrelerin teşvik kaynakları olmaktadır. Böylece, zengini daha zengin, fakiri de daha fakir yapan bir sistem oluşturulmuştur. Oysa İslam'ın üst gelir gruplarını değil, alt gelir gruplarını teşvik eden ve iktisadi faaliyete sokan bir iktisadi sistem getirdiğini biliyoruz. İslam iktisadı ferdiyetçi değil, şahsiyetçi ve cemaatçi eğilimlere sahiptir. Kendi çıkarını ön planda tutan insan tipi İslam'a yabancıdır.

► Sizce İslam'ın iktisadi hayata ne gibi katkıları oluyor?

İslam'ın gündelik hayatta, mesela israf konusunda, etkisi çok azalsa da iktisadi kriz zamanlarında İslam dışı toplumlarda pek görülmeyen akraba-hemşeri dayanışmasının önemli olduğunu görüyoruz. İktisadın hem nazariye hem de tatbikat olarak kültürle sanıldığından da fazla ilişkisi vardır. Günümüz iktisadının her yer ve zamanda geçerli gibi görünen bazı kanun ve ilkeleri ihtiva etmesi, bizi bu konuda yanıltmamalıdır. Gerçekte iktisadi düşünce ve yaklaşımları belirleyen bu kanun ve ilkelerden çok taşıdığı kültür unsurlarıdır. Bu yüzden, günümüzde iktisat ilmine başlayanların ilk öğrenmeleri gereken şey, bu bilimin Batı kültüründen, Hristiyan-İbrani geleneğinden, Roma hukukundan ve Yunan düşüncesinden kaynaklanmış olduğudur. Bu kaynaklar, bizim de ortak olduğumuz aslı gelenekten birçok şeye sahip olabilir. Fakat kapitalizmin oluşma tarihi içinde, büyük bir sapma ile gelenek ile olan bağlar zayıfladığı için bu kültürden benimseyebileceğimiz unsurlar çok azalmış olmalıdır.

İktisat sistemi ahlaktan güç almalıdır. Zira hukuk gibi iktisat da ahlakın tamamlayıcı bir unsurudur

Kültür bütünlüğü ilkelerle ortamın bütünlüğüdür. İlkeler ancak kendi çizdikleri ortam içerisinde bir anlam kazanabilirler. Ortama hayat tarzı da diyebilirsiniz. Modernist İslamcılık İslam ilkelerini başka türlü oluşmuş bir ortamda ele almak gibi görünüyor. Hayat tarzı ile ilkeleri buna tatbik etme demek olan zihniyetin bütünlüğü bilgi edinmeyi de kültürü de kendine mahsus kılar. Bu kültürün temelinde dil ve tarih vardır.

Günümüz Batı insanı, doğumdan ölüme kadar belli bir bütünlüğü yaşarken ve eğitim sürecinde kendi kültürünün esaslarını alırken İslam toplumuna mensup birisine kendi kültüründen çok Batı kültürünün unsurları aktarılmaya çalışılır. Bir tiyatro oyununu andıran bu olgunun daha trajedi, içinde yaşanan toplumun bir Batı toplumu olduğu düşüncesinin empoze edilmesidir. Yani İslam toplumları henüz kimlik ve kişilik bunalımı yaşamaktadır. Sonuç, bu toplumlardaki kültürel hatta maddi bölünmüşlüktür.

► Dünyada faizsiz finansla olan ilgi hızla artıyor. Türkiye'de ve dünyada faizsiz bankacılığın geleceğini nerede görüyorsunuz?

Günümüzde faizsiz finansın etkileyici bir gelişime sahip olduğunu söylemek zordur. Mesela, Ernst&Young firmasının yaptığı araştırmaya göre dünyadaki faizsiz bankaların 2011 yılında aktif varlıklarının 1,1 trilyon dolara, (2014 yılında 1,9 trilyon dolara) ulaştığı tahmin edilmektedir. Bu rakam dünyanın 26. büyük bankası olan

FAİZSİZ
FİNANS

2,3

TRİLYON AMERIKAN
DOLARI TUTARINDA
BİR AKTİFİ
YÖNETMEKTE

İsviçre Credit Suisse Group'un aktif varlığından (1.160,72 milyar dolar) daha azdır. Türkiye'deki katılım bankalarının 2011 yılı itibarıyla toplam aktifleri 56 milyar liraya (31,6 milyar dolar) ulaştığı belirtilmektedir. Aktif varlık olarak katılım bankaları konvansiyonel bankaların yüzde 5,1'ine tekabül etmektedir. Yine katılım bankaları toplam banka personelinin yüzde 8,9'nu istihdam etmekte, şube sayısı toplam banka şubesinin yüzde 6'sına eşittir. 2011 yılı itibarıyla ülkemizdeki İslami bankaların mal varlıkları dünyadaki İslam bankalarının yüzde 5'i civarındadır. Dünyayı saran finans krizlerinin Türkiye'yi ve İslam ülkelerini, "teğet geçmesi" biraz da bu küçüklükle ilgili olmalıdır. Genellikle sermayenin ve girişimin payı olarak kârı kabul edebiliriz. Emesiz ve meşru olmayan sermaye vs. kazançları ise ribâ adı altında toplanabilir. Ribâ yasağı sadece İslam para politikasının değil umumi olarak bütün iktisat politikasının en önemli unsurlarındadır. Ribâ, kelime olarak herhangi bir şeyde artışı ve fazlalığı ifade eder. İslam ekonomisi, reel ekonomi anlayışının gereği olarak istikrarlı ve reel para sistemini savunur.

Faizsiz bankacılık, ortaklığın teşvikiyle, reel ekonomi ile finans sistemi arasında on kata varan açığı azaltabilir ve ticaretin finansmanına katkılarda bulunabilir. Faizsiz bankacılık düşünce ve uygulamasından Orta Çağ İslam dünyasında uzak mesafeli ticareti kolaylaştırmak için kullanılan cehbez tecrübesi gibi para vakıfları tecrübesi de değerlendirilememiştir. Bunun en önemli sebebi faizsiz bankacıların bu tecrübelerden hemen hemen haberdar olmamalarıdır. Para vakıfları sosyal güvenliğin finansmanında kullanılırken çağdaş faizsiz bankalar tamamen ticari bankalardır.

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE

Faizsiz Finans

Faizsiz finans günümüzde küresel finans sektörünün dikkat çeken faaliyet alanlarından birisi hâline gelmiştir. Faizsiz finansın gerçek anlamda şekillendiği ve kalıcı meyvelerini verdiği dönem 1970'li yıllardır. İslam Kalkınma Bankası (İKB), Dubai Islamic Bank, Kuwait Finance House gibi İslami bankacılığın en büyük oyuncularını bu yıllarda kurulmuştur. 1980'li yıllar faizsiz finansın banka eksenli olarak Körfez'den diğer Müslüman ülkelere hatta İslami pencere adı verilen karma uygulama çerçevesinde batı ülkelerine yayılmaya başladığı dönemdir. 1990'lar ise faizsiz finansın ağırlık merkezinin Körfez'den Malezya'ya ve Güneydoğu Asya'ya kaydığı ayrıca İslam hukukuna uygun çok sayıda yeni ürün ve hizmetin geliştirildiği yıllardır.

Faizsiz finansal kuruluşlar 1970'li yıllardan sonra İslam ülkelerinde hızla yayılmış, farklı formlarda ve farklı içerikle uygulanmıştır. Bu kuruluşlar her ne kadar ortak fihki kurallar çerçevesinde faaliyet gösteriyor olsalar da kültürel, çevresel ve mezhepsel etmenlerin neticesinde farklı modeller ortaya çıkmıştır. Örneğin, Malezya faizsiz finans modeli devlet himayesi, teşviki ve pozitif ayrımcılığı ile desteklenirken Körfez modelinde devlet sadece

bir düzenleyici ve gözetleyici konumundadır. Endonezya'daki çevre faizsiz finans modeli küçük yatırımcılara mikro kredi desteği vermek üzere konumlanmış iken merkez model daha seçkin bir yapıdadır. Türkiye'de 2015 yılından itibaren devlet bizzat bir yatırımcı ve sermayedar olarak faizsiz finans sektörüne girmiş ve iki adet katılım bankası kurmuştur; hâlbuki diğer ülkelerde sermayesi tamamen devlete ait olan faizsiz finans kuruluşları bulunmamaktadır.

Katılım finans, sadece İslam ülkelerinde değil, dünya çapında da geleneksel finans sektörü karşısındaki hızlı büyüme oranları ile dikkat çekiyor

Bugün geldiğimiz noktada faizsiz finans 2,3 trilyon Amerikan Doları (USD) tutarında bir aktifi yönetmekte ve 92 ülkede, 350'den fazla kuruluş ile bankacılık, tekafül, sukuk ve İslami fon yönetimi hizmeti vermektedir. Faizsiz finans kavramı, genel olarak her türlü finansal faaliyet ve işlemlerin İslami kurallar çerçevesinde uygulandığı sistemi ifade etmektedir. Modern anlamda faizsiz finansın 1960'lı yıllarda başladığı kabul edilir. Faizsiz finans

sadece İslam ülkelerinde değil, dünya çapında da geleneksel finans sektörü karşısındaki hızlı büyüme oranları ile özellikle dikkate alınması gereken bir vakiydir. 2017 yılı sonu itibarıyla çoğunluğu Müslümanların elinde bulunan faizsiz finans varlıklarının toplam değeri 2,3 trilyon USD'a ulaşmış olup bu rakamın 2020 yılında 3,2 trilyon USD'ı aşması beklenmektedir. Faizsiz

finans Güneydoğu Asya'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne kadar çok geniş bir coğrafyada uygulanmaktadır.

Faizsiz Finansın Günümüzdeki Görünümü

Faizsiz finans kavramı genel olarak her türlü finansal faaliyet ve işlemlerin İslami kurallar çerçevesinde uygulandığı sistem olarak tanımlanmaktadır. Bu sistemin kurucusu kabul edilen kişilerin temel hedefi, kapitalist ekonomik kalkınma stratejisinin başarısızlığına karşı insanı ve ahlaki değerleri önemseyen bir yaklaşım ile yeni bir ekonomik model oluşturmaktır. Günümüzde 92 ülkede 350'den fazla tam teşekküllü Faizsiz finans kuruluşu, 300'den fazla da İslami bankacılık penceresi adı altında işlem yapan konvansiyonel banka faaliyettedir. 2017 yılı sonu itibarıyla faizsiz finans aktifleri toplamı 2,3 trilyon USD'yi bulmuştur. Faizsiz finans sadece Müslüman ülkelerde faaliyet göstermemektedir. İngiltere, Güney Afrika, Lüksemburg ve Hong Kong gibi gayri-Müslim ülkelerde de faizsiz finans yaygın bir iş kolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle İngiltere'nin, Londra'yı Faizsiz finansın en önemli merkezi yapma yönündeki stratejisi dikkat çekmektedir. Dünyada başlıca üç Faizsiz finans merkezi olduğu kabul edilmektedir. Bunlar, Malezya eksenli Güneydoğu Asya, Körfez Bölgesi (Gulf Cooperation Council) ve Londra'dır. Faizsiz finansın sahip olduğu potansiyel, nüfus ve demografi, etnik ve dini yapı, hükümetlerin kararlılığı ve inisiyatif gibi parametreler çerçevesinde çok yakın bir gelecekte yeni katılım finans merkezlerinin oluşacağı düşünülmektedir. İstanbul, Pakistan ve

GÜNÜMÜZDE KATILIM
BANKACILIĞI,
FAİZSİZ FINANS
EKOSİSTEMİNİN

%80 İNİ
OLUŞTURMAKTADIR

Sahra altı Afrika ülkesi olan Nijerya en muhtemel faizsiz finans merkezleridir.

Dünyada Faizsiz Finans Merkezleri

Örneğin, İslam Kalkınma Bankası (IDB) bünyesindeki ICD adlı kuruluşun 2014 yaptığı bir çalışmada, faizsiz finans uygulayıcısı olan ülkeler değişik kriterlerde incelenerek başarı sıralamasına tabi tutulmuştur. Bu gelişim skalasına göre faizsiz finans alanında en büyük gelişmeyi gösteren ülkeler Malezya, Bahreyn ve Umman olarak gözükmektedir. Türkiye'nin hiçbir kategoride ilk üç sıraya girememesi ise dikkat çekmektedir.

Küresel Faizsiz finans Raporu (S&P), 2017 tarihli faizsiz finans ülke indeksi verilerinden hareketle, faizsiz finans sektörünün ilerleme alanının ülke nüfusunun çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu ülkeler olduğunu vurgulamaktadır. Burada temel hareket noktası Müslüman ülkelerde faizsiz finansın henüz doyum noktasından çok uzakta olduğu gerçeği ve dokunulmamış büyük bir potansiyelin varlığıdır.

Faizsiz Finans Aktiflerinin Ülkelere ve Bölgelere Göre Yüzdesele Dağılımı

Müslüman ülkelerin çoğunluğu faizsiz finans uygulaması konusunda ikili (dual) bir sisteme sahiptir. Başka bir ifade ile faizsiz finans geleneksel faize dayalı finansal kuruluşlarla

Faizsiz finans kavramı, her türlü finansal faaliyet ve işlemlerin İslami kurallar çerçevesinde uygulandığı sistemi ifade ediyor

beraber faaliyet göstermektedir. Dünyada tüm finansal sistemin İslami prensiplere göre işlediği iddia edilen iki ülke İran ve Sudan'dır. Diğer ülkelerde ise Faizsiz finans toplam piyasadan belirli bir oranda pay almaktadır. Örneğin, bu oran Suudi Arabistan için yüzde 51, Brunei için yüzde 59, Türkiye için yüzde 5'tir.

Faizsiz Finans Modelleri

Katılım finans modelini uygulayan ülkeler arasında tam bir yeknesaklıktan söz etmek mümkün değildir. Ülkeler ve bölgeler arasındaki kültürel, siyasi, ekonomik, etnik, dini ve mezhepsel farklılıklar, farklı uygulama modellerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu veriler çerçevesinde Dünya'da mevcut Faizsiz finans uygulamalarını beş grupta incelenebilir, bunlar:

- Körfez Modeli
- Malezya Modeli
- Endonezya Modeli
- Türkiye Modeli
- Avrupa Modeli

Körfez faizsiz finans modeli yukarıdan aşağıya doğru işleyen tamamen iş odaklı bir görüntü ortaya koymaktadır. Malezya faizsiz finansın öncü merkezlerinden birisi olup bu konudaki ağırlığını her geçen gün arttırmaktadır. Malezya'da toplam nüfusun yüzde 35'ini teşkil eden ve

Faizsiz finans Güneydoğu Asya'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne kadar çok geniş bir coğrafyada uygulanıyor

ülke ticaretine hakim yoğun bir Çinli nüfusu vardır. Malezya Modeli özel sektör inisiyatifiyle geliştirilmiştir. Bu modelde değişik şekillerde devlet tarafından faizsiz finans kuruluşlarına sağlanan çok sayıda devlet desteği ve teşviki söz konusudur. Malezya faizsiz finans modelinin merkezinde devlet bulunmaktadır. Devlet, teşvik sistemiyle tüm sektörü aktif olarak yönlendirmekte ve yönetmekte ayrıca, stratejik düzenlemeler yoluyla da sektörün geleceğini şekillendirmeye çalışmaktadır. Endonezya'da faizsiz finansın gelişimi oldukça yavaş olmuştur. Endonezya'da aşağıdan yukarı doğru işleyen sivil toplum merkezli bir faizsiz finans Modeli söz konusu olup iki kısımdan oluşmaktadır: Merkez ve çevre faizsiz finans modelleri.

Finansal liberalleşmenin bir sonucu olarak faizsiz finans kurumlarının merkezde konumlandırılması bu kurumların çok yavaş büyümesine neden olmuş, neticede topluma nüfuzu zayıf kalmıştır. Merkezde İslami kimlik faizsiz finansın gelişme sürecini dolaylı olarak etkilerken, çevrede faizsiz finans kurumları ve İslami bankalar özgün bir İslami kalkınma modelinin kavramsal altyapısını doğrudan İslami kimliklerine dayandırabilmişlerdir. Endonezya'da faizsiz finansı besleyen sermaye esas itibarıyla özel sektör ve dini eğilimi olan sermayedir. Faizsiz finans, hem merkezde hem de özel girişim tarafından desteklenmiştir, fakat merkezdeki model günümüze kadar bir türlü toparlanamamıştır. Son yıllara kadar Endonezya'daki devlet

ideolojisi faizsiz finansın gelişmesi konusunda fazla bir istek göstermemiştir. Fakat devlet, Malezya'daki faizsiz finans sektörünün başarısının Endonezya'da da gerçekleştirilmesi için toplumsal baskı altında bulunmaktadır. Bunun neticesinde, devletin faizsiz finansa karşı yaklaşımı oldukça pozitif bir hâl almıştır. Sektörün son yıllardaki hızlı büyümesinin arkasında yatan nedenlerden birisi de bu olmalıdır.

Çevrenin geliştirdiği faizsiz finans modeli özgün bir İslami kimlik oluşturmak suretiyle ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesine önemli katkı sağlamıştır. Bu model aşağıdan yukarıya doğru bir yön takip etmekte olup faizsiz finans ile reel ekonomiyi iç içe geçiren ve bireylerin hayatına dokunan bir karakter arz etmektedir. Endonezya modelinde İslami bankalar topladıkları fonları büyük oranda reel sektör ve tüketim mallarının finansmanı için kullanmaktadır. Finansallaşma diyebileceğimiz, toplanan fonların çoğunlukla sukuk, para ve sermaye piyasalarında değerlendirildiği Malezya ve Körfez modellerinden bu noktada ayırmaktadır.

Faizsiz Finansın Türkiye'deki Durumu Nedir?

Faizsiz finansın Türkiye'deki serüveni 1983 yılında Özel Finans Kurumlarının Kuruluşu ve Faaliyetleri adlı Tebliğ ile İslami bankacılık formunda başlamış ve son yıllara kadar özel sektörün inisiyatifi, sermayesi ve itici gücü yürümüş ve kurumsallaşmıştır. 2015 yılında Ziraat Katılım Bankası'nın, 2016 yılında Vakıf Katılım Bankasının sektöre girmesi ile devlet

İNGİLTERE'DE İSLAMİ
BANKACILIK

19

MİLYAR
USD AKTİF
BÜYÜKLÜĞE
SAHIPTİR

faizsiz finans sektörüne girmiş böylece hibrid bir yapıya geçilmiştir. Devlet sermayeli yeni katılım bankalarının kurulum aşamasında olduğu gerçeğinden hareketle sektörde devletin etki ve ağırlığının daha da artması beklenmektedir. Türkiye'de faizsiz finans sektörü uzun yıllar kamu otoritesinin negatif ayrımcılığına tabi tutulduğundan dolayı büyümesi ve yaygınlaşması çok yavaş ve ürkek olmuştur. Son yıllarda yaşanan normalleşme muhafazakâr iş dünyasının kazandığı kendine güven faizsiz finans sektörüne olumlu olarak yansımaları beklenmektedir. Türkiye'deki faizsiz finans sektörü yüzde 5'lik bir pazar payına sahiptir. Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin (TKBB) strateji belgesinde 2025 yılına kadar bu oranın yüzde 15'e çıkarılması öngörülmektedir. Türkiye'de devletin faizsiz finans sektörüne bizzat sermayedar olarak girmesi sektörün büyümesi, yeni kaynakların çekilmesi, sektöre karşı güvenin artırılması ve diğer psikolojik etkenler dikkate alındığında olumlu olarak değerlendirilmektedir. Türkiye sisteminde devlet bizzat yatırımcı ve girişimci olarak faizsiz finans sektörüne girmiştir. Dünyada yüzde yüz devlet sermayesi ile İslami banka kurulması örneği Türkiye dışında başka bir ülkede görülmemektedir.

Avrupa Neden Faizsiz Finansa İliği Gösteriyor?

Avrupa'da faizsiz finans denilince akla İngiltere

İş dünyasının kazandığı kendine güven faizsiz finans sektörüne olumlu olarak yansımaları beklenmektedir.

gelmektedir. İngiltere, Londra şehrini dünyanın en büyük faizsiz finans merkezi hâline getirmek için çalışmakta, her türlü hukuki ve teknik altyapıyı hazırlamaktadır. Bugün itibarıyla İngiltere’de 5 milyon Müslüman yaşamakta, beş tanesi tam teşekküllü İslami banka olmak üzere 20 adet İslami bankacılık hizmeti veren finans kurumu bulunmaktadır. İngiltere’nin son dönemde faizsiz finansa olan bu artan ilgisinin arkasındaki en önemli faktör, Brexit sonrasında ülke ekonomisinde oluşacak boşluğu doldurmak üzere yürütülen alternatif kazanç arayışlarıdır. Başka bir ifade ile Brexit sonrasında İngiltere kendisini merkeze alan farklı bir finansal ekosistem oluşturmaya çalışmaktadır. Diğer yandan 2008 finansal krizi sonrasında ortaya çıkan konvansiyonel finans sisteminin krizler karşısındaki zayıflığı ve faizsiz finans kurumlarının daha dayanıklı olduğu gerçeği genelde batıyı özelde ise Avrupa’yı bu sistemi daha yakından incelemeye yöneltmiştir. İngiltere’nin faizsiz finansa bakışı Müslüman ülkelerde olduğu gibi idealist değil pragmatist ve faydacı temellere dayalıdır. Ana motif, İslami fonları, özellikle Körfez kaynaklarını batıya kanallize etmektir. İngiltere’de İslami Bankacılık 19 Milyar USD aktif büyüklüğe sahiptir; bunun üzerine Londra Borsası’nda kote edilmiş 48 Milyar USD’lik İslami sukuku da ilave etmek gereklidir. Londra Metal Borsası (LME), İslami emtia murabaha işlemlerinin (commodity murabaha) en yoğun şekilde gerçekleştirildiği ortamdır. Bilindiği gibi özellikle Körfez ülkeleri ve Malezya İslami bankacılık modellerinde çok yoğun bir şekilde kullanılan ve çokça da eleştirilen teverruk işlemleri emtia murabahasıdır. İngiltere modeli daha çok finansal yatırım araçları ve İslami türev ürünlerine dayalı olarak işlemektedir. İngiltere’de faizsiz finans özel sektör temelli

Faizsiz finans için İslam iktisatçıların, düşünürlerin, siyasi otoritenin ve uygulayıcıların daha çok çabasına ihtiyaç vardır

olup hükümetler faizsiz finans faaliyetlerini kolaylaştıracak altyapıları hazırlama konusunda oldukça faal isteklidir. Faizsiz finans eğitiminin en yaygın olduğu ülkenin İngiltere olduğunu ifade etmek gereklidir. Ülkede toplam 69 adet faizsiz finans dersi üniversitelerde okutulmaktadır. Kıta Avrupası’nda İngiltere’nin faizsiz finansa gösterdiği ilgi ve desteği görmek mümkün değildir. 2015 yılına kadar Kıta Avrupası’nda sadece batılı geleneksel bankaların açtığı faizsiz finans pencereleri vasıtasıyla kısıtlı İslami bankacılık işlemleri yapabilmekteydi. 2015 yılında Kuveyt Turk AG adlı tam teşekküllü bir İslami Banka Almanya’da kurulmuş, böylece Kıta Avrupası gerçek anlamda bir İslami banka ile tanışmıştır. Kıta Avrupası’nda Lüksemburg ve İsviçre faizsiz finansa ilgi duyan diğer ülkelerdir. Bu ülkeler özellikle İslami fonlar, sukuk, tekafül, re-tekaful gibi faaliyet alanlarına yönelmişlerdir. Genel olarak Avrupa, faizsiz finansı dini değerlerden ziyade ekonomik ve finansal yönüyle değerlendirmektedir. Faizsiz finansın var oluş sebebi ve ideali ortaklık temelli bir sistem inşa etmektir. Netice itibarıyla, sürdürülebilir, İslam ekonomisinin ideallerine uygun, sosyal sorumluluğun şuurunda tarafların hukukunu ve adaleti gözetilen bir faizsiz finans modeli teşkil edilebilmesi için İslam iktisatçıların, düşünürlerin, siyasi otoritenin ve uygulayıcıların daha çok çabasına ihtiyaç vardır.

FAİZSİZ FİNANS DEĞERLENDİRMELERİ

TKBB Yönetim Kurulu Başkanı ve
Ziraat Katılım Genel Müdürü Metin Özdemir

DÜNYANIN KURTULUŞ MODELİ: FAİZSİZ FİNANS

Paranın parayla mübadelesi yerine ticari döngüye müdahil olarak reel ekonomiye doğrudan katkı sağlayan faizsiz finans, risk ile getiriyi hakkaniyet ölçüsünde paylaşmayı temel alan iş modeli ile krizlerden çıkış yolu olarak görülen alternatif sistem olarak görülmüştür. Suudi Arabistan başta olmak üzere Ortadoğu ülkeleriyle, Uzakdoğu ülkelerinde 1970'lerden itibaren uygulanmakta olan faizsiz finans, son yıllara baktığımızda Londra, New York ve Hong Kong gibi uluslararası finans merkezleri de önemli bir finansal iş modeli olarak kabul edilmiş bu sayede ciddi yatırımlar almaya başlamıştır. Avrupa ülkelerindeki Müslüman nüfusunun artış hızına bakıldığında da, faizsiz finansın uzun bir zamanla önemli bir aktör hâline geleceğini söyleyebiliriz.

Albaraka Türk Genel Müdürü
Meliksah Utku

FAİZSİZ FİNANS GELECEK VAAT EDİYOR

2 trilyon dolar büyüklüğü çoktan aşmış olan faizsiz finans, dünya çapında bir ilgiye mazhar olmuş durumda. Örneğin, Rusya ve Çek Cumhuriyeti'nde bile katılım bankacılığını anlattığımız zaman bu ülkelerin merkez bankalarından çok ciddi ve olumlu tepkiler aldık. Konvansiyonel finans kaynaklı birçok riske set çekme kapasitesi, faizsiz finansı sadece Müslümanların ilgi duyduğu bir yapının ötesine taşıyor. Dünyanın önde gelen büyük finans kuruluşları da yatırımlarını bu alana yönlendirmekte, faizsiz finansı dönük araştırmalara odaklanmaktadır. Hızlı bir şekilde büyüyen faizsiz finansın gelecekte yeni ürünler, teknolojiler, katılımcılar ve pazarlarla her ülkeden insanın hayatında daha fazla yer tutacağına inanıyorum.

Vakıf Katılım Genel Müdürü
İbrahim Göktaş

FAİZSİZ FİNANS DÜNYAYA ALTERNATİF BİR MODEL OLDU

Faizsiz finans, krizlere dirençli yapısıyla alternatif bir ekonomik model olarak yalnızca İslam ülkelerinde değil, Batı'da ve Asya'da da öne çıkmaktadır. Londra ve New York, faizsiz finansın başkenti olma noktasında önemli adımlar atmışlardır. Bu adımlar sadece finansal piyasalarda gerçekleşen aksiyonlar ile kalmayıp, akademik çalışmalara verilen destek, mali düzenlemeler ve algı oluşturma çabaları ile desteklenmektedir. Socié Générale, HSBC, Bank of America, GoldmanSachs, Citi Bank, Morgan Stanley, ABN Ambro gibi birçok büyük finans kuruluşu faizsiz bankacılık alanında faaliyet yürütmektedir. 1990'lı yıllarda yalnızca 150 milyar dolar civarında olan küresel faizsiz finans hacmi günümüzde 2 trilyon dolar seviyesini aşmayı başarmıştır.

Kuveyt Türk Genel Müdürü
Ufuk Uyan

FAİZSİZ FİNANS GÜVENLİ YATIRIM OLDU

Faizsiz finans sistemi, yapısı gereği krizlere daha dayanıklı olduğunu 2008 küresel krizinde kanıtlamıştır. Günümüzde sadece faiz hassasiyeti olan kitlelerin değil alternatif yatırım araçlarına yönelen yatırımcıların da teveccüh gösterdiği bir alan olmuştur. Kompleks finansal ürünler ya da kaldıraç gibi spekülayona imkân veren enstrümanların kullanılmaması ile varlığa dayalı finansman yönteminin verdiği güven yatırımcıların sisteme olan ilgisini son yıllarda daha da artırmaktadır. Faizsiz finans 2017 yılında 2 trilyon dolarlık aktif büyüklüğe ulaştı. 1.5 trilyon dolarlık kısmı faizsiz bankacılıktan oluşan sektör sukuk, faizsiz fonlar, tekafül ve mikro finans ürünleriyle hızla gelişiyor. Ancak küresel anlamda bu alanlarda kat edilecek önemli mesafeler bulunmaktadır.

Katılım bankalarının hem büyümesi hem de bankacılık sektörü içinde aldığı payı her geçen yıl arttırması dünyanın ilgisini çekti. Böylece faizsiz finans dünyanın her yerinden yatırımcıların ilgi odağı oldu. Bu durumu yakından izleyen katılım bankaları genel müdürleri, faizsiz finansın dünyada alternatif model olmasını değerlendirdi.

HEDEFİMİZ ÜRETEN, BÜYÜYEN VE

Gelişen Türkiye

Gerekli olan tüm coğrafi bağlantılara ve her türlü kapasiteye sahibiz. Faizsiz finansın lideri neden Türkiye olmasın?

Röportaj: **Merve Kantarcı Çulha**

Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesinde, ülke ekonomisine güvenli ve istikrarlı bir gelişim ortamı sağlanmasında söz sahibi olan İstanbul Ticaret Odası (İTO), ekonomik ve ticari hayatın her yönüyle geliştirilmesini desteklemek amacıyla çalışmalarına devam ediyor. Bizler de sadece Türkiye'nin değil bulunduğu bölgeden tüm dünyaya yayılan bir ticari ekol hâline gelen İTO'nun projeleri hakkında bilgi almak üzere İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdağaç ile bir röportaj gerçekleştirerek faizsiz finans hakkında Türkiye'nin geleceğini konuştuk.

► Sizce İslami değerlerimize uygun bir ekonomi modeli inşa etmek mümkün mü? Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Elbette mümkün. Manevi ilkelerimizi, sadece bireysel olarak değil ekonomimizin ve işletmelerimizin de ana dayanağı ve yol haritası hâline getirebiliriz. İslamiyet'te bizlere binlerce yıl önce sunulan şu üç müessesesi dahi bugünün en temel sorunlarını önemli ölçüde çözmeye yetiyor aslında... Birincisi "zekât kavramı"; dinimiz paradan para kazanmayı ve ticarete risk, sorumluluk almadan kazanç elde etmeyi yasaklıyor. Böylelikle, rant ekonomisi engellenmiş, kazanç emeğe dayalı hâle getirilmiş oluyor. Diğer taraftan yine de ekonomiye katılmayan, durağan bir para ya da yatırım var ise bunun için de zekât müessesesi getirilerek belli bir nisapta fakire dağıtılması zorunlu kılınıyor. Yani gelirin el değiştirmesine, zenginden fakire doğru akmasına olanak sağlıyor. Bugün dünyanın en önemli sorunlarından biri olan gelir adaletsizliğine çözüm getiriyor.

Zekâta bir diğer önemli nokta; "gelir üzerinden değil, servet üzerinden" alınması. Yani elde ettiğiniz gelir değil atıl kalan servet zekât konusu oluyor. Böylelikle paranın işletilmeyip bir tarafta biriktirilmesi ve ekonomiden alıkonulması eğilimini frenliyor. Yani çalıştırılmayan para stoklarının yatırıma sevki için güçlü manevi bir saik oluşturuyor. Bu da istihdam oluşturulmasına, millî gelir ve üretimin artmasına önemli bir katkı sağlamak demek. Bu yönleriyle baktığınızda aslında zekât hem zengin hem de yoksulun yararına işleyen bir sistem. Hâlihazırda İslam ekonomisinin bizlere yol gösteren ikinci müessesesi de faizden para kazanmak yerine kâr-zarar ortaklığının emredilmiş olmasıdır. Bu sistem az önce de bahsettiğimiz gibi üretim, istihdam artışı ve reel ekonomiyi besliyor.

İslamiyet'in ekonominin hizmetine sunduğu üçüncü önemli araç da "karz-ı hasen sistemi". Biliyorsunuz karz-ı hasen ihtiyaç sahibine

Faizden para kazanmak yerine kâr-zarar ortaklığının olması: üretim, istihdam artışı ve reel ekonomiyi besliyor

karşılıksız yani faizsiz borç vermek demektir. Bu sistem, işleyişi kaidelerle belirlenmiş bir fon adı altında yeniden ihya edilebilir. Bugün finansmana ulaşamadığı için çarkı döndüremeyen, ölüm, hastalık gibi nedenlerle geçici finansman sıkıntısına düşen nice işletme bu sistem sayesinde can suyu bulabilecektir. Bunlar gibi daha nice değer yeni bir finans ve ekonomi modelinin temelini ortaya koymaya yetiyor. Yeter ki iş dünyası bu değerlere daha çok sahip çıksın.

► Türkiye yeni bir döneme başladı. Bu yeni süreçte ekonominin önceliği ne olmalı?

Seçimlerin ardından başlayan yeni dönem, iş dünyasının rolünü ve işlevini ileri taşıyor. Artık sorumluluğumuz her zamankinden çok daha fazla. 400 binden fazla üyesiyle İstanbul Ticaret Odası olarak yeni dönemdeki temel şiarımız: "Üreten, büyüyen ve gelişen Türkiye."

Her şeyden önce kabinedeki kompozisyona baktığımızda kamu ve özel sektör arasındaki ilişkilerin çok daha sağlam olacağını net şekilde anlayabiliyoruz. Yeni sistemin en büyük avantajı; az bürokrasi çok iş. Hızlı ve etkin hareket etme kabiliyetini artırması da iş dünyası için büyük önem arz ediyor. Şimdi önümüzde yeni bir başarı hikâyesi yazmak için büyük fırsatlar var. Hem kamu hem de özel sektör açısından söylüyorum özellikle üretim stratejimizi değiştirmemiz gerekiyor. Kısa vadeli hedefler yerine, uzun

İSTANBUL
TİCARET
ODASI
— 1882 —

İSTANBUL TİCARET
ODASI (İTO)

400

BİNDEN FAZLA
ÜYEYE SAHİP,
DÜNYANIN
EN BÜYÜK
ODALARINDAN
BİRİ

Faizsiz finans kâr-zarar ortaklığına dayanıyor. Bu da temelde riskin ve rızkın paylaşıldığı, sermayenin reel mal ve hizmetlere dönüştüğü bir ekonomiyi ifade ediyor

vadeli atımlara odaklanmamız lazım. Bunun için güçlü teşvik sistemi, finansmana kolay erişim ve cesaret veren bir mevzuat noktasında attığımız her adım sürdürülebilir büyümeyi garanti eder. Katma değeri yüksek üretim; uzun vadede kalkınma hamlelerini sağlarken, kısa-orta vadede de dış borçlanma ve geçici dalgalanmaların da önüne set çekecektir. Her zaman söylediğimiz gibi "Para piyasalarındaki oynaklığın reçetesi, üreten Türkiye'dir." diyoruz.

► Faizsiz finansta ülkemizin potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye'nin Faizsiz finans konusunda ayrı bir potansiyeli var. Biliyorsunuz bugün bu işin merkezi Londra. Onlar bu sistemin hikmetini anlamış ve bu yolda çoktan adım atmışlar. Ama neden Faizsiz finansın lideri Türkiye olmasın? Bunun için gerekli olan tüm coğrafi bağlantılara ve her türlü kapasiteye sahibiz. Sadece rekabetçi yönleri arttırmak önemli. Nitekim Dünya Bankası Küresel Faizsiz finans Geliştirme Merkezi'ni de geçtiğimiz yıllarda İstanbul'da açtı. Yani aslında herkes Türkiye'nin bu potansiyelinin farkında. Ülkemizde bu anlamda güzel adımlar var. Kamu katılım bankaları da piyasaya girdi ve hızla büyüyor. Faizsiz sigorta enstrümanları hızla geliyor. Ben İstanbul'un orta vadede hem faizli hem de faizsiz finansta uluslararası bir merkez olacağına yürekten inanıyorum.

► Faizsiz finans son dönemde neden dünyanın ilgisini çekmeye başladı. Dünyanın İslam ekonomisi ve finansına yönelmesinde hangi unsurlar etkili oldu? Siz bu konuda neler söylemek istersiniz?

Şuna inanıyorum ki bu dünyayı insanlık için daha refah kılmamanın reçetesi küresel ölçekte daha adil ancak ticaretin serbestliğine ve bireysel zenginliğe de sahip çıkan farklı bir ekonomi sisteminin tesis edilmesinden geçiyor. Böylesi bir sistem yalnızca ekonomide değil her mecrada refah ve mutluluğun da adresi olacaktır. Çünkü baktığımızda siyasi, sosyal ve kültürel her olayın özünde paylaşım yani ekonomi var. Bakın Hz. Peygamber'in (s.a.v.) İslam toplumunu inşa etmek üzere hicret ettiği Medine'de ilk yaptığı işlerden biri iyi ahlak üzerine şekillenen Medine pazarını kurmak olmuş. İslam medeniyeti, ana değeri dürüstlük olan bu pazar üzerinden daha da geniş kitlelere sesini duyurmuş. Bugüne döndüğümüzde hâlihazırda ekonomik sistemin sorunları çözmediğini görüyoruz. Son dönemlerde küresel boyuttaki terör dalgaları, göç hareketleri, açlık ve ekolojik felaketler çok daha hissedilir boyutlara geldi. Özellikle 2008 küresel finans krizinin toplumlar üstünde derin bir etki oluşturduğunu düşünüyorum. Faize dayalı, hatta faizin faizine dayalı, hesaplanamayan riskler içeren ve sonunda hiçbir reel değere dönüşmeyen sanal yatırım araçlarının dünyaya kaostan başka bir şey getirmeyeceği iyice gün yüzüne çıktı. Kâğıt üzerinde büyüyen rakamlar, sonunda milyonlarca kişinin işsiz ve evsiz kalmasına hizmet etti. Bu yüzden ki Faizsiz finans sistemine ilgi büyüyerek artıyor. Dünyada 2 trilyon doları aşan bir aktif büyüklüğüne sahip ve her yıl yüzde 10'a yakın oranlarda büyümeye devam ediyor. Çünkü dünya yeni bir çıkış yolu arıyor. Bu çıkış yolunun içinde üretim, istihdam artışı, reel ekonomi olmak zorunda. Faizsiz finans bu noktada faizli bankacılık sistemine iyi bir alternatif. Çünkü bu sistemde, ekonomiye dönüşmeyen faiz gelirleri, nereye harcandığı belli olmayan sermaye tutarları yok. Faizsiz finans kâr-zarar ortaklığına dayanıyor. Bu da temelde hem riskin hem de rızkın paylaşıldığı, sermayenin reel mal ve hizmetlere, istihdama ve üretime dönüştüğü bir ekonomiyi ifade ediyor.

► Dini hassasiyetlerin iktisadi hayatta boyutu sizce nasıl olmalıdır? Ekonomik hayatımızı bu ölçüde nasıl düzenleyebiliriz?

Medeniyet algımıza uygun bir model inşa etmek istiyorsak bireysel ve kurumsal olarak bizlere önemli sorumluluklar düşüyor. Birincisi ekonomide toplumsal sorumluluğumuzu kişisel ya da kurumsal çıkarlarımızın gerisine düşürmemek... Hep söylendiği gibi marifet

atı alıp koşturmakta değil, kafiyle birlikte yürüyebilmektedir. Zira dörtnala koşarken, at mı size hükmeder, siz mi ona hükmedersiniz karışır gider. Toplumsal sorumluluk ve kişisel menfaatler de böyledir. Gerçek afiyet ancak ikisi kol kola giderken yakalanabilir. Burada sorumluluktan kastettiğimiz, hayırseverlikten oldukça farklı ve kurumsallaşmış bir davranış sistemi. Bu noktada sadece devletin önleyici ve iyileştirici bir güç olarak devreye girmesini beklemek elbette yetersiz. İktisadi adaleti sağlayacak düzenlemeleri desteklemek ve sorunun hâlli için doğrudan doğruya konuya müdahil olmak, ticaret ahlâkının bir gerekliliğidir. Okul hastane yaptırmak, meslek kazandırma noktasında çaba sarf etmek, sportif ve kültürel faaliyetlere destek olmak, çevreye duyarlı üretim teknikleri kullanmak, insan sağlığını merkeze alan ticaret yapmak bunların hepsi tüccar ahlâkının önemli göstergeleridir. Biz İTO olarak bu nedenle terazinin bir kefesine ticarete yönelik hizmetlerimizi koyuyorsak, diğer kefeyi de bu tarz hizmetlerle doldurmaya özen gösteriyoruz. Yaptırdığımız okullar, İstanbul Ticaret Üniversitemiz, İTO Spor Kulübümüz ve Cemile Sultan Korumuz bu konudaki bakış açımızın da önemli bir yansımasıdır.

İkinci temel ilke; mesleki yardımlaşmayı ve dayanışmayı etkin biçimde uygulamak. Dinimizde Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Kardeşlikse, yardımlaşma ve dayanışma demektir. Yardımlaşmanın olduğu yerde de işler yarım kalmaz. Bu nedenledir ki Ahilik felsefesi de yardımlaşma ve dayanışma üzerine kuruludur. Mesela, gelen ikinci müşteriyi sıftah yapmamış komşusuna yönlendirmek Osmanlı'daki en önemli Ahilik geleneklerindedir. Bir diğer önemli mesele; mesleki bilgi ve tecrübeyi gelecek kuşaklara aktarabilmek. Geçmişini bilmeyen geleceği inşa edemez. Bu icra ettiğimiz mesleklerde de geçerli. Önümüzdeki nesilleri hem mesleğin incelikleri hem de sahip olduğumuz gelenek ve göreneklerle donatmak bizlerin boynunun borcu. Tabii ahde vefa ilkesine ve dürüstlüğe kesin olarak sahip çıkmak da önemli bir konu. Sözünün eri olmak, hem dinimizin hem de ticaretin hiç kuşkusuz olmazsa olmazı. En önemlisi, sonlu bir yaşamın içerisinde bulunduğumuzu akıldan çıkarmamak. Bunu düşünerek, dünyaya, insanlığa ölümsüz eserler bırakma çabasını taşıyabilmek. Bu somut bir eser olabileceği gibi çırağa verilen meslek sırları gibi soyut bir kavram da olabilir. Bu değerler etrafında dönen bir ticari yaşamın bereketsiz ve hayırsız olması ihtimali yok bana kalırsa. Böylesi bir ekonomik yapı elbette ki hem kazancı hem de huzuru ve refahı bol bir toplum yapısının en büyük güvencesi olacaktır.

İstanbul'un marka değerini yükseltecek, projeler hazırlıyoruz. İnanıyoruz ki üyemiz güçlüyse, İstanbul güçlüyse, Türkiye de güçlüdür

► Yeni dönemde İTO'nun hedefleri nelerdir?

İstanbul Ticaret Odası 400 binden fazla üyeye sahip, dünyanın en büyük odalarından biri. Bir yanda yasal olarak yerine getirmemiz gereken işlemleri gerçekleştiriyoruz. Ancak asıl misyonumuz ticaretin gelişiminde öncü olmak, üyelerimizi uluslararası rekabette güçlü kılacak küresel adımları atmak. Türkiye özellikle son 16 yılda hem ekonomik hem de sosyal manada önemli kazanımlar elde etti. Ancak hedeflerimiz çok daha ileriye uzanıyor, alınacak yolumuz olduğunu iyi biliyoruz. İnanıyorum ki 24 Haziran'da kavuştuğumuz yeni yönetim sistemi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü liderliği bu yolda en büyük desteğimiz olacak. Diğer yandan hem siyasetin hem de iş dünyasının tecrübesini bir araya toplayan yeni kabine de yolumuza yepyeni bir vizyonla devam etmemizi sağladı. Biz de İstanbul Ticaret Odası olarak ülkemizin yeni büyüme hikâyesine adım adım yürüdüğü bugünlerde yönetim anlayışımızı iş dünyamızla birlikte sahaya inmek üzere kuruyoruz. Felsefemiz "Önce Üyemiz, Önce Ülkemiz". Bu anlamda dört ayaklı bir stratejide ilerliyoruz. İstanbul'un marka değerini yükseltmek, uluslararası köprüleri sağlamlaştırmak, üyelerimizin taleplerine çözüm odaklı yaklaşım sergilemek ve yenilik ekonomisi ile AR-GE çalışmalarını hızlandıracak adımlar atmak. İstanbul'un marka değerini yükseltecek, "girişimci dostu şehir İstanbul" temasını öne çıkaracak projeler de hazırlıyoruz. İnanıyoruz ki üyemiz güçlüyse, İstanbul güçlüyse, Türkiye de güçlüdür.

KATILIM BANKALARININ BUGÜNLERE

Gelmesi Kolay Olmadı

Katılım bankalarının desteğiyle faizsiz bankacılık dünyada da hatırı sayılır bir seviyeye ulaştı. Bu seviyeye ulaşmasında şüphesiz ilk kurulduğu günden beri destek olan yöneticilerin hakkı yadsınamaz. Bu isimlerden biri olan ve faizsiz bankacılık sistemine ilk kurulduğu günden bu yana destek olan Yunus Nacar ile bir röportaj gerçekleştirdik. Nacar, bizimle yıllara dayanan tecrübelerini paylaştı.

► Uzun yıllar farklı katılım bankalarında görev yaptınız. Şu an neler yapıyorsunuz? Kısaca kendinizi anlatır mısınız?

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1975 yılında bitirdim. Faisal Finans Merkezi'nde, Maliye Bakanlığı'nda, çeşitli holdinglerde, Kuveyt Türk'te, Anadolu Finans'ta, Türkiye Finans'ta üst düzey yöneticilik yaptım. Şu an

Bizim heyecanımız; faizsiz finansın, Türkiye'de ve dünyada etkin parasal sistemde söz sahibi olabilmesiydi

ise Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkan Vekili olarak görev yapıyorum. Bunlar dışında altı yıldan beri Kırklareli'nde Dünya Hayvancılık İşletmesi adı altında süt ve besi hayvancılığı yapıyorum. Katılım bankacılığı kadar hayvancılığı da öğrendiğimi ve bu sektörde de iddialı olduğumu söyleyebilirim.

Burası da benim için başka bir alan oldu. Katılım bankacılığı neyse o işletmede de bunu tatbik ettik diyebilirim.

► Katılım bankacılığı sektöründe, sizin görev yaptığınız dönemle şu anki dönem arasında sizce ne gibi farklar var?

Bankacılık parasal kaynakların iyi bir şekilde sevk ve idaresi, bununla ilgili organizasyonların kurulması anlamına geliyor. Ben ayrıralı çok uzun süre olmadı, beş altı yıl oldu. O günden bugüne ne değiştiğine baktığımızda bankacılık

mevzuatında ciddi bir değişiklik olmadı. Katılım bankacılığının kullandığı mudaraba, muşaraka, finansal kiralama, murabaha gibi enstrümanlar hâlâ aynı yöntemle kullanılmaya devam ediliyor. Bunların yanında hacim büyüdü, teknolojik altyapı değişti ve katılım bankacılığının şube sayısı arttı. Benim için en büyük değişiklik alım satım işlemlerinden öte kâr-zarar ortaklığı işlemleri. İştirak, müşareke dediğimiz sistemin devreye girmesi ve katılım bankacılığında fon kullanım tarafı itibarıyla en önemli hususlardan birisinin bu olduğunu görmek olacak. Dolayısıyla katılım bankacılığında benim için en önemli husus temel prensiplerin korunmasıdır.

► **Faizsiz bankacılığın Türkiye'ye ilk gelişinden itibaren sektörün içinde yer aldınız. Bu anlamda Türkiye'de ve dünyada faizsiz bankacılığın geleceğini nerede görüyorsunuz?**

Türkiye'de biz bu yola çıktığımızda 1981'li yıllardaydık. Faizsiz finans o zaman dünyada 1975'lerde Suudi Arabistan, Kuveyt gibi ülkelerde başlamıştı. Bizim heyecanımız katılım bankacılığının ve faizsiz finansın, Türkiye'de ve dünyada etkin parasal sistemde söz sahibi olabilmesi, yönlendirebilmesi ve kontrol edilebilir bir seviyeye ulaşmasıydı. Çünkü baktığımızda Körfez ülkeleri, Türkiye, Endonezya, Malezya gibi ülkeler katılım bankacılığına ve faizsiz bankacılığa yakın. Yakın olan ülkelerin de elinde çok ciddi manada birikmiş fon ve sermaye var. Dolayısıyla en azından bu sermayeleri sevk ve idare etme noktasında söz sahibi olunabileceği düşünülerek yola çıkıldı. Hep beraber bu heyecanı yaşadık. Bu manada Türkiye'de katılım bankacılığı, ilk kuruluş dönemlerinde özel finans kurumları adı altında kuruldu. Banka bile değildi, bankacılık sektörü dışında bir yapılanma içindeydi. Bizim amacımız Türkiye'deki mevduat kredi tarafı konularında nasıl söz sahibi olabiliriz, nasıl etkili olabiliriz, bundan da öte Türkiye'deki bu kaynakları nasıl yönetebiliriz? gibi sorulara cevap bulmaktı. O zaman Türkiye'nin ve dünyanın geleneğinde faizsiz bankacılıkla ilgili oturmuş bir sistem yoktu. Türkiye'de 1984 yılında mevzuat çıktı. Özel finans kurumları 1985 yılında çalışmalara başladığında önümüzde hazır bir sistem yoktu, paket yoktu, nasıl yapacağımızı ve nereden başlayacağımızı düşünüyorduk. Bu aşamalarda hepimiz kendi imkânlarımızla deneme yanılma yoluyla bu işi başardık. Katılım bankacılığı dört temel üzerine kurulmuştu. Bunlardan bir tanesi mudarebe dediğimiz kâr zarar ortaklığı. Muşaraka dediğimiz her iki tarafın para koyarak projeyi gerçekleştirmesi işlemi. Murabahada ise alım satım arttı. Murabaha pratik olması sebebiyle hepsinin önüne geçti. Dördüncüsü

Türkiye'de katılım bankacılığı bu noktalara kolay gelmedi. Riskler alındı ve birçok alanda deneme yanılma yoluyla işler yürütüldü

KATILIM BANKACILIĞI
2018'DE

35.

YILINA GİRDİ

de icara dediğimiz finansal kiralama. Bunun ötesindeki parasal enstrümanlar vs. aynı türev ürünler de yapılabiliyordu. Fakat esas itibarıyla bu dört enstrüman önemli. Bizim hep incelediğimiz ise mudaraba yani kâr zarar ortaklığı oldu. Nasıl başarabiliriz, başarabilir miyiz diye bunun üzerinde çok durduk. Bugünkü şartlarda maalesef kâr zarar ortaklığını gerçekleştiremedik. Neden? Çünkü buna banka lazımdı. Bir de kâr zarar ortaklığı yapan taraf lazımdı. Kâr zarar ortaklığı sadece mevduat tarafında sağlanabilirdi. Kullanım tarafında kâr zarar ortaklığı işlerlik kazanamadı. Fakat murabaha dediğimiz olayda alım satımda peşin alıp, vadeli satma noktasında çok da istekli olmamıza rağmen işin pratikliği ve Türkiye'deki uyumu nedeniyle o hızlı bir şekilde gelişiverdi. Prensiplere uygun olarak yapıldı. Fakat burada da birtakım zorluklar oldu. Dolayısıyla Türkiye'de katılım bankacılığı bu noktalara kolay gelmedi. Her şeyi denedik. Ekonomi laboratuvarlarında parasal deneyler yaptık. Kâr zarar ortaklığını tam anlamıyla sağlayamadık. Dolayısıyla kâr zarar ortaklığı küçüldü. Son dönemlerde bazı katılım bankaları inşaat ve konut sektörüne girdi. Yine de kâr zarar ortaklığı gündemde olmalı ve kâr zarar ortaklığı daha fazla gerçekleştirebilmeliyiz. Yatırım alanında da mutlaka finansal kiralama alanında ciddi bir gelişme sağlamamız lazım. Bugün katılım bankaları büyüyerek belli bir noktaya geldi. 1985'ten 2018'e gelen bir süreçten bahsediyoruz. Fakat hâlâ katılım bankacılığı Türkiye'de istenilen noktada değil.

Ekonomik manada katkı sunmak istiyorsak KOBİ'ler finans konularında bilgilendirilmeli

Katılım bankacılığı kanun, itibar noktasında her türlü yetkiye sahip, BDDK'da katkıda bulunmaya hazır. Geriye sadece sektörel yönetim kalıyor. Şu anda katılım bankalarının önü açık. Kurumlar onay vermeye hazır. Bunun için gerekli olan strateji planları yapılıyor, yapılacaktır. Beş katılım bankasının mutlaka ortak hedefi olması lazım. Yine söylüyorum kâr zarar ortaklığını daha aktif hâle getirmek gerekir.

Geçmişe baktığımızda katılım bankacılığı 2001 yılı krizinde ölmüştü, tekrar dirildi. Katılım bankacılığının iki doğum yılı var diyebiliriz. Biri 1985, diğeri 2001 yılı. Yeniden doğuş yılı 2001 yılı dönemidir. Çünkü 2001 yılı bizim için zor bir yıldır. 2001 yılı krizi bize katılım bankacılığının yolunu da açmış oldu. Türkiye'de katılım bankacılığı 2006'nın başından itibaren kuruldu. Bundan sonra bütün mesele iyi yönetebilmek çağa ayak uydurabilmektir. Bugün en çok ihtiyacımız olan ise fonu kullanan kesimin korunmasını sağlamaktır. Çünkü "Katılım bankacılığının ve ticari bankacılığın en büyük gider kalemi hangisidir?" diye sorarsanız birçok şey sıralayabiliriz. En büyük ve net gider kalemi kanun takip oranlarıdır. Türkiye bankacılığında maalesef fon kullanan müşterileri koruma gibi bir refleks geliştirilmemiş durumda. Batan her kredi mevduat sahiplerine zarar olarak dönüyor. İşte bunları bu zor durumdan nasıl kurtarabiliriz? Bunu düşünmek gerek. Benim gördüğüm kadarıyla Türkiye bankacılığında

genellikle kredi kullandıktan sonra müşteri bırakılıyor. Müşteri ne durumda sorgulanmıyor ve takip edilmiyor. Şube elemanları, şube müdürleri ve genel merkezler bu konuda hassas davranmalı. Katılım bankalarına, fon kullanan müşterilerini yakından izlemelerini, ihtiyaçlarını yakından takip etmelerini ve gerektiğinde de bu kişilere yardımcı olmalarını öneriyorum. Çünkü mevduat sahibi, banka, fon kullanım sacayağıdır. Dolayısıyla sektörün kalıcı olması için bu üçünün çok temiz ve sağlam olması lazım. Çünkü katılım bankacılığının bu üçüyle ayakta duran bir yapısı var. Bilhassa şubelerin ve genel müdürlerin müşterilerini yakından tanınması, ticari ve ekonomik bir dostluk geliştirmesi lazım. Örneğin, ben geçmişte haftanın beş iş gününü şu şekilde ayırırdım. Üç iş gününü genel müdürlükte geçirirken, iki gününü mutlaka illere, şubelere gider; fon kullanan, mevduat sahibi müşterileri ziyaret ederdim. Mevduat sahibi ve fon kullananlarla bankanın ekonomik dostluk kurması ve güven duygusunu geliştirmesi lazım. Katılım bankacılığında bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

► Sizce katılım bankacılığı açısından KOBİ'lerin önemi nedir?

Türkiye'de katılım bankacılığının ilgi kurduğu sektör genellikle KOBİ'ler diyebiliriz. Küçük ve orta ölçekli işletmelere değer vermek gerektiğini düşünüyorum. Biz de başlarken öyle başladık. Katılım bankacılığı doğuştan KOBİ yakını bir sektördür. Şimdi imkânlar çoğaldı, yurt dışı fonlar geldi. Yine de KOBİ'leri unutmamamız ve büyütmemiz gerekiyor. KOBİ dediğimiz segmentte elbette bazı zorluklar olabilir, fakat bunları eğitimle aşabiliriz. Ekonomik ve ticari manada katkı sunmak istiyorsak katılım bankacılığının en önemli görevlerinden biri de KOBİ'leri finans konularında bilgilendirmektir. Geçmişte bazı temel şehirlerde KOBİ'lere yönelik seminerler düzenledik. Şu anda da bu tarz seminerlere, konferanslara devam edilmeli. KOBİ'lere finansman ve ekonomi durumu hakkında bilgi verilmeli. Katılım bankaları hassas mevduatı alıp değerlendirirken hem de hassas fon kullanımı yaparken bu arada da kendi ayağının birisi olan fon kullanım tarafını kuvvetlendirici kültürel destekte bulunması lazım. Bu konu da en az bankacılık kadar önemli bir konu.

► Türkiye'de faizsiz finansla olan ilgi gitgide artıyor. Ülkemizde çok sayıda proje hayata geçti ve üniversitelerde de yeni bölümler açıldı. Bu durumda faizsiz finansla ilgilenen gençlere tavsiyeleriniz nelerdir?

Katılım bankacılığı alanında kendini geliştiren birçok kişi başarılı yerlere geldi. Katılım bankacılığı bu arkadaşlarımıza yönetim, vizyon ve bilgi açısından çok büyük katkı sağladı. Bu anlamda katılım bankacılığı ile ilgilenen gençlerin önü açık. Bankacılık veya başka bir sektör sadece maaşı yüksek diye ya da bir kurum sadece yüksek kâr elde ediyor diye tercih edilmiyor. Peki, ne tercih ediliyor? İşinde mutlu olma, kariyer, eğitim, sosyal haklar vs. diye devam ediyor. Bunların hepsi arasında en önemlisi tabii ki işinde mutlu olmak. Bunun ardından diğer önemli kriter ise kurumun eğitim konusunda yaptıklarıdır. Bu noktada katılım bankacılığının başarılı olduğunu düşünüyorum. Çünkü katılım bankacılığı kariyerde önemli bir sürecin durak noktasıdır. Bugün geldiğimiz noktada gerçekten katılım bankacılığı sektöründe çalışıp, ticari bankada ya da başka kurumlarda çok başarılı olmuş arkadaşlarımız oldu. Aynı şekilde inanıyorum ki bu çizgide devam edenler, ileride iyi yerlere gelecek. Dolayısı ile katılım bankacılığı, faizsiz finans ve İslam ekonomisi konularında bu anlamda gençlerin önü açık, rahatlıkla ilerleyebilirler.

Dijitalleşme. bankalar açısından kaçınılmaz hâle geldi. Bu yönde risklere karşı dikkatli olmalı ve dijital araçlara hakim olmalıyız

► Ödemelerden mobil bankacılığa, para transferleri, blokchain ve Bitcoin gibi alanlarda hızlı bir şekilde inovasyonlarla karşı karşıyayız. Dijitalleşmenin her alana yayıldığı bu dönemde bankalara düşen sorumluluklar sizce nelerdir?

Günümüzde dijitalleşme, türev ürünler ve benzer uygulamalar artık bireyler ve kurumlar açısından kaçınılmaz hâle geldi. Bunları kullanmadan da katılım bankacılığı yapmak mümkün değil. Fakat şunu bilmemiz lazım ki bu enstrümanlar bize hakim olmamalı. Hiçbir dijital aracın bizi etkisi altına almasına izin vermemeli ve kullanmasını iyi öğrenmeliyiz. Mesela 2008 yılında dünya, türev ürün krizi yaşadı. Türkiye'nin bu tür türev ürünleri az olduğu için bu krizi hissetmeden atlattı. Çünkü Türkiye'de yoğun olarak kullanılmıyordu. Ama şimdi hızla teknolojiyi her alanda kullanmaya başladık. Önümüzdeki dönemde dijital bir kıyamet kopmaması için işletmelerin, kurumların ve bireylerin dikkatli olması ve riskleri de gözetmesi gerekir. Özellikle bankaların sahte hesap, dolandırıcılık gibi konularda gerekli tedbirleri alması lazım. Kısacası dijitalleşme her alanda kullanılırken teknik anlamda da gerekli altyapı sağlanmalı.

KATILIM
BANKALARININ
ŞU AN İTİBARIYLA
PAZAR PAYI

%5

CIVARINDADIR

Makro ekonomik ve sektörel araştırmalar,
EY Türkiye lideri **Levent Topçu**

KATILIM BANKACILIğI

Uygulama Modelleri Nelerdir?

Uluslararası Danışmanlık ve Denetim şirketi EY'in yaptığı çalışmaya göre, dünyadaki katılım bankacılığının yüzde 93'ünü oluşturan dokuz ülke bulunuyor. Katılım bankacılığının dünyada en fazla paya sahip olduğu ülkeleri başta Suudi Arabistan olmak üzere; Malezya, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Kuveyt, Katar, Türkiye, Endonezya, Bahreyn ve Pakistan olarak sayabiliriz. En baştaki  ülke, yani Suudi Arabistan, Malezya ve BAE dünyadaki katılım bankacılığı ekosisteminin yaklaşık yüzde 64'n oluşturuyor. EY'in çalışmasında bu ülkelerin yerel bankacılık sistemlerinde de katılım bankacılığının önemli pazar payına sahip olduğu görülüyor. Hatta Suudi Arabistan ve Kuveyt'in kendi

bankacılık sistemlerinin yaklaşık yarısının katılım bankacılığı prensiplerine uygun faaliyet gösteren bankalardan ibaret olduğu görülüyor. Çalışmanın yapıldığı tarihte (2016), Türkiye'de katılım bankacılık dünyadaki katılım bankacılığındaki yüzde 5,1 payı ile 6. sırada

yer alsa da en hızlı büyüyen piyasalardan biri olarak ne çıkıyor. Özellikle kamu bankalarının iştiraki olarak kurulan yeni katılım bankalarının eklenmesi ile Türkiye katılım bankalarının hem ülke içinde hem de dünya çapında payının artması bekleniyor. EY' in tahminlerine göre, global katılım bankacılığı sektörünün 2020'ye kadar ortalama yüzde 14 büyüme oranı ile 1.8 trilyon dolar aktif büyüklüğüne ulaşması bekleniyor. Katılım bankacılığının gelişimine

baktığımızda; paylaşım esaslı, ahlaki yatırım prensiplerinin hakim olduğu bu sistemin gelişmesinin ancak ülkelerdeki yasal düzenlemeler ile desteklendiğinde mümkün olduğu görülüyor. Son derece kompleks bir yapı olan finans sektöründe faaliyet gösterirken "faiz" ile ilintili bütün referanslardan arındırıldıktan sonra hâlâ krl ve verimli kalabilmek için yasal altyapının destekleyici olması önem kazanıyor. Zaten bu alanda yol katetmiş piyasalarda katılım bankacılığının payının yükseldiği görülüyor. Katılım bankacılığının uygulanma alanlarını ve

Katılım bankacılığı ürünlerinin geleneksel bankacılık sistemi ile rekabetçi kalabilmesi önemlidir

modellerine bakıldığında temelde adaptasyon yaklaşımı öne çıkıyor. Yani geleneksel ticari bankacılık sistemindeki ürünlerin katılım bankacılığı yapısına uygun hâle getirilmesi ile müşteri ihtiyaçlarını karşılayabilen yapılar hâline dönüştürülmesi ile piyasa oluşuyor ve işlemeye başlıyor. Öne çıkan uygulama modelleri arasında en yaygın olanlar:

Murabaha: Ticari finansman amaçlı olan ve en yaygın katılım bankacılığı modeli. Katılım bankalarında da yaygın olarak bu modeli uygulamaktadırlar.

Mudarabe: Yatırım bankacılığı ve mevduat hesapları.

Sukuk: Menkul kıymet ihracı

Ijarah: Leasing

Takaful: Sigorta

Muşakara: Ortaklık bazlı proje finansmanı.

İstisna: Taahhüt işlemleri sayılabilir.

Bir ülkedeki yasal düzenlemelerin desteklemesi ile piyasa koşullarının oluşması sonucunda yukarıda sayılan uygulama modelleri gelişerek yaygınlaşabilir. Burada önemli olan, katılım bankacılığı ürünlerinin geleneksel bankacılık sistemi ile rekabetçi kalabilmesi ve hem reel sektöre hem de bireylere sağladığı finansmanı makul koşullarda sağlayarak yatırım ve büyüme sürecini destekleyebilmesidir.

Diğer taraftan, global olarak bankacılık sisteminin yeni nesil FinTech girişimler tarafından rahatsız edildiği (distraption) görülmektedir. Katılım bankacılığı da sistemin bir parçası olarak dijital dönüşümden etkilenecektir. Ancak, katılım bankacılığı ekosisteminin dijital dönüşüm

DÜNYADAKİ
KATILIM
BANKACILIĞININ
%93'ÜNÜ

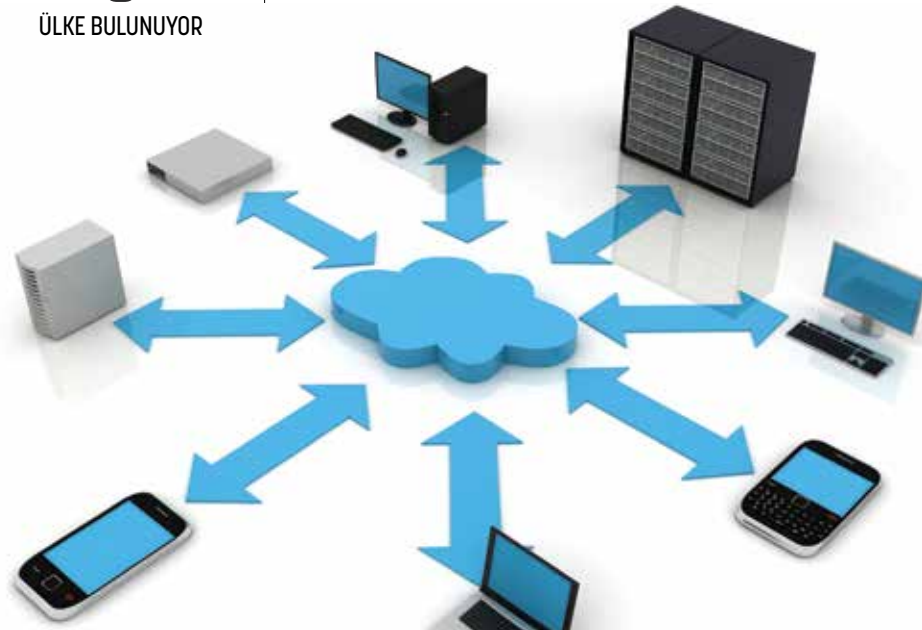
OLUŞTURAN

9

ÜLKE BULUNUYOR

Katılım bankacılığının uygulanma alanlarına ve modellerine bakıldığında temelde adaptasyon yaklaşımı öne çıkıyor

alanında ticari bankalara göre biraz daha geriden geldiği görülmektedir. EY'in yaptığı çalışmaya göre; katılım bankacılığının yerleşik olduğu en büyük alan olan Körfez İşbirliği Ülkelerindeki (GCC) banka müşterilerinin yüzde 98'inin akıllı telefon kullanmasına rağmen sadece yüzde 26'sının mobil bankacılık kullandığı bulunmuştur. Ticari bankacılık müşterilerinin mobil bankacılık kullanımı ise yüzde 38 seviyesindedir. Müşteriler, katılım bankacılığındaki düşük mobil kullanımına en büyük neden olarak erişimin zor olmasını veya mobil kanalın mevcut olmamasını göstermektedir. Mobil bankacılık kanalı dijital dönüşümün temellerinden biri olmakla beraber ufak bir kısımdır. Yeni nesil ödeme sistemleri, peer to peer kredilendirme, blockchain gibi gelişmelerin yarattığı tehdit katılım bankacılığı için de en az ticari bankalar kadar geçerlidir. Hatta yeni düzende finansal sistemin oluşturduğu katma değerli servislerin (ödeme, yatırım ve saklama hizmetleri) birbirinden ayrıştırılması ile "faiz" bağlantısının zayıflaması katılım bankacılığı için fırsatlar da oluşturabilir. Dolayısıyla, katılım bankalarının ticari bankacılık sistemine entegre olma sürecinde dijital dönüşüm çabalarını hızlandırmaları yerinde olacaktır.

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku
Anabilim Dalı **Prof. Dr. Hasan Hacak**

FON KULLANDIRMA YÖNTEMLERİNDEN

Selem

Katılım bankaları karz benzeri bir sözleşmeyle tesis edilen özel cari hesaplar; mudarebe (emek-sermaye ortaklığı) sözleşmesi temeli üzerine kurulan katılım hesapları ve yatırım vekâleti sözleşmesi ile kurulan hesaplar şeklinde başlıca üç yolla fon toplar. Toplanan bu fonlar kâr elde etmek için belirli şekillerde kullanılır ya da kullanılırlar. Bu yöntemler başlıca murâbaha, müşâreke (sermaye ve kâr-zarar ortaklığı), mudârebe, icâre (Finansal kiralama), sukûk, istisnâ' (eser/sipariş sözleşmesi), selem vb. işlemlerdir. Burada bu yöntemlerden "selem"i incelemeye çalışacağız.

Selem sözleşmesi, geniş anlamıyla satım sözleşmesinin bir türüdür. İki malın değiştirildiği her sözleşme geniş anlamıyla satım sözleşmesidir

Selem sözleşmesi, geniş anlamıyla satım sözleşmesinin bir türüdür. Zira selemde iki mal karşılıklı değiştirilmektedir. İki malın değiştirildiği her sözleşme geniş anlamıyla satım sözleşmesidir. Satım sözleşmesinin yaygın ve dar anlamı ise, para ile malın değişimidir. Selem akdinde de kural olarak para ile mal değişimi vardır; ancak sözleşme konusu olan mal, sözleşmeden sonraki bir vakitte tarım vb. bir yolla üretilecek ya da temin edilecektir. Dolayısıyla selemde sözleşmenin konusu olan mal, bu malı teslim edecek kişi açısından bir "borç: deyn" niteliğindedir. İslam hukukunda yaygın

bilinen bir kural gereği, bir akdin iki bedelinin de "borç: deyn" olması kabul edilmediğinden, malı alan tarafın onun bedelini peşin vermesi şartı ile bu sorun çözülmektedir. Dolayısıyla selem akdi kısaca "para peşin mal veresiye satış" olarak bilinmektedir. Daha teknik bir tanım ise şöyle yapılabilir: Esaslı vasıfları belirlenen ve teslimi ileriki bir vakitte (vadeli) yapılacak olan bir malın, bedelinin peşin olarak verilerek alınıp satıldığı bir akit. Selem akdi klasik dönemde özellikle tarım ürünlerinin üretiminde üreticinin acil kredi ihtiyacını karşılayan önemli bir finans yöntemi olma özelliği kazanmıştır. Zira bu akitle üretici üretimini yapmak için gerekli iş gücü, ekipman, tohum, gübre vb. ihtiyacını üretim tarihinden önce elde ettiği satış bedeli ile yapabilmekte; ayrıca malını pazarlama sorunu da yaşamamaktadır. Malı alan tüccar da hasat zamanından daha ucuz bir fiyata malı önceden satın almış olmaktadır. Selem İslam hukuku kaynaklarında meşru görülen bir akit. Bu meşruiyetin temel delili Hz. Peygamber'in sünnetidir. Şöyle ki Medinelî Müslümanlar tarım ürünlerinde üç yıla kadar vadeyle selem akdi yapmaktaydılar. Bunu gören Hz. Peygamber, "Kim bir malda selem yaparsa belirli bir hacim ya da ağırlık ölçüsü ve belirli bir vade ile yapsın" buyurmuştur (Buhârî, "Selem", 1, 2, 7; Müslim, "Müsâkât", 128). Kaynaklarda ayrıca selem meşru olduğuna dair icma olduğu belirtilmektedir.

Selem akdinin temel bazı özellikleri ve şartları şunlardır:

1. Selem akdine konu olabilecek malların en güzel ve klasik örneği tarım ürünleri olsa da bu mallar tarım ürünleriyle sınırlı değildir. Seleme konu olabilen malların genel özelliği misli mal denilen standart mal olmasıdır. Standart mallar, cinsi, nevi, miktarı, kalitesi, özellikleri vb. bakımdan tarafların anlaşmazlığa düşmeyecekleri şekilde kolaylıkla belirlenebilen mallardır. Klasik İslam hukukçuların standart olmayan mallarda selem yapılması durumunda, alıcı tarafın malı beğenmemesi ihtimali sebebiyle hukuki anlaşmazlıklar çıkabileceğini düşünmüşler ve kural olarak bu mallarda selem yapılmasına müsaade etmemişlerdir. Hukuk sisteminin, ortaya çıkan davaların yükü altında adalet dağıtamaz hâle gelmemesi için gereken önlemlerin alınmasına özellikle dikkat etmişlerdir. Endüstriyel ürünler de seleme konu olabilir. Selemde satıcının bu malların üreticisi ya da sahibi olması şartı yoktur.

2. Selemde bedelin peşin olması şartı özellikle Maliki mezhebinde üç güne kadar uzatılmıştır.

3. Bedellerden biri yani mal vadeli olacağı için selemdeki bedeller, vadeli olarak değiştirilmesi vade

HZ. PEYGAMBER,
"KİM BİR MALDA
SELEM YAPARSA
BELİRLİ BİR
HACİM YA DA
AĞIRLIK ÖLÇÜSÜ
VE BELİRLİ BİR
VADE İLE YAPSIN."

İki malın değiştirildiği her sözleşme geniş anlamıyla satım sözleşmesidir. Selem sözleşmesi de satım sözleşmesinin bir türüdür

faizi oluşturacak mallardan olmamalıdır.

4. Selemde akit konusu mal piyasada mevcut olmalı ve ayrıca malın temin edileceği kapsam sınırlandırılmamalıdır. Bu konudaki ilke malın belirli bir tarlanın ürününden olmak şartıyla sınırlandırılması gibi malla ilgili daraltıcı kayıtların caiz olmadığıdır.

5. Malın teslim vadesi ve yeri belirlenmiş olmalıdır. Vadenin ne kadar olabileceğinin tam bir ölçüsü olmayıp bu konuda örf belirleyici rol oynamaktadır

Katılım Bankaları ve Selem

Selem sözleşmesi günümüzde katılım bankalarının fon kullanma yöntemlerinden biri olarak kendine sınırlı da olsa bir yer bulmuştur. Katılım bankaları selem yoluyla bazı malları satın alabilmektedir. Ancak bankalar bu malları yine satmak için almaktadır. Mesela, bir katılım bankası güvendiği bir çiftçinin hasat edeceği ürününü satın alarak selem yoluyla ona finansman sağlayabilir, sonra da bu mahsulü piyasada satabilir. Bu durumda katılım bankaları ya bu malları teslim alıp piyasada satacak ya da teslim olmadan önce kendisi de bir alıcıya ikinci bir selem akdi yoluyla satacaktır. Buna paralel (alt) selem denilir. Bankanın selem yoluyla aldığı malları teslim almadan önce satması durumunda ortaya çıkabilecek fıkhi mahzurlardan kurtulmak için şöyle bir yol takip edilir: banka selem yoluyla aldığı mallarla aynı vasıflarda bir malı bir başkasına selem yoluyla satar. Paralel selemde teslim tarihi ilk selem ile aynı tarih olabilir. Selem akdine benzeyen bir sözleşme ve finans yöntemi de istisnâ' (eser/ sipariş) sözleşmesidir. Bir kişi ile belirli bir miktarda ve özellikle halı temin etmesi üzerine selem akdi yapılabilir.

Katılım Emeklilik Genel Müdür Yardımcısı İsmail Aydemir

OTOMATİK KATILIM SİSTEMİ'NİN

Amacı Nedir?

Otomatik Katılım Sistemi (OKS) 1 Ocak 2017'de yürürlüğe girdi. Buradaki yasa değişikliği uyarınca işverenler 45 yaş altındaki çalışanlarını belirli bir takvim çerçevesinde Otomatik Katılım Sistemi'ne (OKS) dâhil etmeye başladı. Kamuoyunda OKS, çoğu çalışan için zorunlu Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) gibi adlandırılrsa da çalışan için kesinlikle zorunlu bir uygulama değil. Çalışan istediği zaman sistemden ayrılabilir veya ödemelerine ara verebilir. OKS Türkiye'de yeni başlasa da İtalya, İngiltere, Yeni Zelanda gibi birçok ülkede yıllardır başarıyla uygulanıyor. Ülkemizde uygulama amacı da özellikle emeklilik döneminde kişilere ikinci bir gelir olması ve sosyal güvenlik sistemini böylelikle tamamlamasıdır.

• Emeklilik Dönemine Yönelik Ek Maaş İmkânı

Uzmanlar çalışma döneminde asgari olarak aylık gelirin yüzde 5'inin tasarruf edilmesini emeklilik dönemi için öneriyor. Ülkemizde OKS sisteminde çalışanların aylık prime esas kazançlarının asgari yüzde 3'ünü yatırmaları planlanmıştır. Çalışanlar isterse daha yüksek tutarda da prim ödeyebilir. Katılımcılar emeklilik hakkı kazandığında bu birikimler

emeklilik gelir planı veya yıllık gelir sigortası şeklinde belirli süreli veya ömür boyu düzenli bir maaş şeklinde alınabiliyor.

• Sisteme Katılım Nedir?

İşverenler tarafından çalışanlar otomatik olarak emeklilik şirketlerinin sunduğu altyapılarla rahatlıkla operasyonsuz ve basit bir şekilde sisteme dâhil ediliyor. Her ay işverenlerce maaştan kesilen katkı payı ödemelerinden dolayı

herhangi bir havale, EFT, kredi kartı vb. maliyetler bulunmuyor. BES şirketleri bu alanda katılımcılarına mobil veya web-şubeleriyle birikimlere rahat ulaşım ve takip imkânı sağlıyor. Ayrıca e-devlet ve Takasbank sistemleri üzerinden de çalışanlar sisteme katılımlarını takip edebiliyor.

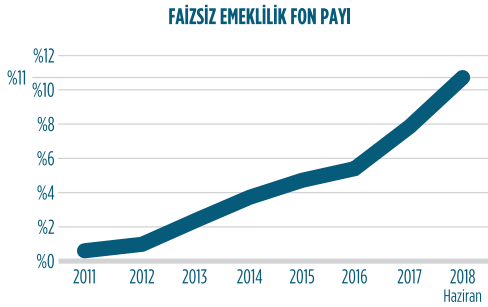
• Kesinti Ne Kadar Olacak?

OKS'ye dâhil edilen çalışanların birikimlerinden sadece fon yönetimi kaynaklı olarak kesinti yapılıyor. Bunun dışında hiçbir kesinti yapılmıyor. OKS fonlarında yıllık fon işletim gideri de azami olarak yüzde 0,85'le sınırlanmıştır. Örneğin, aylık düzenli 100 TL ve toplamda bin 200 TL yatıran bir katılımcıdan ilk yıl toplam 5,7 TL kadar çok cüzi bir kesinti oluyor.

*OKS'nin
ülkümüzde
uygulama amacı
da emeklilik
döneminde
kişilere ikinci bir
gelir olması ve
sosyal güvenlik
sistemini
tamamlamasıdır*

OKS'nin getirdiği en önemli yenilik işverenlerin çalışanlara faizli veya faizsiz fon seçeneği tercihini sunmalarınıdır

• Devlet Katkısı Ne Kadar Olacak?

Mevcut BES ürünlerindeki yüzde 25'lik devlet katkısının yanında OKS sözleşmesinde ayrıca katılımcılara bin TL tutarında ek devlet katkısı imkânı daha oluyor. OKS kapsamındaki sözleşmeler için ayrı, BES kapsamındaki sözleşmeler için ayrı devlet katkısı limiti belirlenmiştir. Bir başka deyişle hem gönüllü BES hem de OKS'de bir çalışan, 2018 yılı devlet katkısı üst sınırları dikkate alındığında, her biri için azami 6.088,50 TL olmak üzere toplam 12 bin 177 TL tutarında devlet katkısı alabiliyor. Ek olarak bin TL devlet katkısı, bu yıllık devlet katkısı limitine dâhil değil. Çalışan için önemli bir avantaj. Mevcut BES'de olduğu şekilde çalışanlar hem 10 yıl hem de 56 yaş tamamlamaları durumunda emekli olabilmekte ve en az 10 yıllık gelir sigortası ürünü satın alması durumunda birikimin yüzde 5'i oranında ek devlet katkısı hakkı da ekstra olacak.

• Çıkış ve Aktarım Hakları

Çalışan istediği zaman OKS sözleşmesini sona erdirebiliyor. OKS'ye dâhil olduktan sonra iki ay içinde cayma talebi yapılabiliyor ve bu süreden sonra da dilediği zaman katılımcı sistemden ayrılabilir. Ayrıca iş değişikliği durumunda da katılımcı OKS birikimini herhangi bir hak kaybı olmadan da yeni iş yerinin anlaşmalı olduğu emeklilik şirketine rahatlıkla taşıyabiliyor. Katılımcılar iki aylık cayma süresinden sonra yılda altı kez ile sınırlı olmak üzere fon dağılımlarını değiştirebiliyor. Ödemelerine üç ay boyunca ara verme imkânı bulunuyor. Sistemin getirdiği en önemli yenilik işverenlerin çalışanlara OKS'de faizli veya faizsiz fon seçeneğini sormaları ve

ŞU AN

4,2

MİLYON
SÖZLEŞMEDEN

2,7

FAİZSİZ OKS
PLANLARINI
TERCİH ETTİ

buna göre çalışanlarını ilgili planlara dâhil edebilmesidir. OKS'deki çıkış oranları, sistemin başladığı günden bu yana yüksek seyrediyor. 11.9 milyon çalışana ulaşılmış ve en son veriler itibarıyla da 4,2 milyon sözleşme şu an sistemde aktif olarak devam ediyor. Katılım bankacılığı gözünden bakıldığında OKS sektöründe fon büyüklüğünün yüzde 59'u, katılımcı sayısının da yüzde 62'si OKS'de faizsiz fonları tercih etmiştir. Bu gerçekten çok önemli bir tercih oranı olup katılım bankacılığı için de önemli bir veri sunuyor. Faizsiz OKS fon miktarı 2 milyar TL'ye yaklaştı ve her geçen gün büyüyor.

Bireysel emeklilik fonlarının diğer yatırım enstrümanlarından en önemli farkı düzenli ödemelerle fon birikiminin sürekli büyümesidir. Mevcuttaki 2,7 milyon faizsiz OKS çalışan sayısının her ay düzenli katkı payı ödemesiyle faizsiz yatırım araçlarına bu etkinin sürekli artarak devam edeceği bekleniyor. Sisteme 1 Temmuz 2018 ve 1 Ocak 2019 tarihleri itibarıyla da toplamda 5 milyonu aşkın çalışan daha dâhil edilecektir. Sistemden ayrılanların daha sonra sisteme istedikleri bir zamanda katılmalarının sağlanması, iki aylık cayma süresinin uzatılması gibi bazı değişikliklerin yapılması da planlanıyor. OKS ürünleri, katılım bankaları için diğer BES ürünleri gibi işveren konumundaki tüzel müşterilere yasa gereği sunulan bir ürün olması yanında çalışanlara avantajlarının iyi anlatılması ve bu sistemde süreklilik göstermeleri durumunda faizsiz finans alanına yüksek destek verebilecek ve orta-uzun vadeli fon kaynağı olabilecek bir üründür.

KATILIM BANKACILIĞI

Bize Neler Getirdi?

Yazar: **Recep Almali**

Bankacılık sektörünün Türk insanıyla tanışması Osmanlı dönemine kadar dayanıyor. Her ne kadar faiz temelli çalışan bankacılıktan başlanılsa da İslam inancına sahip olan bir toplum olmamız dolayısıyla insanlar yeni arayışlara yöneldi. 1984 yılında ÖFK'ların (Özel Finans Kurumları) Türkiye'de faaliyete geçmesiyle birlikte İslami değerleri ön planda tutan finans katılımcıları sektöre eklenmeye başladı. Ekonomik istikrarsızlığın çok yüksek olduğu dönemde Türkiye ile tanışan ÖFK'ların en destek görür yanlarından birisi de kriz dönemlerinde krize karşı dayanıklılığının olmasıydı. Ülkemize yeni gelmiş olan bu sistem elbette belirli zorluklarla karşılaştı. Çünkü banka statüsü kazanamayan ÖFK'lar gerek işlem hacmi gerekse faizsiz finansman ürünleri bakımından kısıtlı çalışıyordu. 2005 yılından

Katılım bankaları, ekonomik sistemin finansal dinamolarıdır

sonra ÖFK'ların bankacılık statüsüne gelmesiyle bankacılık sektöründe yeni bir bakış açısı oluştu. Hafızalarda faizli finans sisteminin vazgeçilmez olmadığı yer edinmeye başladı. Özel sektör tarafından başlatılan katılım bankacılığının başarısı gözlemlendikten sonra kamu katılım

bankaları da sektöre giriş yapmış oldu. Katılım bankalarının temel farkı fon toplama, fon kullanırma ve bankacılık hizmetleri alanında faizsizlik prensibine bağlı olarak finansal hizmet sunmalarıdır. Dolayısıyla bu kurumlar ekonomik sistemin finansal dinamolarıdır.

Faizsiz Modelin Ekonomiye Katkısı Nedir?

Katılım bankacılığının temel amacı, faize karşı tutum sergileyen bireylerin atıl fonlarını ekonomiye katarak ülkenin gelişmesine katkı sağlamaktır. Katılım bankacılığı sisteminin Türkiye'de faaliyet göstermesi ülkenin Müslüman ülkelerle olan bağlantılarının gelişmesine

de yol açmıştır. Türkiye’de özellikle Körfez ülkelerindeki paraların katılım bankaları aracılığı ile Türkiye’ye getirilmesi her iki taraf için de fayda sağlamaktadır. Faizsiz finans ve faizsiz ekonomi modeli çalışmaları Türkiye dışında başta Malezya, Endonezya, Suudi Arabistan gibi ülkelerde yapılıyor. Pakistan merkez bankasının faizsiz sistemle çalışmasını da örnek verilebiliriz. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası’nın (TCMB) da katıldığı birçok Faizsiz finans çalışmaları bulunmaktadır. Gerçek olmayan kayıtsız ve faturasız hiçbir işleme finansman sağlamayan katılım bankaları isleyiş prensipleri ile vergi kaybının da önüne geçmektedir. Katılım bankaları üretim veya mal finansmanı endeksli çalıştığı için direkt reel ekonomiye tesir etmektedir. Bunların yanında hem ülke ekonomisindeki kredi kullanımlarının bir karşılığı olmuş hem de kayıt dışı ekonomiye karşı atılmış somut bir adım olmuştur.

Risk ticari hayatın temel yapıtaşlarından biridir. Öyle ki Faizsiz finans alım-satıma dayalı olduğu için yapılan kredi kullandırmalarında veya projelerde başarısızlık meydana gelmesi katılımcılara yansımaktadır. Yapılan girişimler veya fon kullandırmalarından elde edilen gelirler kâr/zarar oranına göre katılımcılara yansımaktadır. Konvansiyonel bankaların kendi sermayelerinden ve topladıklarından elde ettikleri kârlar, sözleşmede anlaşılan faiz oranından bağımsız çalışır. Yani her ne durum olursa olsun vade sonunda belirlenen faiz anapara ile beraber hesap sahibine ödenir. Katılım bankacılığının risk zarar transferine bakıldığında reel bir girişimden pay elde etmek gibidir. Bu yüzden katılım bankacılığı/finansı vade sonu için dağıtım oranı belirleyemez. Bu konuda “katılım” kavramının gerçek bir risk transferi taşıdığını söylemekte fayda var. Konvansiyonel bankaların personel azaltma eğiliminde olduğu günümüzde katılım bankaları yeni şubeler ve yeni istihdamlarla yerini almaktadır. Katılım bankaları yöneticilerinin açıklamış olduğu büyüme hedefi de ülke genelinde istihdam artışına işarettir. Katılım bankalarının ülkemize yaptığı katkılarının başında atıl fonların değerlendirilmesi geliyor. Fonlarını faizsizlik prensiplerince değerlendirmek isteyen finans katılımcıları için finans sektörünün kapıları da açılmış oldu. Bunların dışında körfez ülkelerinden Türkiye’ye ciddi bir fon akımı gerçekleştirilmiş ve bunların sonucunda ülke olarak hem rezervlerimiz artmış hem de finansal etkinlik güçlenmiştir.

Katılım bankaları, faizsiz finans hizmetlerinin yanı sıra Türkiye’nin kültür ve sanat ortamı için sosyal

2005

**YILINDAN SONRA
ÖFK’LARIN
BANKACILIK
STATÜSÜNE
GELMESİYLE
BANKACILIK
SEKTÖRÜNDE YENİ
BİR BAKIŞ AÇISI
OLUŞTU**

Ekonomiye büyük bir faydası olan katılım bankaları. bugün bünyelerinde 15 binden fazla çalışanı istihdam ediyor

sorumluluk projelerinde de yer alıyor. Kanserli Çocuklara Umut Vakfı (KAÇUV) ve KIZILAY gibi kurumlarla da zaman zaman çalışan katılım bankaları sahip olduğumuz değerlere sahip çıkma amacıyla bağlı ve desteklerle ihtiyaç sahiplerine ulaşıyor. Burada sayamadığımız farklı yönleriyle de güzel adımlar atan katılım bankaları, finans sektöründe kararlı büyümesiyle birlikte tarihi değerlere de sahip çıkarak kültürel faaliyetlerine devam ediyor.

Yeni Bir Kariyer Alanı: Katılım Bankacılığı

Türkiye’de her geçen gün katılım bankacılığına olan ilginin artması eğitim dünyasına da yansdı. Üniversitelerde İslam ekonomisi/ finansı alanında çalışmalar başladı ve bu alanda dersler açıldı. Böylece üniversitelerde yeni bir kariyer alanı doğmuş oldu. Bu anlamda çalışmalar yapan bazı üniversiteler şu şekilde sıralayabiliriz; Sakarya Üniversitesi bünyesinde olan İSEFAM (İslam Ekonomisi ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi), İstanbul Üniversitesi bünyesinde olan İSIFAM (İstanbul Üniversitesi İslam İktisadı ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi bünyesinde olan İSEFAM (Uluslararası İslam Ekonomi ve Finansı Araştırma ve Uygulama Merkezi). Bingöl Üniversitesi ve Karatay Üniversitesi de bu alanlarda çalışmalarını yaptığı diğer üniversitelerdir.

KÜRESEL BOYUTTA

Helal Ekonominin Yeri

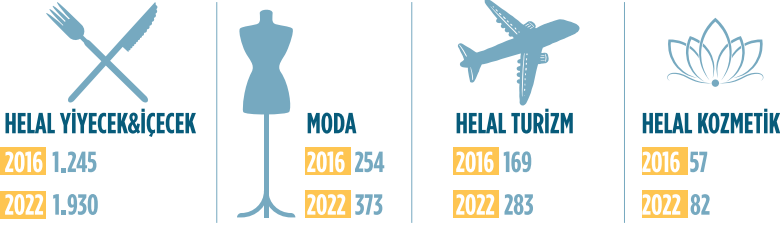
Yazı: Merve Kantarcı Çulha

Dünyanın içinde bulunduğu değişim sürecinin merkezinde insan var. İnsanın değişimi, sadece tüketici olarak alışkanlıkların, yaşama biçiminin ve tercihlerin değiştiği anlamına gelmiyor. İnançlara göre de insanın ihtiyaçları değişti ve çeşitlendi. Yaşam boyunca devam eden helal kazanç, insan hayatında önemli bir yer tuttu. Seçenekler ve imkânlar arttıkça talepler de bu yönde gelişti ve "helal ekonomi" kavramı oluştu. Bu alana sektör demek şu an yanlış olabilir, fakat gözle görünür biçimde ekonomiye katkısını düşündüğümüzde yeni bir alan oluştu

Helal kazanç, yaşamımızda önemli kriterler arasında yer alıyor. Peki, küçüklüğümüzden beri haftamızda yer edinen bu kavramın ekonomideki yeri nedir?

diyebiliriz. Dünya ekonomisinde ve ticaretle değişen kurallar, akreditasyon alanının etkinliğini artırdı ve helal sertifikalı ürünler önemli bir yer kaplamaya başladı. Dünyada yaşayan Müslüman nüfusun helal ürüne ve ürünün belgelendirmesine ilişkin ilgi ve talebi giderek artıyor. Bu nedenle helal ürün konusu sadece gıda değil, kozmetik, tekstil, finans, tedarik zinciri ve sigorta gibi pek çok alanı kapsıyor. Dünyada yaşayan 1,8 milyar Müslümanı düşünürsek hâlâ helal belgelendirme konusunda yeterince yol alınmadığını söyleyebiliriz. State

DÜNYADA MÜSLÜMANLARIN SEKTÖRLERE GÖRE HARCAMALARI VE ÖNGÖRÜLEN RAKAMLAR (MİLYAR DOLAR)

of the Global Islamic Economy raporuna göre dünyada helal yiyecek ve içecek sertifikasına sahip olan endüstrilerin pazar payı 2015 yılında 415 milyar dolar iken bu rakamın 2030'da 1 trilyon dolar olacağı öngörülmüyor. Bu durum şirketlerin helal farkındalığına olan ilgisinin artmasına da sebep oluyor. Helal pazarın önemli bir kısmını turizm oluşturuyor. Bugün yaklaşık 120 milyon Müslüman ziyaretçi, 150 milyar dolarlık bir turizm ekonomisi oluşturuyor. Bu rakam, bütün turizm hacminin yaklaşık yüzde 10'una denk geliyor. 2020 itibarıyla 170 milyon Müslüman turistin seyahat etmesi ve burada 200 milyar dolarlık bir ekonomi oluşması bekleniyor.

Helal Ekonomide En Önemli Pazarlar

Helal sertifikalı ürünler başta Avrupa, ABD ve Uzak Doğu ülkeleri olmak üzere özellikle

İnsanların her geçen gün ilgi gösterdiği "helal" konusu gıdadan kozmetiğe, tekstilden finansa kadar birçok alanı kapsıyor

MÜSLÜMANLARIN
HELAL GIDA
ÜRÜNLERİNE OLAN
HARCAMALARI
1,17
TRİLYON DOLAR

temizliğe önem veren bilinçli tüketiciler tarafından da tercih ediliyor. Dolayısıyla aslında bu konu sadece Müslümanları değil, dünyada yaşayan herkesi ilgilendiriyor. Helal ekonomide 50'den fazla ülkenin farklı sektörlerde hizmeti bulunuyor. En önemli pazarlar ise Amerika, Suudi Arabistan ve Çin. Helal ihracata baktığımızda ise 2017 yılında 50 milyon dolar iken 2030'da ise bu rakamın 1 milyar dolara ulaşacağı tahmin ediliyor. Faizsiz finansın pazar payının da 2022'de 3 trilyon 782 milyar dolara çıkacağı öngörülmüyor. Bu rakamları değerlendirdiğimizde helal sektörün bugünün ve geleceğin yüksek potansiyelli bir pazar olduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye'de de helal sektörü konusunda son yıllarda önemli çalışmalar yapıldı. Ancak dünyaya göre henüz çok gerilerdeyiz. Türkiye'nin dünya helal sektöründen aldığı pay alanlara göre değişiyor. Ülkemizin İslami pazardan aldığı pay ise 55 milyar dolarlık Faizsiz finans ürünleri başta olmak üzere 100 milyar dolar civarında. Türkiye'de her yıl helal ticaretinin geliştirilmesi, yeni teknolojilerin tanıtılması ve yeni pazarların ulaşılabilir kılınması amacıyla İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Helal Fuarı ve Dünya Helal Zirvesi düzenleniyor. Bu gibi organizasyonlarda dünyada helal sektörün tüm paydaşları, uzmanları ve temsilcileri bir araya geliyor ve bu alanda önemli gelişmelere vesile oluyor. Helal uygunluk değerlendirme kuruluşlarını akredite etmek üzere 2017'de Helal Akreditasyon Kurumu kurulmasına dair kanun tasarısı, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaştırıldı. Türkiye'de "helal sertifikası" veren ilk kurum olan Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Denetleme ve Sertifikalandırma Araştırmaları Derneği (GİMDES), bireyin ve toplumsal bütünlüğün gıda maddeleri, kozmetik, ilaç ve temizlik ürünleri başta olmak üzere hayatında kullanabileceği bütün ihtiyaç maddeleri konularında bilinçlenmesini sağlamayı amaçlıyor.

Helal Sertifikasını Kim Verir?

Müslüman olarak kullandığımız her şeyin katkı maddesinin ve kanserojen etkisini araştırmak gerekiyor. Çünkü insan sağlığı üzerine etkileri tespit edilen her şey dinimizce yasaklanmıştır. Bu durumu tespit etmek amacıyla Helal Gıda Sertifikası, devletlerin himayesi altında sertifika veren kurumlar ya da sivil inisiyatifin oluşturduğu sertifikalandırma otoriteleri tarafından veriliyor. Şu anda Türkiye'de helal ürün belgelendirme hizmetleri dernekler aracılığı ile yapılmaktadır. Türk Standartları Enstitüsü(TSE) helal belgelendirmesini SMIC standartları doğrultusunda gerçekleştirmektedir.

Kuveyt Türk Bilgi Teknolojileri BT İş Sürekliliği Yöneticisi
Şerafettin Özsoy

YAPAY ZEKÂ TABANLI

Robo Danışmanlar

Yapay zekânın bankacılık ve finans sektöründe kullanım alanı her geçen gün daha da artıyor. Son zamanlarda üzerinde en fazla kafa yorulan konuların başında ise yapay zekânın bankacılık alanındaki uygulamalarından olan robo danışmanlık ve sanal robo danışmanlar geliyor.

Robo Danışman Nedir?

Robo danışman en basit anlamda gerçek finansal danışmanların yaptığı işleri yapabilen yapay zekâ tabanlı bir yazılım uygulamasıdır. Robo danışmanın sunduğu hizmeti ise özetlersek olarak kişiselleştirilmiş finansal tavsiye sunmak olarak ifade edebiliriz. Robo danışmanların genellikle kullanıldığı alanlar varlık yönetiminde odaklanıyor. Yani elinde birikimi olan varlıklı kişiler adına en kazançlı finansal yatırım tavsiyeleri sunuluyor.

Çalışma Modelleri Nelerdir?

Yakın zamana kadar geleneksel anlamda finansal danışmanlık şu şekilde yürüyordu: Elinde ciddi sermayesi olan bir yatırımcı bir bankaya ya da portföy yönetim şirketine geliyordu. İlgili firma söz konusu kişiye bir danışman atıyordu. Bu danışman da geçmiş tecrübelerine ve gelecek öngörülerine göre ve sizin risk iştahınıza ve getiri beklentinize göre bir yatırım sepeti planı sunuyordu. Bu şekilde sizin için bir finansal danışmanın çalışması tabii ki çok güzel fakat bedelini ödemek kaydıyla. Üstelik böyle bir hizmetten yararlanmak için çok ciddi bir birikiminiz olması gerekiyor ve alınan komisyonlar da oldukça maliyetli. İşte bu noktada sanal robo danışmanlar beliriyor. Üstelik bu hizmetler için oldukça düşük

Yapay zekânın bankacılık alanındaki başlıca uygulamaları: robo danışmanlık ve sanal robo danışmanlardır

yatırım miktarları yeterli ve alınan komisyonlar da geleneksel sisteme göre oldukça düşük sayılabilir. Robo danışmanların geçmişi oldukça kısa olmasına rağmen kısa zamanda oldukça mesafe katettiklerini söylemek mümkün.

Veri Odaklı Bir İş Modeli

Bir yandan ortaya çıkan dijital verilerimizi korumak istiyoruz fakat öte yandan birileri bize daha uygun fiyatlı veya daha fazla kazanç getirecek teklifler sunacaksa verilerimizi de gizliliğe riayet edilmesi şartıyla paylaşmak

GLOBAL ARENADAKİ EN ÖNEMLİ SANAL ROBO DANIŞMANLAR

Dijital Robo Danışman	Kuruluş Yılı	Yönettiği Varlıkların Değeri (Milyon Dolar)	Minimum Yatırım Miktarı (Dolar)	1 Yıllık Getiri Oranı (%)
Schwab Intelligence Portfolios	2015	19400	5000	11.94
Betterment	2010	9058	Yok	11.68
E*Trade Adaptive Portfolio	2016	400	5000	11.6
Sigfic	2012	120	2000	11.41
WiseBanyan	2014	94	Yok	11.4
Vanguard	2015	83000	50000	10.92
Ally	2014	18	2500	10.23
Personal Capital	2011	4344	100000	9.9
FutureAdvisor	2010	969	10000	8.34
Ellevest	2016	25	Yok	n.a
Wealthfront	2011	6763	500	n.a

Robo danışman. gerçek finansal danışmanların yaptığı işleri yapabilen yapay zekâ tabanlı bir yazılım uygulamasıdır

istiyoruz. Sanal robo danışmanlık veri odaklı bir iş modeli üzerine bina edilmiş durumda. Söz konusu yapay zekâ olunca yapay zekâ tabanlı uygulamaların daha sağlıklı sonuçlar elde etmesi için olabildiğince çok veriye ihtiyaç var. Veri arttıkça sistemin öğrenmesi kolaylaşacak ve karar verirken doğru karar verme oranı artacak. Aslında sanal finans danışmanlığı bir şekilde son 10 yıldır var. Fakat temelinde yapay zekâ yatmayan algoritmalara dayalıydı. Yani statik bir algoritmayı piyasadaki fiyat değişimleriyle besleyip ortaya bir finansal öneri çıkarıyorlardı. Fakat robo danışmanlığı farklı kılan ise yapay zekâ ve kişiselleştirme.

Sanal bir robo danışmanlık sunacağı öneriyi kişiselleştirmek için yatırımcının profilini ve risk iştahını ölçmek için birtakım sorular sorarak başlıyor. Çünkü her yatırımcının beklentisi, risk iştahı ve sermayesi birbirinden farklı. Bu sorulardan sonra yatırımcının profili ortaya çıkmış oluyor. Bunun dışında bilgi bankasında güncel olarak getiri-risk durumuna göre çeşitli finansal ürünlerin güncel bir analizi ve gelecek fiyat tahminleri mevcut oluyor. Daha sonra bunları birleştirip kişiye özel bir yatırım planı sunmuş oluyor. Sunulan tekliflerin yüzde 100 başarılı sonuçlar vermesinin mümkün olmadığını da bilmek gerekiyor. Her şeyden

Yapay zekânın bankacılık ve finans sektöründe kullanım alanı her geçen gün daha da artıyor

önce finansal tahminler geçmiş finansal verilere dayanılarak yapılıyor. Finansal ekonometri gibi bilim dallarının yegâne çalışmanı alanı zaten bu. Eldeki verinin tipine ve özelliklerine göre en olası bir finansal model geliştiriliyor ve önümüzdeki dönemde oluşabilecek yeni fiyatlar tahmin ediliyor. Sanal robo danışmanın ayrıca kendi kendine öğrenen algoritmaları da mevcut. Uygulama ne kadar çok işlem yaparsa ve ne kadar çok kullanıcı tarafından kullanılırsa o kadar karar isabeti yükseliyor. Bu nedenle sonuçlar her geçen gün daha iyiye gidiyor.

Robo Danışmanlara Veri Beslemesi

Robo danışmanların güncel piyasa bilgilerini almada zaten sorunları yok. Finans dünyası yıllardır bu bilgi beslemesinin metodolojisini oturmuş durumda. Asıl konu müşteriyi daha iyi tanımak için daha çok veri toplamak. Bazı ön testlerle girilen veriler gerçek anlamda bir analiz yapmak için yetersiz kalıyor. Burada devreye API'ler giriyor. Robo danışmanları önceden birçok banka, emeklilik şirketi, alışveriş sitesi, kredi kartı, sanal cüzdan uygulamasının API'lerini kendi sistemlerine entegre etmiş oluyorlar.

Kullanıcı ise robo danışmanı uygulamasının içerisinden farklı platformlardaki geçmiş kişisel verilerini sisteme basit birkaç işlemle ve güvenlik doğrulamasıyla transfer edebiliyor.

Global Pazarın Durumu

Günümüzde robo danışmanlık ile 250 milyar dolar civarında bir yatırımın yönetildiği biliniyor. Her ne kadar birçok ilerleme kaydedilse de robo danışmanlığın şu an için hâlâ emekleme döneminde olduğunu söylemek mümkün. Fakat pazarın büyümesi oldukça hızlı

olacağı benziyor. BI Intelligence (2017)'a göre robo danışmanlar 2020 yılında tüm finansal varlıkların yüzde 10'unu yönetiyor olacak. Burnmark (2017) tahminlerine göre ise 2022 yılına geldiğimizde robo danışmanların yönettiği varlıkların değeri 1 trilyon doları geçmiş olacak.

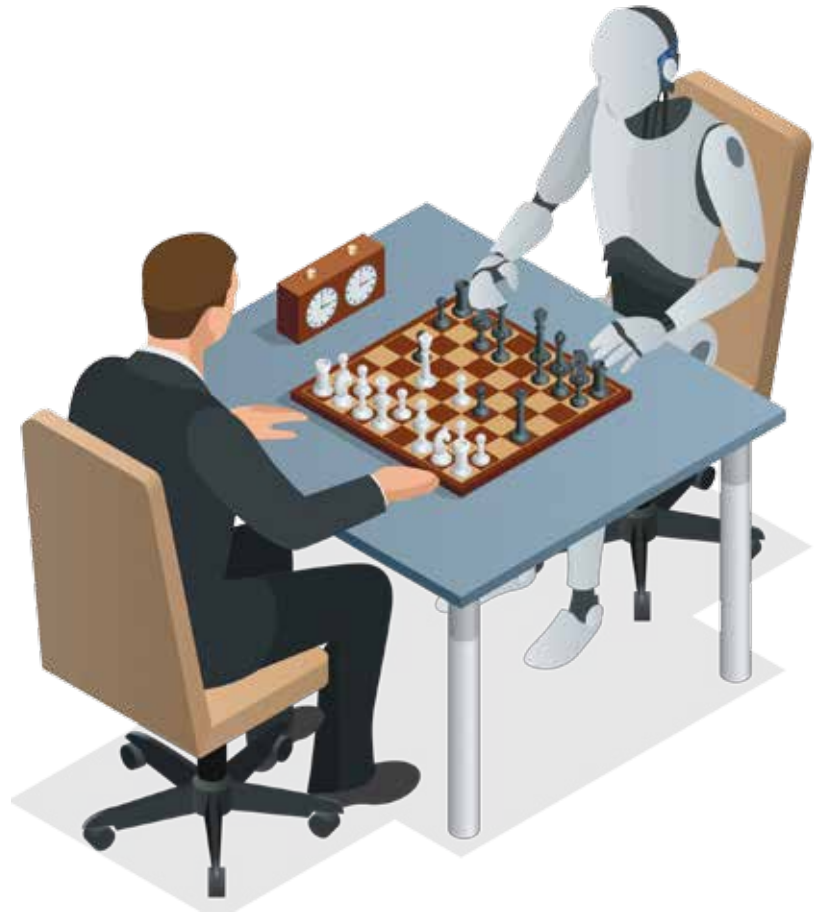
Geleneksele Meydan mı Okunuyor?

Aslında şu anlık geleneksel yatırım bankacılığına ve portföy yönetimine meydan okunmuş olmuyor. Çünkü robo danışmanlar mevcut durumda bu geleneksel sektörün ele almadığı hedef kitlelere erişmek için çalışıyorlar. Göreceli olarak daha düşük bütçeli müşterilerin peşindeler. Bu nedenle hâlihazırda gelenekçiler ile yenilikçilerin kıran kırana bir mücadelesi bugün için yok. Ama robo danışmanlar rüşlerini ispat edip, geleneksel sektörün hedef kitlesine yönelince asıl çatışma o zaman başlayacak. Fakat bu çatışma kısa sürecek çünkü eğer robo danışmanlar emekleme dönemini geçebilirlerse geleneksel sektörün robo danışmanların karşısında uzun süreli tutunma imkânları olmayacak gibi duruyor.

Türkiye'deki Durum

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de özel finansal danışmanlık hizmetlerinden yararlanmanın birtakım şartları var. En başta yatırım miktarı için belli minimum seviyeler var. Örneğin bu hizmeti bir bankadan almak istiyorsanız bu minimum rakam genellikle 1 milyon TL'nin üstünde bir seviyede seyrediyor. Yani elinizde 200 bin TL nakdiniz varsa muhtemelen herhangi bir banka sizi bu kapsamda bir müşteri olarak kabul etmez ve size özel uzman bir finansal danışman atamaz. Bir portföy yönetimin şirketiyle çalışıyorsanız paranızı yönetmenin karşılığında sizden belirli bir yüzde komisyon isteyecekler ve ayrıca beklentinin üzerinden bir başarı gösterirlerse ayrıca bir başarı primi de isteyecekler. Yurt dışında bu işe çok sıkı kafa yoruluyor. Minimum yatırım seviyelerinin ve komisyonların daha düşük gerçekleştiği robo danışmanlık ile beraber daha önce varlık yönetimine alınamayan birçok müşteri segmenti bu hizmetler kapsamında hedef kitleye dönüşmüş durumda. Türkiye'de hâlihazırda Fon Koçu, Akıllı BES, Addvice gibi robo danışmanlar faaliyet göstermeye başladılar. Yakın zamanda birçok yeni uygulamanın ortaya çıkacağı kesin. Çünkü Türkiye piyasasında fiyat değişkenliği yurt dışına göre çok fazla. Yani fiyat hareketlerinden para kazanmak birçok kişinin ek gelir kaynağı durumunda. Eğer uygulamalar müşterilerin ihtiyaçlarını iyi şekilde karşılar ve başarılı sonuçlar ortaya çıkarsa bu alan bir anda devasa hacimlere yükselebilir. Türk insanı teknolojiden

Mobil bankacılıktaki başarıyı göz önüne aldığımızda sanal robo danışmanlar için de büyük bir talebin olacağı gözüküyor

BI INTELLIGENCE'A
GÖRE ROBO
DANIŞMANLAR
2020'DE TÜM
FINANSAL
VARLIKLARIN

%10'NU
YÖNETİYOR
OLACAK

fayda gördükçe hızla adapte olabilen bir millet. Finansal danışmanlıkta temel amaç getiriye artırmak ve riski yönetmek. Bunu düşük maliyetli ve daha kazançlı hâle kim getirirse Türk yatırımcısı onu tercih eder. Dolayısıyla ortada görünen bir köy durumu var. Yaşı daha büyük olan kitlelerde teknolojiye karşı bir tedirginlik olsa da genç neslin teknolojiden yararlanma potansiyeli çok yüksek. Mobil bankacılıktaki penetrasyon hızını başarısını göz önüne aldığımızda sanal robo danışmanlar için de büyük bir talebin olacağı gözüküyor.

DİL ÖĞRETİMİNDEN

Dillerin Öğretimine

Bakanlar Kurulu 2018 yılı Nisan ayı içerisinde aldığı bir kararla Malayca ve Endonezce dillerinin de örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğretilmesini kararlaştırdı. Bakanlar Kurulu'nun bu kararı, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin son yıllarda oluşturduğu perspektifle örtüşen bir karar olarak dikkat çekmektedir. Bölgesel aktör olmanın dışında gerek tarihsel geçmişiyle gerekse kültürel geçmişi ve inanç birliktelikleri açısından düşünüldüğünde, Bakanlar Kurulu'nun aldığı bu kararın Türkiye'nin uluslararası aktör olma ve dış siyasette etkinliğini ortaya koyması açısından önemli olduğu anlaşılacaktır. Nitekim son yıllarda ülkemizin başta Afrika olmak üzere dünyanın birçok yerinde büyükelçilikler düzeyinde temsilcilikler açmasını, sadece temsilciliklerin açıldığı ülkelerle ticari iş birliğinin bir gereği olarak değil aynı zamanda inanç ve kültürel birlikteliğin getirdiği bir etkiyi yeniden oluşturma ve geliştirme amacı taşıdığını da düşünüyoruz. Bu bağlamda örneğin, Malayca ve Endonezce dillerinin örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğretilmesinin kabulü sadece çok konuşulan iki dilin öğretilmesi olarak düşünülmemelidir. Her iki dilin sadece Asya'da konuşulan diller olduğu düşünüldüğünde bile ekonomisiyle sürekli

Ekonomisiyle sürekli gelişmişlik gösteren Türkiye'nin, bu anlamda yeni ülkelere, yeni coğrafyalara, yeni dillere ihtiyacı vardır

gelişmişlik gösteren Türkiye'nin, bu anlamda dahi yeni ülkelere, yeni coğrafyalara, yeni dillere ihtiyacı vardır.

Dil öğrenimi ya da yabancı dil söz konusu edildiğinde ilk akla gelen özlü sözün "Bir dil bir insan, iki dil iki insan" şeklindeki söz olduğunu hatırlamak gerekir. Ancak dil öğrenimini sonuçları itibarıyla değerlendirdiğimizde, dil öğrenmenin sadece bir yabancı dili, daha doğru bir ifadeyle ikinci, üçüncü bir dili öğrenmekten

ibaret olmadığını; sadece dil öğrenmenin getirdiği pratik kazanımlarla değil, bu kazanımları hayatın hemen bütün alanlarına yaymakla da açıklayabiliriz. Örneğin, Endonezya'nın nüfusu 250 milyonun üzerinde, Endonezce dilinin kalabalık bir nüfusun dili olmasının ötesinde her türlü iletişime ve ilişkiye-buna ekonomik, kültürel, turizm vb. ilişkiler dâhil-girilebileceği anlamı kendiliğinden

ortaya çıkar.

Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bir devlet politikası olarak benimsediği Afrika açılımı da bize Endonezce ve Malayca dilleri dışında Afrika'da çok kullanılan başka dillerin de örneğin Hausa, Swahili, Yoruba ve Zulu dillerinin de örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenilebilmesinin yolları açılmalıdır. Dillerini

bildiğiniz insanlarla araçları ortadan çıkararak daha kolay anlaşılabilirliği unutulmamalıdır. Milli Eğitim Bakanlığının dil öğrenimine ilişkin uygulamada karşılaşılan nitelik ve verimlilikle ilgili sorunları olduğu açıktır. Bir an için bu sorunları bir kenara bırakarak düşündüğümüzde; dil öğrenimini, sorunların engellediği bir fırsatın ortadan kaldırılması olarak düşünmek yerine, söz konusu sorunların giderilerek hemen her ülkeyle kendi dillerinde asgari ilişkiler kurabilecek bir dil yetkinliğine sahip olma zarureti ortaya çıkacaktır. Dil, kültür, iletişim, ekonomik ilişkiler, kültürel ve turistik ilişkiler vb. kavramsal çerçevenin söz konusu edildiği her ortamda; dil ve dil öğrenimine ilişkin ihtiyaçların yanı sıra bilişim ve ulaşım altyapılarındaki hızlı değişimin saydığımız kavramsal çerçeve üzerine etkileri daha da belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Uzakların yakın, bilinmeyenlerin bilindik, tanınmayanların tanıdık hâle geldiği bir çağda; dilin, hangi dil olursa olsun, öğrenilmesinin önündeki engeller ortadan kaldırılmalıdır. Ulaşabildiğiniz her yerde ulaştıklarınızı biliyor ve tanıyor olmanın rahatlığıyla hareket etme becerisini size sağlayacak olan dil öğrenimini, kültürel tanımayla besleyerek kolay iletişim kurulabilir coğrafyalara uzanmak gerektiği kesinlikle göz ardı edilmemelidir.

Bu bağlamda, ülkemizin genç ve dinamik nüfusunun, kendilerine altyapısı sağlam, tutarlı bir yol haritası çizildiğinde üstesinden gelemeyeceği hemen hemen hiçbir şey yoktur. Nitekim bugün en yalın ifadesiyle devletimizin savunma sanayisinde attığı adımlar ülkenin genç beyinlerine duyulan güvenden kaynaklanan bir alan açmanın sonucu olarak da

ENDONEZYA
NÜFUSU

250

MİLYONUN
ÜZERİNDE

Uzakların yakın, tanınmayanların tanıdık hâle geldiği bir çağda: dilin, hangi dil olursa olsun, öğrenilmesinin önündeki engeller kaldırılmalıdır

değerlendirilebilir. Bu çerçevede dil öğrenimi ihtiyacını "yerinde ve gerekli olanı" öğrenme şekliyle sınırlandırmamak, bunu daha da ileri seviyelere taşıyarak AB dil portfolyosunda yer alan seviyelerde dil öğrenimini zenginleştirmek hangi dil olursa olsun takip edilmesi gereken bir yoldur.

Bugün Endonezce ve Malayca özelinde yapılan dil öğreniminde çeşitliliğin sağlanması düşüncesi, bakanlığın dil öğreniminde verimlilik ve niteliğin sağlanması düşüncesiyle buluşarak, attığımız taşın ürküttüğümüz kurbağaya değmesini sağlamalıdır. Dil öğreniminde yapılan onca masrafa, geçen onca zamana karşın hâlâ arzu edilen seviyede olunmadığı bir gerçektir. Türkiye Cumhuriyeti 24 Haziran'da yapılan seçimle devlet erkende daha hızlı karar almayı sağlayabilecek, daha hızlı stratejiler geliştirecek ve klasik bürokrasinin engelleyici ve süreci yavaşlatıcı tutumlarından uzaklaştırarak yeni bir sisteme geçiş yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin bu yeni dönemde, gerek uluslararası çevrelerde karar verici aktör durumuna gelmesi gerekse dünyanın diğer bölgeleriyle kuracağı ekonomik, kültürel ilişkilerde daha üretken ve verimli ilişkiler sağlayabilmesi için diğer birçok alanda olduğu gibi yabancı dil öğretimi politikalarının da yeni bir çehreye bürünmesi gerekliliği doğmuştur.

ZEKÂT UYGULAMALARI VE

Katılım Bankacılığı

Bir dini emir olarak zekât, Müslüman'ın zenginlik sınırına ulaştıktan bir yıl sonra Tevbe suresinin emrettiği yerlere ödemesi gereken mali bir yükümlülüktür. Bir açıdan arınma, büyüme ve gelişme anlamına gelen zekât, hayatın birçok alanına hitap eden külli bir ibadettir. Kişinin manevi olarak arınmasından muhtaçların ihtiyaçlarının görülmesine, ekonominin canlanmasından sosyal adaletin tesis edilmesine kadar hikmet yelpazesi çok geniştir. Fakat biz 21. yüzyılın Müslümanları olarak bu hikmetlerin kaçının idrakindeyiz? Zekâti ne kadar önemsiyor ya da önemsetiyoruz? Bu ve benzer soruları cevaplayabildiğimiz ölçüde İslam dininin temel taşına doğru bir zemine yerleştirebiliriz. Kur'ân'da "zekât" lafzıyla 30 defa, "sadaka" lafzı ile müteradif manada iki defa, toplamda 32 defa zikredilmektedir. Zekât lafzı ile geçen 30 ayetten 26 adedi namaz (salat) ile birlikte kullanılmaktadır. Tüm semavi kitaplarda zekât emrine rastlamak mümkün. Ancak İslam'da zekâtın diğer semavi dinlerden ayrıştığı nokta Kur'ân'da bir emir olarak çokça zikredilmesi ve hadislerde zekât ile ilgili ihtiyaç görülen tüm ayrıntıların paylaşılmasıdır. Bu ilahi bilgilerin İslam'ın toplum hayatına en büyük çıktısı ise Hz. Peygamber nezaretinde oluşan

Bir açıdan arınma, büyüme ve gelişme anlamına gelen zekât, hayatın birçok alanına hitap eden külli bir ibadettir

zekât müessesesidir. Zekâti kimin hak edeceği Tevbe suresinde belirtilirken bir sınıf vardır ki onlar da zekât işlerinde çalışanlardır. Bu ayet zekât kurumunun başlıca delilini gösterdiği gibi Hz. Peygamber'in çevre kabilelere gönderdiği zekât memurları ve mektupları zekâtın bir müessese şeklinde çalıştığını göstermektedir. Aradan geçen yüzyıllar bu kurumun işlevselliğini belli bir ölçüde yitirdiğini gösteriyor. Dört halife dönemi ve Ömer bin Abdülaziz döneminden 20. yüzyıla kadar geçen sürede bazı istisnai uygulamalar dışında zekât kurumuna somut anlamda rastlayamıyoruz. Ne zaman ki İslam ülkeleri Batı'nın sömürge güçlerinden bağımsızlıklarını kazanıyorlar, o zaman yavaş yavaş zekât uygulamaları çağdaş anlamda şekillenmeye başlıyor. Günümüzde çok güzel örnekleri bulunan zekâtın kurumsal yapısı Uzak Asya, Körfez ve Kuzey Afrika İslam ülkelerinde her devletin kendi yapısına göre şekillenmiş durumda. En başarılı örnekleri Malezya ve Endonezya'da temayüz etmiş durumda. Dünyanın en çok bağış yapan ikinci ülkesi olmamıza ve yardımseverliğimizin temayüz etmiş olmasına rağmen, Türkiye olarak bu anlamda herhangi bir somut adım atamamış bulunuyoruz. Yaptığımız bir araştırmaya göre 2015 yılı için

Türkiye'nin zekât potansiyeli yaklaşık 80 milyar TL civarındaydı. Bugün için ise bu rakam artmış durumda. 2018 verilerine göre ise bankada bir milyon üzerinde mevduatı bulunan 150 bin kişinin zekât potansiyeli ise 24,8 milyar TL civarında. Peki, bu potansiyeli ülke olarak yakalayabiliyor muyuz? Elimizde net bir veri olmamakla birlikte en çok bağış toplayan vakıfların bağış gelirlerini kıyasladığımızda dahi çok çok geride olduğumuz gözüküyor. Bunun en büyük sebebi ise zekâtın hutbe ve vaazlardan öteye geçememesidir. Elbette zekât verilmektedir, ancak bu verilen zekât doğru yere mi verilmiştir, doğru mu hesaplanmıştır, doğru mu toplanmıştır gibi bir sürü soruyu cevaplayan muhatap kurumsal anlamda yoktur. En güzide vakıflarımız dahi zekâtı toplamak ve dağıtmak dışında başka bir faaliyette bulunmuyor maalesef. Oysa bugün çeşitli mal ve yatırım türleri çıkmıştır ki bunların zekâtından sorumlu olup olmadığı bir Müslüman'a bildirilmemektedir. Örneğin, elindeki hisse senetlerine, bireysel emeklilik fonunun anaparasına zekât düştüğünü bilenlerin yüzdesi kaçırır? Ya da ihtiyacı dışında ikinci bir ev alan kişi zekâtını kira gelirinden mi ödeyecektir yoksa evin kendi değeri üzerinden mi? İşte tüm bu soruların cevaplanması ve standartların oluşturulması gerekmektedir ki ülkedeki zekât potansiyeli açığa çıkabilin.

Katılım Bankalarının Zekât Uygulamaları

Türkiye'deki zekât uygulamalarının gelişmesinde katılım bankaları önemli bir görev üstlenebilir mi sorusu konumuz açısından önemlidir. Aslında İslam'ın üçüncü temel şartından biri olarak zekât emri, faiz yasağından önce gelmektedir. Faizsizlik prensibine göre hareket etmeyi amaç edinen katılım bankaları, dayandıkları danışma kurulları standartları çevresinde zekâta da bu yüzden ayrı bir önem vermek durumunda. Ekonomik olarak bir çarpan etkisi oluşturan zekât bir bağlamda da zenginlik ihtiyaç sahiplerine yaptığı para arzıdır ki İslam iktisadı tam da bunu hedeflemektedir. Katılım bankaları, birer güven müesseseleri olduklarından zekât ödemelerini anlaşmalı oldukları güvenli vakıflara aktaracağı için burada fon sahiplerine farklı bir hizmet sunabilir. Hesaplama konusunda sorun yaşayan müşteriler için ise Albaraka Türk olarak zekât asistanı uygulamasını hayata geçirdik. Bu uygulama ile zekâtların daha doğru bir biçimde hesaplanmasını ve ödenen miktarın kayıtlı ekonomi çerçevesinde vakıflara aktarılmasını hedefliyoruz. Hiçbir özel veya kamu kurumunun üstlenmediği bu zekât hesaplama uygulamasını katılım bankacılığı sektörüne kazandırarak bir bakıma burada gizli

Albaraka Türk. zekât asistanı uygulamasını hayata geçirdi

olan potansiyeli harekete geçirerek fon artışına da katkı sağlayacağımızı düşünüyoruz. Bu çalışmanın, diğer Müslüman ülkelerde olup ülkemizde olmayan zekât kurumuyla ilgili çalışmalara ön ayak olacağına inanıyoruz. Katılım bankaları milyarlarca aşan potansiyelin hareketliliğinden pay alması sosyal sorumluluğun dışında iktisadi kazanımların toplumun tavanından tabanına aktarılacak ekonominin canlandırılmasına dolayısı ile reel sektörün harekete geçmesine vesile olacaktır. Faiz ne kadar toplumun tabanını sömüren bir araçsa, zekât da toplumun tabanını besleyen ona karşı bir araçtır. Dolayısıyla katılım bankacılığı faizden uzak durmayı gerektirdiği kadar zekâta yakın durmayı da iktiza etmektedir.

Bir açıdan bakıldığında zekâtın özü katılımdır; zekât verenin, zekât alanın hayatına katılması, onun hayatını kolaylaştırmasıdır. Toplumsal adaletin gerçekleşmesi, ancak o toplumun bireylerinin birbiriyle dayanışması ve yardımlaşması sonucu mümkün olabilir. Toplumun faiz illetinden uzak tutmayı vadeden katılım bankaları da bu dayanışma ve yardımlaşmanın zekât tarafında olmalıdır. Zekâtın toplanmasında üstlendikleri görevi bilgilendirme ve hesaplama konusunda ileri taşımaları varoluş gayelerinin bir parçası olmalıdır. Albaraka Türk üst yönetiminin çalışanlarına tanıdığı olduğu bir inisiyatif olan Keşfet Kurum İçi Girişimcilik programıyla uygulamaya geçirdiğimiz zekât asistanının tüm sektöre hayırlı olmasını diliyorum ve bu uygulamaların sektörle birlikte gelişmesini umuyorum.

BİLİM İNSANI

Biruni

Newton'dan 700 sene önce yer çekimi kuramı üzerine ilk fikirleri ileri süren Biruni, bilim adamlarına ilham kaynağı oldu

YAZI Merve Kantarcı Çulha

Özbekistan'ın Harezm şehrinde doğan Biruni, ilk eğitimini dönemin önemli matematikçi ve gök bilimcisi olan Ebu Nasr Mansur'dan aldı.

Hocası, Biruni'ye Öklid geometrisi ve Batlamyus astronomisini öğretti. Yunan filozoflarından Aristo, Arşimet ve Demokritus'un etkilenen Biruni, bilimsel çalışmalarına genç yaşta başladı. Gök bilimi alanında çalışmalar yapan Biruni, güneşin yüksekliğini ve hareketlerini, şehrin boylamını hesaplayarak mevsimlerin ne zaman başladığını belirledi. Dünyanın çapını, bugünkü değere çok yakın olarak bulan bilim insanı Biruni, jeodezi biliminin kurucusu oldu ve trigonometrik fonksiyonlarda yarıçapın birim olarak kullanılmasını önerdi. Biruni'nin geliştirdiği piknometre, mekanik usturlap ve bazı harita projeksiyonları günümüze kadar ulaşan ölçme araçları oldu.

Bilime Yön Veren Eserler

Bilim dünyasına pek çok eser vererek katkı sağlayan Biruni, *El-Asar'il-Bakiye an'il-Kuruni'l-Haliye* kitabında Orta ve Yakın Doğu'da kullanılan takvim sistemine dair bilgiler verdi. Coğrafyaya dair yazdığı eser ise *El-Kanunü'l-Mesudi'dir. İstihrâc el-Evtâr fi Dâire* isimli

kitabında Orta Asya'nın topoğrafyasını belirledi. *Kitabü'l Cemahir fi Ma'rifeti Cevahir*'de mineral, maden, metal, alaşım, porselen gibi pek çok madde hakkında detaylı bilgi verdi. Kitabında, her bir maddeyi diğer bir maddeden ayırt etmeye yarayan özgül ağırlıklarını gösterdi. Ömrü boyunca incelediği bitkileri *Kitâbü's-Saydele* isimli kitabında listeledi.

Çağının ötesinde bir deha olan Biruni,

Newton'dan 700 sene önce yer çekimi kuramı üzerine ilk fikirleri ileri sürdü. Galileo'dan 600 sene önce ise geliştirdiği telekokoplar ile gözlemleri sonucunda gezegenlerin güneş etrafında döndüğünü görüşünü savundu.

Dünya dönüyorsa, ağaçlar ve taşların neden fırlamadığı sorusuna, merkezde bir çekicilik olduğu ve her şeyin dünyanın merkezine düştüğü cevabını veren Biruni, Kuzey, Güney, Doğu ve Batı'nın farklı noktalarda bulunduğu; denizlerin ardında bir karanın

bulduğunu (Bugünkü Amerika) öngördü. Kendisinden çok sonra gelen Newton, Toricelli, Copernicus, Galileo gibi bilim adamlarına ilham kaynağı oldu. Tüm dünyada çağının en büyük bilgini olan Biruni, 1051 yılında Gazne'de hayata gözlerini yumdu. The UNESCO Courier dergisi, 1974 yılında çıkardığı sayıyı Biruni'ye ayırdı.

Biz, paylaşmayı bilen
Türkiye'nin
Kuveyt Türk'üyüz

Biz birbirimize sapa sağlam bağlayan

Değerlerimizle Büyüyoruz

Sosyal sorumluluk faaliyetlerimiz ile milli değerlerimize, geçmiş ve geleceğimize sahip çıkıyor; insani yardım kampanyalarına, şehit ve gazi ailelerine, gelecek nesillere ve sanata destek veriyoruz.

KUVEYTTÜRK
SAĞLAM BANKACILIK

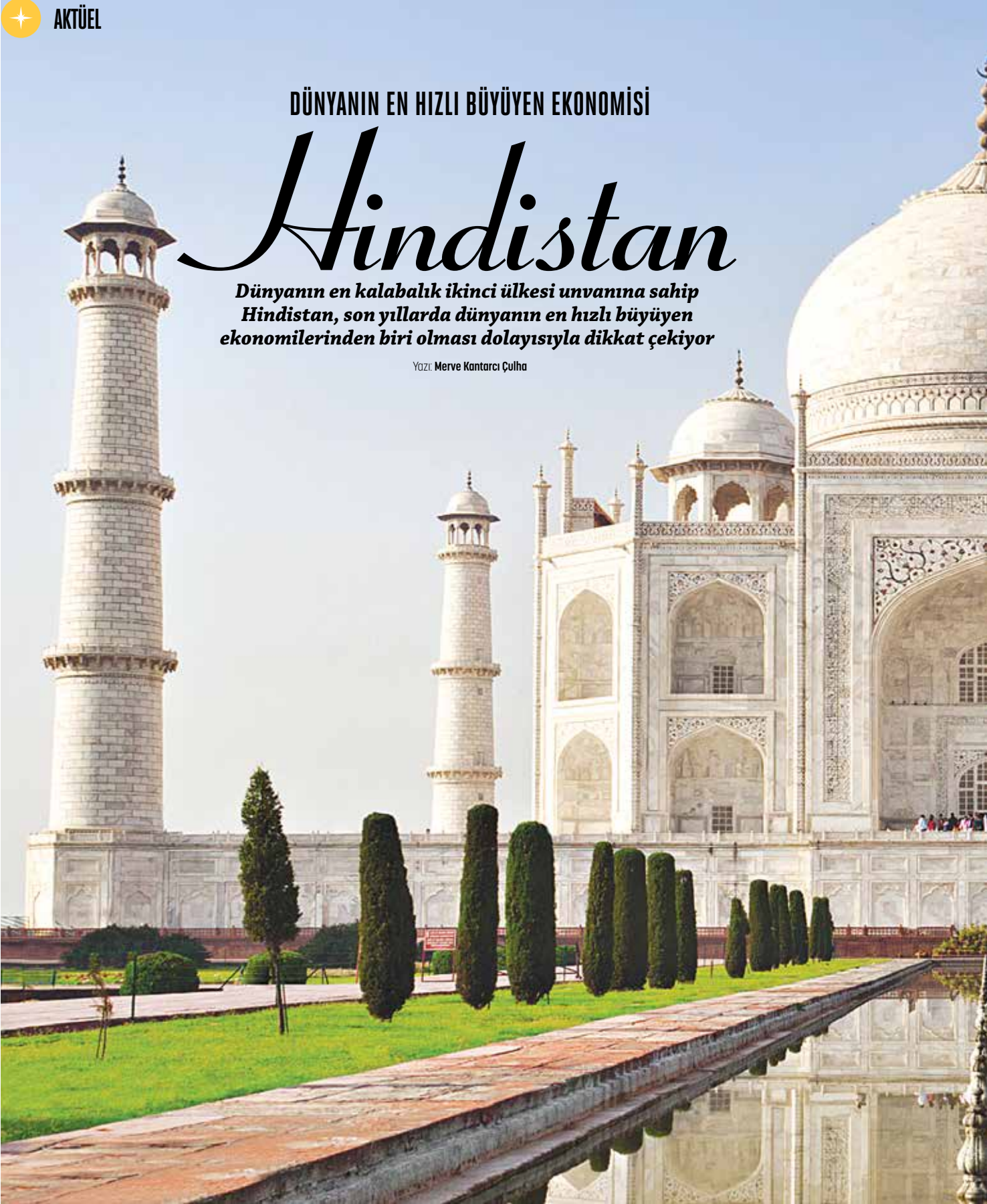

DÜNYANIN EN HIZLI BÜYÜYEN EKONOMİSİ

Hindistan

*Dünyanın en kalabalık ikinci ülkesi unvanına sahip
Hindistan, son yıllarda dünyanın en hızlı büyüyen
ekonomilerinden biri olması dolayısıyla dikkat çekiyor*

Yazı: Merve Kantarcı Çulha

 Türk-İslam mimarisinin en önemli yapılarından olan ve Şah İsmail tarafından yaptırılan Tac Mahal, UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'nde yer alıyor.

Hindistan, dünyada en fazla Müslümanın yaşadığı ülkelerden biri. Dolayısıyla faizsiz finans potansiyeli de fazla olan bir ülke

Bir yanda küresel rekabet gücüne sahip hizmetler sektörü, diğer yanda yağışlara bağlı tarım sektörü ile ön plana çıkan Hindistan, nükleer güç sayılan ülkeler arasında yer alıyor. Nüfusu 1,3 milyar olan Hindistan, dünyanın en kalabalık ikinci ülkesi unvanına sahip. Ülkede Hintçe ve İngilizce yaygın olarak konuşuluyor. Ülkenin uzun süre İngiliz sömürgesinde kalması, İngilizcenin hâkim dillerden olmasının temel sebebi. Asya'nın güneyinde yer alan Hindistan'ın komşuları arasında Pakistan'ın yanı sıra Çin, Bangladeş, Myanmar, Nepal ve Butan bulunuyor. Çöllerden sık ormanlara ve dağlara kadar çeşitli coğrafi özellikler gösteren Hindistan'ın kuzeyinde karasal, güneyinde tropik muson iklimi hâkim. Yüzyıllar boyu birçok medeniyete ev sahipliği yapan Hindistan, 17. yüzyıldan itibaren İngilizlerin doğrudan hâkimiyetine girdi. Mahatma Gandi'nin 20. yüzyılın başında başlattığı bağımsızlık mücadelesi sonucu 1947'de Hindistan ve Pakistan doğdu.

Hindistan Ekonomisi Hızla Büyüyor

Dünyanın yedinci büyük ekonomisi Hindistan'ın gayri safi yurt içi hasılası 2016 tahminlerine göre 2,2 trilyon dolar. Hindistan, son yıllarda dünyanın en hızlı büyüyen ve en dikkat çeken ekonomilerinden biri olması dolayısıyla Çin'e rakip gösterilen bir ülke. Hindistan'ın 2018 tahminlerine göre ise gayri safi yurt içi hasılası büyüme oranı yüzde 7,7. 2013'ten itibaren yeniden ivmelenen Hint ekonomisi 2015'te ve 2016'da yüzde 7,6 oranında büyümüştür. (Mali yıl 30 Mart'ta sona erdiğinden 2015 Nisan - 2016 Mart aylarını kapsayan 12 aylık dönemdeki büyüme oranı, resmi olarak 2016 yılı büyüme oranıdır) 2016 yılı verilerine göre Hindistan'ın ihracatı 262, ithalatı 381 milyar dolar seviyesinde. Ülkedeki işsizlik oranı yüzde 8,4 civarında. Hindistan'da yatırım yapılabilecek sektörler şu şekilde sıralanıyor;

- Tarımsal ürün ve gıda işleme
- Mobilya
- Tekstil ve konfeksiyon
- Deri işleme, konfeksiyon ve ayakkabı
- Halı
- İnşaat malzemeleri
- Tekstil kimyasalları
- Otomotiv yan sanayii
- Cam eşya
- Kuyumculuk
- Turizm
- Otelcilik

İŞ ADAMLARINA HİNDİSTAN HAKKINDA 3 İPUCU

- 1** Hintliler doğrudan "hayır" demekten hoşlanmamaktadır. "Hayır" kelimesi Hindistan'da yanlış anlamlara çekilebileceği için kaçamak cevaplar, nezaket kuralları içinde oluşan karşılama şeklindedir.
- 2** Şirkette patron konumunda iseniz, varlığınıza çok önem verilir. Hindistan'daki katı iş kültüründen dolayı ast olan bir kişi ancak ast olan personelle görüşebilir.
- 3** İş görüşmelerinde, ilk tanışmada kartvizit mutlaka bulunmalı. Kartvizitin herhangi bir Hint diline tercüme edilmesine gerek yok, İngilizce olması yeterli.

İlaç sanayi çok gelişmiş olan Hindistan, ilaç sanayisi hammaddelerinde potansiyel bir pazardır

Hindistan'da Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Hindistan'da dışarıdan gelen bilgi ve yeni kavramlara hâkim olan dini inanış ve sosyal yapı ile çelişmediği sürece kabul görmektedir. Kast sistemi Hint toplumu etkileyen faktörlerin başında geliyor. Hindistan'daki iş hacminin büyük bir çoğunluğu aile kaynaklıdır. Aile şirketlerinde kardeşlerle görüşme yapılmış olsa da en son kararı ailenin en büyüğü verir. Bu kültürde üniversite mezuniyetine ve derecesine büyük saygı gösterilir.

Halkın % 66'sı Kırsal Kesimde Yaşıyor

Hindistan'da 2000-07 yılları arasındaki nüfus artışı hızı yıllık yüzde 1,5 oranında gerçekleşmiştir. 2025 yılında Hindistan nüfusunun 1,4 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Hindistan, Endonezya'dan sonra dünyada en fazla Müslüman'ın yaşadığı ülke olarak biliniyor. Dolayısıyla ülkede faizsiz finans potansiyeli de fazla. Kuzey kesimdeki Keşmir bölgesi ülkede Müslüman nüfusun en yoğun yaşadığı yer. Kırsal kesimde yaşama oranı diğer gelişen Asya ülkelerine göre çok yüksektir. Halkın yüzde

HİNDİSTAN'IN
2018
TAHMİNLERİNE
GÖRE GYSH'Sİ
BÜYÜME ORANI

% 7,7

RAKAMLARLA HİNDİSTAN

- Nüfus:** 1,31 Milyar
- Başkent:** Yeni Delhi
- Diller:** Hintçe, İngilizce
- GSYİH Büyüme Oranı:** %7,7
- Para Birimi:** Hindistan rupisi
- İşsizlik Oranı:** % 8,4
- Başlıca İhracat Kalemleri:** Petrol yağları, mücevherat, ilaçlar, pirinç, binek araçlar, pamuk, siğir eti, otomotiv parçaları ve telefonlar
- Başlıca İthalat Kalemleri:** Ham petrol, altın, petrol gazları ve taşkömürü

66,9'u kırsal yerleşim yerlerinde yaşamaktadır. Buna karşın şehirlere göç hızla artmaktadır.

Hindistan'da Ne Meşhur?

Şah Cihan tarafından yaptırılan Tac Mahal, Hindistan'da ziyaret edilmesi gereken yerlerin başında geliyor. Hindistan'ın Agra kentinde yer alan yapı, dünyanın yedi harikasından biri. Bunun yanında birçok turist başkent Delhi'yi de ziyaret ediyor. Asya'nın en büyük baharat pazarı olan Delhi'deki Khari Baoli ile Kerala'nın Kochi kentinin baharat pazarı, gurmelerin dikkatini çekiyor. Yerel içecekler ve cilt bakım ürünleri konusunda da binlerce çeşidin yer aldığı ülkede, yeşil çaydan kınaya, yosundan safrana kadar birçok doğal malzemeye üretilen ürünler pazarlarda satılıyor. Ayrıca ipek ve pamuklu karışımı pashminalar da hemen hemen her yerde satılıyor. Hindistancevizi liflerinden yapılan kumaşlar da turistlerin ilgisini çekiyor.

SOSYAL MEDYA

Bağımlılık Yapar mı?

İnsan sosyal bir varlıktır. Sağlıklı bir şekilde büyüyüp gelişebilmesi için çevresindekilerle etkileşim hâlinde olması gerekir. Bu yüzden insan sosyal çevresiyle bir bütündür. İnsanın zihinsel ve psikolojik gelişimi, sosyal çevresiyle olan etkileşimi ile paralellik gösterir. Sosyal çevre ile etkileşimde bulunmanın ve sosyalleşmenin pek çok yolu vardır. Yıllar geçtikçe bu yollar çeşitlenmiş ve farklılaşmıştır. Sosyal çevre bazen de amacının dışında kullanılmaya başlandı. Sosyal medya da bunlardan biridir. Hiç düşündük mü gün içerisinde elimizden düşürmediğimiz telefonlarımız, tabletlerimiz ve bilgisayarlarımız neden var? Bilginin kaynağına ulaşmak, aktarımı sağlamak gibi temel amaçlarının dışında farklı bir şeyler olmalı ki artık sağlığımız ve psikolojimiz üzerindeki etkileri neden bu kadar konuşulsun? Sosyal medya, insanlara gerçek dünyanın dışında hayal edilen ikinci bir dünyayı sunar. Olduğu gibi değil, olmak istediğin gibi biri olarak görünmeyi sağlar. Psikolojik açıdan bakıldığında bu durum kaygının ve depresif belirtilerin bazen kaynağı bazen de yansıması olabilmektedir. Sosyal medya kontrollü kullanıldığında kişinin diğerleri ile olan etkileşimini sağlar ve bu da insanın gelişiminin bir parçasıdır. Ancak sosyal medya kontrolsüz ve amacı dışında kullanılmaya

başlandığında bazı psikolojik problemleri de beraberinde getirmektedir. Çağın hastalığı olarak da nitelendirilen bu problemler daha çok çocuklarda, gençlerde görülüyor ve gelişmelerini olumsuz yönde etkiliyor. Sosyal medya ile kurulan bu bağımlılık kişilerde kaygı, korku, huzursuzluk gibi duygulara sebep olurken, nefes darlığı ve baş dönmesi gibi birtakım fizyolojik yan etkilere de yol açabiliyor.

*Sosyal medya
duyguları
yaşamaktan
alı koyuyorsa
bu durumun
kişide bağımlılık
oluşturması
beklenebilir*

Sosyal medyanın kontrollü kullanıp kullanılmama konusu çok görecelidir. Bunun bir zaman kısıtlaması ya da içeriğinin belirlenmesi mümkün değildir. Kontrol tamamen kişinin kendindedir. Kişinin hangi durumlarda ve zamanlarda sosyal medyayı ne amaçla kullandığı aslında bağımlılık konusunu gündeme getirir. Eğer kişi bunu bir baş etme yöntemi olarak kullanıyor ve kendini istemediği (kaygı, karamsarlık, çaresizlik, mutsuzluk, suçluluk...) duyguları yaşamaktan alı koyuyorsa sosyal medya kullanımının kişide bağımlılık oluşturma ihtimali beklenebilir.

Sosyal Medya ile Stres Mücadelesi

Hepimiz stresle karşı karşıya kaldığımızda onunla baş etmeye çalışırız. Bazı baş etme yöntemlerini kullanarak stresle ortaya çıkan kaygıyı belirli

bir seviyede tutmak için çabalarız. Ancak bu yöntemlerin uzun süreli kullanımı bizi esas çözümden uzaklaştırır. Sadece problemi erteler. Yani kalıcı çözümler sunmaz. Son zamanlarda sosyal medya kullanımı da stresle baş etme yöntemlerinin arasına dâhil oldu. Canımız sıkıldığında, strese girdiğimizde ya da endişe duyduğumuzda hemen telefonlara sarılıp sosyal medya hesaplarımızla meşgul olmaya başladığımızın farkında mıyız? İnsanın zihnini farklı şeylerle doldurmaya ve kaygı yaratan düşüncelerinden uzaklaşmaya çalışması bir çeşit stresle baş etme yöntemidir ki sosyal medya tam olarak bu işi görmektedir. Sosyal medyada harcanan zaman belki de insanların kaçmaya çalıştığı problemleri olabilir. Sosyal medya kişinin kendi ile yüzleştiği ve diğer insanları fark ettiği bir platform görevi görmektedir. Sosyal medyayı kullanırken farkında olmadan bir kıyaslama ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Kendi sahip olduklarımız ve diğer insanların sahip oldukları arasında zihnimiz gidip gelir. Bu da kişide hem depresif duyguları hem de kaygıyı ortaya çıkarmaktadır.

Kontrol Merkezi Olarak Sosyal Medya

Sosyal medya kişiye sınırsız bir bilgi sağlar. Kimin nerede, ne zaman, kiminle, ne yaptığını öğrenmek için dedektif ya da ajan olmaya gerek yok artık. İnsanlar hakkında bilgi almak çok kolay. Sosyal medyanın bu özelliğe sahip

Sosyal medya kontrolsüz ve amacı dışında kullanılmaya başlandığında bazı psikolojik problemleri de beraberinde getiriyor

TÜRKİYE
SOSYAL MEDYA
KULLANIMINDA
%52 'LİK
ORANLA
DÜNYADA
10.
SIRADA

olması da bazı durumlarda kişilerin bu amaç ile kullanımını arttırmaktadır ki bu da bir psikolojik rahatsızlığa işaret eder. Bu durum merakın ötesinde kuşkucu ve kontrolcü düşüncelerin etkisiyle gerçekleşen bir eylemdir. Dolayısıyla sosyal medyayı birilerini takip etmek ve haber almak için kullanıyor olmak yoğun kaygı duygusu içerisinde olduğunu gösterir.

Sosyal medya denetimi olmayan ve gerçekliğin ölçülemediği bir ortam. Bu da kişilerde gerçek olmayan ancak olmasını istedikleri bir imaj çizmeleri için büyük bir fırsat. Hayatı mükemmel yaşamaya çalışan ancak kendi eksikleri ile yüzleştiğinde hissettiği derin acı ile baş etmek için sosyal medyayı kullanan insanlar içinde olmak istedikleri mükemmel yaşantı tablosuna ulaşabilmektedirler.

Sosyal medya bir şekilde hepimizin hayatına dâhil oluyor. Bu demek değildir ki sosyal medyayı kullanan herkes psikolojik olarak problemlerle mücadele etmektedir. Ancak sosyal medyanın kullanım şekli ve içeriği psikolojik problemleri saptamamız konusunda biz uzmanlara fikir vermektedir. Bir sorunun tek bir kaynağı ve belirleyicisi yoktur. Bu yüzden sosyal medyayı kullanıyor olmak kişiyi etiketlemek için doğru bir yöntem değildir. Kendinizde ya da sevdiğinizde sosyal medyanın kullanımına dair belirgin değişiklikler fark ettiğinizde bir uzmandan fikir almanız faydalı olacaktır.

DOĞADAN İNSANA YOL: BUĞDAY

TRT ve Galata Film ortaklığıyla çekilen ve yaklaşık beş yılda tamamlanan Buğday filmi, Tokyo Film Festivali'nde büyük ödülün sahibi oldu

Buğday filminin çekimleri, Türkiye, ABD ve Almanya'nın farklı şehirlerinde siyah beyaz olarak gerçekleştirildi

Parlak bir kariyeri ve bildiği her şeyi terk eden bilim insanı Cemil Akman ile tohum genetiği uzmanı Prof. Dr. Suat Erin'in yolculuğunu konu edinen *Buğday* filmi, geçen yıl vizyona girdi. Yönetmenliğini Semih Kaplanoğlu'nun yaptığı *Buğday* filminin galası Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde yapılmıştı. Filmde, yakın bir gelecekte dünyada beklenmedik bir iklim değişikliği yaşanınca büyük bir kıtlık baş gösteriyor. Manyetik kalkanlarla korunan şehirlerde ayrıcalıklı zenginler yaşarken, zor durumdaki göçmen halk, buralara kabul edilmek için Ölü Topraklar adı verilen kurak bölgelerde,

kamplarda açlık ve salgın hastalıklarla mücadele etmeye başlıyor. Böyle bir ortamda şehirdeki rahat hayatını bırakan Cemil'le, tohum genetiği uzmanı Profesör Erol Erin Ölü Topraklar'da karşılaşıyor. Prof. Dr. Erol Erin'in Cemil Akman'ı arayarak başladığı yolculuk, buğdayı, toprağı, kendini aradığı bir yolculuğa dönüşüyor. Birçok sembol ve metaforla zenginleşen, orijinal dili İngilizce olan filmin çekimleri, Türkiye, ABD ve Almanya'nın farklı şehirlerinde siyah beyaz olarak gerçekleştirildi. TRT ve Galata Film ortaklığıyla çekilen ve yaklaşık beş yılda tamamlanan *Buğday*, Tokyo Film Festivali'nde büyük ödülün sahibi oldu.

GÖBEKLİTEPE UNESCO LİSTESİNDE

Neolitik çağa ait dünyanın bilinen en eski tapınak merkezi olan Şanlıurfa'daki Göbeklitepe, Bahrein'de düzenlenen 42'nci Dünya Mirası Komite Toplantısı'nda Birleşmiş Milletler (BM) Bilim, Eğitim ve Kültür Teşkilatı'nın (UNESCO) 'Dünya Mirası Geçici Listesi'nden asil listeye geçti. Göbeklitepe 6 yıldır geçici listedeydi. Toplantıya Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı ve Şanlıurfa Valiliği'ni temsilen Şanlıurfa Müze Müdürü ve Göbeklitepe Kazı Başkanı Celal Uludağ katıldı. Tapınak kalıntıları ve 12 bin yıl öncesine ait olduğu belirtilen 65 santimetre uzunluğundaki insan heykeli gibi tarihi eserleri görmek isteyenler bölgeyi ziyaret ediyor.

SİNEMA VE TİYATROYA İLGİ ARTTI

Türkiye'de sinema seyirci sayısı 2017 yılında, 2016 yılına göre yüzde 23,9 artarak 68 milyon 482 bin 526 kişi oldu. Tiyatro seyirci sayısı 2016-2017 sezonunda, 2015-2016 sezonuna göre yüzde 16,4 artarak 7 milyon 6 bin 410 oldu. Sinema salonu sayısı ise 2017'de 2016 yılına göre yüzde 8,4 artarak 2 bin 692 oldu. Yerli film seyirci sayısı 37 milyon 904 bin 91 kişi olurken, yabancı film seyirci sayısı 30 milyon 578 bin 435 kişiye ulaştı. Gösterilen film sayısı da 58 bin 214 oldu. Türkiye'deki sinema salonu bulunmayan il sayıları da belirlenirken, bu illerin; Ardahan, Bayburt, Şırnak ve Tunceli olduğu tespit edildi.

TÜRK TİYATRO KÜLTÜRÜ ALMANYA'DA

Türk tiyatro sanatçıları Köln'de kurdukları "KomediaTürk" ile Türk tiyatro kültürünü dünyaya tanıtmayı hedefliyor. Köln'ün Kalk semtinde profesyonel oyunculuk eğitiminin yanı sıra her yaş grubundan tiyatrocular yetiştirmeyi amaçlayan "KomediaTürk" tiyatro grubu, Türkçe tiyatro eserlerini Türkçe'nin yanı sıra Almanca ve İngilizce sahneleyecek. "KomediaTürk" tiyatro grubuyla ilk gösterisini gerçekleştiren tiyatro sanatçısı Bahtiyar Engin, profesyonel bir tiyatro grubu kurarak "Almanya'daki bu arenada biz de varız" demek istediklerini söyledi.

NEREDE, NE VAR?

İSVEÇ'TE İSTANBUL TANITIMI

İsveç'in Sala kentinde yaşayan ressam ve marangoz Jan Eric Svenberg, 32 yıldır Türkiye'nin gönüllü kültür elçiliğini yapıyor. Türk ve Osmanlı mimarisinden etkilenen Svenberg'in evinin bahçesi bir açık hava müzesini andırıyor. Bahçedeki minyatür saray ve camiler, ziyaretçilere İstanbul'u tanıma olanağı sunuyor.

SAVAŞA KARŞI GÜZELLİK SERGİSİ

İstanbul Kuzguncuk'ta Kaleemat Sanat Galerisi dünyaca ünlü Arap sanatçıları Türklere buluşturuyor. Galeride Iraklı sanatçıların çağdaş sanat sergisi açıldı. Iraklı sanatçılardan oluşan Ezamil Grubu, Irak ve Arap kültürünü sanata yansıttıkları resim, heykel ve seramik sanat dallarındaki eserlerin yer aldığı sergi, iki ay boyunca ziyaret edilebilecek.

"İNSAN DOĞASI" İSTANBUL MODERN'DE

İstanbul Modern, Beyoğlu'ndaki geçici mekânındaki ilk süreli sergisinde, Ferko'nun sponsorluğunda, heykel sanatçısı Anthony Cragg'i ağırlıyor. Sanatçının her dönemine ilişkin bir seçkiye yer veren "İnsan Doğası" adlı sergi, 23 Mayıs - 11 Kasım 2018 tarihleri arasında görülebilir.

DÜNYÜN VE BUGÜNÜN FOTOĞRAFI SERGİDE

İstanbul Modern Fotoğraf Galerisi'nin koleksiyon sergisi, 1960'lı yıllardan itibaren fotoğraf alanındaki deneysel üretimleri içeriyor. Sergi, müze koleksiyonunda yer alan farklı kuşaklardan altı sanatçıyı kompozisyon, malzeme ve ele aldıkları konuları yeniden düşündükleri çalışmalarıyla bir araya getiriyor.

K İ T A P

İSLAM İKTİSADINI YENİDEN DÜŞÜNMEK

Necmettin Kızılkaya, Oğuz Karasu, Taha Eğri, İktisat Yayınları, 328 Sayfa

Bu kitap, İslam iktisadı tartışmalarının tarihsel seyrini ve kavram dünyamızdaki güncel etkilerini bütünsel bir bakış açısıyla ele almak maksadıyla düzenlenen "İslam İktisadı Atölyesi-I: Temel Kavramlar ve Fikirler" atölyesinde tartışmaya açılan tebliğlerden oluşmaktadır.

Farklı yazarların kavramsal, fikri ve metodolojik açılardan İslam iktisadı tartışmalarını çok boyutlu olarak ele aldıkları bu kitap, geleneksel düşünce mirasımız ile birlikte günümüz toplumsal ekonomik meselelerine sağlam bir temel kurabilmek amacıyla bir araya getirilmiştir. Kitabın İslam iktisadı çalışmalarına farklı bakış açıları geliştirecek bir başvuru kitabı olması hedeflenmektedir.

İSLAM EKONOMİSİ VE FİNANSI

Prof. Dr. Seyfettin Erdoğan, Doç. Dr. Ayfer Gedikli, Doç. Dr. Durmuş Çağrı Yıldırım, Umuttepe Yayınları, 388 Sayfa

İslam kaynaklarında devlet ve ekonomi düşüncesi: teolojik, tarihi ve felsefi bir çerçevede ele alan bu kitap; İslam iktisadına yaklaşımda yönetsel sorunlar, İslam ve kalkınma: inançsal, tarihsel ve teorik temeller üzerine bir değerlendirme, İslam'da zekât müessesesi ve modern

vergilendirme ile karşılaştırılması, İslam toplumunda iktisadi nizam ve sosyal güvenlik, İslami bankacılığı ortaya çıkaran nedenler ve İslami bankacılığın finansal istikrara katkıları, İslami bankacılıkta fon toplama/ fon kullandırma yöntemleri ve Faizsiz finansmanda sukuk, katılım bankacılığının Türkiye ve dünya uygulaması, İslami hisse senedi endeksleri, İslam ekonomisi ve uluslararası ticaret gibi birçok konuya ışık tutuyor.

FAİZSİZ FİNANS STANDARTLARI

TKBB, AAOIFI, 1312 Sayfa

Faizsiz Finans Standartları adlı kitap, muamelat fıkıhı alanında güncel fıkıh muhakemelerinde kullanılan derlenmiş öncü ve global çapta bir başvuru kaynağı konumuna gelmiştir. Standartlar aralarında bankacılık, İslami sigorta, yatırım bankacılığı, menkul kıymetler piyasası, finans ve benzeri birçok Faizsiz finans anlaşmaları ve ürünlerinin yer aldığı

geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu standartlar Faizsiz finans endüstrisinde oldukça meşhur olup, hukuk departmanları, denetleyici kurumlar, finansal kuruluşlar ve hukuk büroları, muhasebe ve danışmanlık firmaları, üniversiteler, akademik kurumlar, araştırma merkezleri ve fetva yayınlayan kurullar dâhil olmak üzere bu endüstri için faizsiz finans alanında en önde gelen referans kaynağı olarak sayılmaktadır.

Birikimlerinize bereket katan Kârlı Hesap Albaraka'da!

Birikimlerinizi en iyi şekilde değerlendirmeniz için
tüm hassasiyetimizle yanınızdayız. Bereketli kazanç
Albaraka Kârlı Hesap'ta!

kârlı
hesap

HELAAAL

0850 222 5 666

444 5 666

albaraka.com.tr

alBaraka
değerlerinize değer katıyoruz

Vakıf Katılım'da
bir **katılım hesabı**
açtırırsınız, hiç
hesapta olmayan
hayallere
ortak olursunuz.
Desteklerde
katkınız,
kârda **payınız,**
ülke ekonomisinde
adınız olur.

